

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Ανακοινώσεις και Πληροφορίες

<u>Ανακοίνωση αριθ.</u>	<u>Περιεχόμενα</u>	<u>Σελίδα</u>
	I <i>Ανακοινώσεις</i>	
	
	II <i>Προπαρασκευαστικές πράξεις</i>	
	Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή	
	Σύνοδος του Νοεμβρίου 1988	
89/C 23/01	Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 815/84 για την έκτακτη οικονομική ενίσχυση υπέρ της Ελλάδας στον κοινωνικό τομέα	1
89/C 23/02	Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για τη θέσπιση της δεύτερης φάσης του προγράμματος συνεργασίας μεταξύ των πανεπιστημίων και των επιχειρήσεων όσον αφορά την κατάρτιση στον τομέα της τεχνολογίας (COMETT II)	2
89/C 23/03	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου η οποία τροποποιεί και συμπληρώνει το Παράρτημα II της οδηγίας 86/280/ΕΟΚ σχετικά με τις οριακές τιμές και τους ποιοτικούς στόχους για τις απορρίψεις ορισμένων επικίνδυνων ουσιών που υπάγονται στον πίνακα I της οδηγίας 76/464/ΕΟΚ	4
89/C 23/04	Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με την εφαρμογή σε κοινοτικό επίπεδο της κύριας φάσης του στρατηγικού προγράμματος για την καινοτομία και τη μεταφορά τεχνολογίας SPRINT (1989-1993)	6
89/C 23/05	Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου σχετικά με την εκπόνηση ενός προγράμματος δράσης για έργα υποδομής με σκοπό την υλοποίηση της ολοκληρωμένης αγοράς στον τομέα των μεταφορών το 1992	8
89/C 23/06	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου που τροποποιεί την οδηγία 79/373/ΕΟΚ σχετικά με την εμπορία των σύνθετων ζωοτροφών	10

<u>Ανακοίνωση αριθ.</u>	<u>Περιεχόμενα (συνέχεια)</u>	<u>Σελίδα</u>
89/C 23/07	Γνωμοδότηση για την κατάσταση της αγοράς της σαρδέλλας στην Κοινότητα και προοπτικές	13
89/C 23/08	Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση ειδικού προγράμματος για την ολοκλήρωση ενός συστήματος αυτόματης μετάφρασης προηγμένου τύπου (EUROTRA)	16
89/C 23/09	Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για την έγκριση ειδικού προγράμματος έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης στον τομέα της ενέργειας — μη πυρηνικές πηγές ενέργειας και ορθολογική χρησιμοποίηση της ενέργειας — 1989-1992, JOULE (Joint Opportunities for Unconventional or Long-term supply)	19
89/C 23/10	Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για την υιοθέτηση πολυετούς προγράμματος Έρευνας και Ανάπτυξης στον τομέα της επιστήμης και τεχνολογίας τροφίμων (1989 έως μέσα 1993), FLAIR	23
89/C 23/11	Γνωμοδότηση για την ετήσια οικονομική έκθεση 1988-89 της Επιτροπής	26
89/C 23/12	Γνωμοδότηση για την πρόταση για ψήφισμα του Συμβουλίου σχετικά με τον αγώνα κατά του ρατσισμού και της ξενοφοβίας	33
89/C 23/13	Γνωμοδότηση για το Μνημόνιο της Επιτροπής: Εσωτερική αγορά και βιομηχανική συνεργασία — Ευρωπαϊκή Εταιρία — Λευκό Βιβλίο για την εσωτερική αγορά, σημείο 136	36
89/C 23/14	Πρόσθετη γνωμοδότηση για τις διαμετακομιστικές κοινοτικές μεταφορές στις εξω-κοινοτικές χώρες: Ελβετία, Αυστρία και Γιουγκοσλαβία	43
89/C 23/15	Γνωμοδότηση για — την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την περιορισμένη χρήση γενετικά τροποποιημένων μικρο-οργανισμών και — την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την εκούσια ελευθέρωση γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών στο περιβάλλον	45
89/C 23/16	Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, και του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 574/72 περί του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71	49
89/C 23/17	Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με ένα πρόγραμμα δράσης για το Ευρωπαϊκό Έτος Τουρισμού (1990)	51
<hr/>		
	Διορθωτικά	
89/C 23/18	Διορθωτικό στη γνωμοδότηση για τις προτάσεις της Επιτροπής προς το Συμβούλιο σχετικά με τον καθορισμό του σχήματος των γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων της Κοινότητας για το 1989 (ΕΕ αριθ. C 318 της 12. 12. 1988)	52

II

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 815/84 για την έκτακτη οικονομική ενίσχυση υπέρ της Ελλάδας στον κοινωνικό τομέα⁽¹⁾

(89/C 23/01)

Στις 9 Αυγούστου 1988, το Συμβούλιο αποφάσισε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 198 της Συνθήκης για την ίδρυση της ΕΟΚ, να ζητήσει από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να γνωμοδοτήσει για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα κοινωνικών, οικογενειακών, εκπαιδευτικών και πολιτισμικών θεμάτων στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 10 Νοεμβρίου 1988 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Ντάση.

Η ΟΚΕ, κατά την 260ή σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 23ης Νοεμβρίου 1988) υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει την πρόταση κανονισμού της Επιτροπής, διατυπώνοντας ωστόσο τις ακόλουθες παρατηρήσεις.

I. Γενικές παρατηρήσεις

1. Η ΟΚΕ, λαμβάνοντας υπό σημείωση τις εξηγήσεις που δίνει η Επιτροπή στην αιτιολογική της έκθεση, διαπιστώνει ωστόσο ότι ο βραδύς ρυθμός εκτέλεσης των προγραμμάτων δεν επέτρεψε την υλοποίηση των αρχικών προβλέψεων. Υπενθυμίζει σχετικά ότι, στη γνωμοδότησή της για την αρχική πρόταση της Επιτροπής⁽²⁾, είχε θέσει το πρόβλημα της τήρησης των προθεσμιών και της διενέργειας ελέγχου.

2. Για το λόγο αυτό, στο μέλλον, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερο βάρος στη σημασία μιας αποτελεσματικής και ταχείας

εκτέλεσης των προγραμμάτων καθώς και στη βέλτιστη αξιοποίηση των πόρων. Συνεπώς, η ΟΚΕ εγκρίνει την εφαρμογή αποτελεσματικότερων μεθόδων αξιολόγησης, παρακολούθησης και ελέγχου.

II. Ειδικές παρατηρήσεις

1. Άρθρο 11 α

Οι διατάξεις που περιλαμβάνει η 3η παράγραφος του άρθρου αυτού προβλέπουν μια παρέκκλιση από τους κανόνες που περιλαμβάνονται στο άρθρο 5, παράγραφος 2 του βασικού κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 815/84 ώστε να καταστεί δυνατή μια κοινοτική χρηματοδότηση που να ανέρχεται σε ποσοστό έως και 100% των επιλέξιμων δαπανών (αντί 55%).

Η ΟΚΕ κρίνει ότι δεν πρέπει να ξεπεράσει το όριο του 2% του συνολικού ποσού που ορίζεται στο άρθρο 4, παράγραφος 1 του βασικού κανονισμού (120 εκατομμύρια ECU), εκτός αν οι δαπάνες προορίζονται για την κάλυψη των ενεργειών παροχής τεχνικής βοήθειας που απαιτούνται για την αποτελεσματική εκτέλεση των προγραμμάτων.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 209 της 9. 8. 1988, σ. 6.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 23 της 30. 1. 1984.

Βρυξέλλες, 23 Νοεμβρίου 1988.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Alberto MASPRONE

Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για τη θέσπιση της δεύτερης φάσης του προγράμματος συνεργασίας μεταξύ των πανεπιστημίων και των επιχειρήσεων όσον αφορά την κατάρτιση στον τομέα της τεχνολογίας (COMETT II)⁽¹⁾

(89/C 23/02)

Το Συμβούλιο αποφάσισε στις 9 Αυγούστου 1988, σύμφωνα με το άρθρο 198 της Συνθήκης για την ίδρυση της ΕΟΚ, να ζητήσει από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή γνωμοδότηση για την παραπάνω πρόταση απόφασης.

Το τμήμα κοινωνικών, οικογενειακών, εκπαιδευτικών και πολιτισμικών θεμάτων, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 10 Νοεμβρίου 1988 βάσει της εισηγητικής έκθεσης του κ. Nierhaus.

Η ΟΚΕ κατά την 260ή σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 23ης Νοεμβρίου 1988) υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή και γενική τοποθέτηση

1.1. Το Συμβούλιο ενέκρινε καταρχήν στις 24 Ιουλίου 1986 το πρόγραμμα συνεργασίας μεταξύ των πανεπιστημίων και των παραγόντων της οικονομίας όσον αφορά την κατάρτιση και την επιμόρφωση στον τομέα της τεχνολογίας COMETT II για την περίοδο από 1η Ιανουαρίου 1989 έως 31 Δεκεμβρίου 1989. Με την νέα πρόταση απόφασης του Συμβουλίου συνεχίζονται οι στόχοι του COMETT I (1986-1989) και τίθεται το πρόγραμμα σε μία ευρύτερη οικονομική βάση.

1.2. Η ΟΚΕ γνωμοδότησε για το πρόγραμμα αυτό στις 27 Νοεμβρίου 1985. Καταρχήν, ενέκρινε το πρόγραμμα δράσης, επειδή θεωρήθηκε ότι το πρόγραμμα αυτό προσθέτει άλλο ένα ψηφάδι στην προσπάθεια της Κοινότητας να σταθεροποιήσει μακροπρόθεσμα την ανταγωνιστικότητά της στο παγκόσμιο εμπόριο με τη συνεργασία των κρατών μελών στον τομέα της τεχνολογίας.

1.3. Η ΟΚΕ αποδίδει ακόμη μεγαλύτερη σημασία στην προκείμενη συνέχεια του προγράμματος με βάση τις έως σήμερα αποκτηθείσες εμπειρίες και τα βασικά πορίσματα που εξάγονται από αυτές, επειδή η έλλειψη υψηλά εξειδικευμένου προσωπικού στον τομέα των νέων τεχνολογιών και της εφαρμογής τους καθίσταται σε όλους τους κλάδους της οικονομίας και της δημόσιας διοίκησης ολόένα και πιο αισθητή.

Η ΟΚΕ τονίζει ιδιαίτερα την διαπίστωση της Επιτροπής, ότι η επιμόρφωση στον τομέα της τεχνολογίας και της εφαρμογής της δεν είναι δυνατό να περιορισθεί μόνο στους τομείς της υψηλής τεχνολογίας. Επομένως επιδοκιμάζεται ο στόχος που επιδιώκεται κατά τη δεύτερη φάση, όπως και στο COMETT I, δηλαδή να εντάχθούν στο πρόγραμμα, εκτός από τους καθοριστικούς τομείς της υψηλής τεχνολογίας και πιο παραδοσιακοί βιομηχανικοί κλάδοι όπως η κλωστοϋφαντουργία, η βιομηχανία χάλυβα και ειδών διατροφής, επειδή οι νέες τεχνολογίες προκαλούν, ειδικά στους τομείς αυτούς, σημαντικές διαδικασίες αναδιάρθρωσης οι οποίες για να αντιμετωπισθούν σε οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο απαιτούν την ύπαρξη στελεχών και προσωπικού που να διαθέτουν εξαιρετικά υψηλή ειδίκευση.

1.4. Η ΟΚΕ αναγνωρίζει τη σημαντική οικονομική διεύρυνση του προγράμματος COMETT II σε 250 εκατομμύρια ECU, έναντι των 45 εκατομμυρίων ECU που διατίθεντο για το COMETT I. Ωστόσο, λαμβανομένης υπόψη της σημασίας των στόχων του COMETT, και αυτό το οικονομικό πλαίσιο θεωρείται ανεπαρκές, όπως εξάλλου έδειξε και ο μεγάλος αριθμός αιτήσεων που υποβλήθηκαν στα πλαίσια του COMETT I και δεν ικανοποιήθηκαν.

2. Ειδικές παρατηρήσεις

2.1. Η ΟΚΕ λαμβάνει γνώση του γεγονότος ότι επιβεβαιώνεται η διαπίστωσή της (βλ. γνωμοδότηση COMETT I) σύμφωνα με την οποία οι διαδικασίες αναδιάρθρωσης που προκαλούν οι εξελίξεις στον τομέα των νέων τεχνολογιών θα έχουν επιπτώσεις με απρόβλεπτη πολυπλοκότητα σε όλους σχεδόν τους τομείς της οικονομικής και κοινωνικής ζωής. Οι πρώτες εμπειρίες που αποκτήθηκαν με το COMETT I δείχνουν σαφώς ότι και η εξειδίκευση των ενδιαφερομένων στελεχών, οικονομολόγων και επιστημόνων πρέπει να μελετηθεί και να αντιμετωπισθεί ολόπλευρα. Αυτό σημαίνει ότι:

- εκτός από τη συμμετοχή πολλών βιομηχανικών κλάδων και τομέων θα πρέπει να συμπεριληφθούν στο πρόγραμμα με ευρύτατο τρόπο το εμπόριο, ο τομέας της παροχής υπηρεσιών και ακόμη και οι ειδικοί τομείς της υγείας,
- θα ενθαρρύνονται φοιτητές και απόφοιτοι όχι μόνο των τεχνικών κλάδων των πανεπιστημίων. Ιδιαίτερη σημασία για μια από οικονομική και κοινωνική άποψη ανεκτή εισαγωγή των νέων τεχνολογιών και των συνεπειών τους έχει να διαθέτουν κατάλληλες γνώσεις και πρακτικές εμπειρίες οι οικονομολόγοι, νομικοί, κοινωνιολόγοι, και παιδαγωγοί, για τους οποίους διανοίγονται εν μέρει εντελώς νέοι τομείς δραστηριότητας,
- θα συμμετέχουν οι κοινωνικοί εταίροι, ώστε να γίνει πιο εμπεριστατωμένος ο κοινωνικός διάλογος σχετικά με την εισαγωγή νέων τεχνολογιών και οι επιπτώσεις τους στους εργαζομένους, βάσει τεκμηριωμένων γνώσεων και εμπειριών που αποκτήθηκαν σε κοινοτικό επίπεδο. Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει ιδιαίτερα το γεγονός ότι υιοθετήθηκε η

(¹) ΕΕ αριθ. C 239 της 14. 9. 1988, σ. 3.

πρότασή της, δηλαδή να προστεθούν στη συμβουλευτική Επιτροπή και δύο εκπρόσωποι των κοινωνικών εταιριών έστω και με συμβουλευτική ψήφο.

2.2. Ένας σημαντικός νέος βιομηχανικός τομέας στον οποίο οι νέες τεχνολογίες αποκτούν αυξανόμενη σημασία, είναι κατά τη γνώμη της ΟΚΕ οι τεχνολογίες σχετικά με το περιβάλλον, οι οποίες καταλαμβάνουν σοβαρότερη θέση σε επίπεδο παγκόσμιας οικονομίας. Συνεπώς η ΟΚΕ προτείνει να δοθεί ιδιαίτερο βάρος στα προγράμματα που αφορούν τον τομέα αυτό, και κυρίως στα τμήματα Β και Γ του προγράμματος, διότι και αυτό θα συμβάλει στη σημαντική βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της κοινοτικής οικονομίας στις διεθνείς αγορές.

2.3. Η ΟΚΕ επισημαίνει ιδιαίτερα ότι το πρόγραμμα COMETT θα πρέπει να έχει σαν στόχο να συμβάλει, διαμέσου της ειδίκευσης στελεχών, στην βελτίωση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής κυρίως στα κράτη μέλη της νότιου Ευρώπης.

2.4. Η ΟΚΕ τονίζει και πάλι με έμφαση τη σημασία που έχει η πληροφόρηση της ειδικής κοινής γνώμης για την αποτελεσματική εφαρμογή του προγράμματος. Η περιγραφή των στόχων, των προϋποθέσεων προώθησης και της διαδικασίας υποβολής της σχετικής αίτησης θα πρέπει να διανεμηθεί, μεταφρασμένη σε όλες τις γλώσσες της Κοινότητας, διαμέσου των εθνικών συντονιστικών αρχών και των εθνικών επαγγελματικών ενώσεων. Η επιτυχία του προγράμματος COMETT εξαρτάται απόλυτα από τη σαφέστερη και πλη-

ρέστερη πληροφόρηση σχετικά με τις δυνατότητες πρόσβασης και συμμετοχής.

2.5. Το γεγονός ότι η συμμετοχή των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) εξακολουθεί να είναι ανεπαρκής χρειάζεται να αποτελέσει αφορμή για την μελέτη ενός ελαστικότερου χειρισμού των όρων προώθησης, η οποία σε εξαιρετικές περιπτώσεις θα πρέπει να υπερβαίνει το 50%. Αυτό αφορά και την συμμετοχή μη κερδοσκοπικών οργανισμών στο πρόγραμμα. Και σ' αυτή την περίπτωση είναι απαραίτητη μια εντονότερη πληροφόρηση των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων και ιδρυμάτων.

Άλλη μια δυνατότητα δραστηριοποίησης των ΜΜΕ και εντατικοποίησης της συμμετοχής τους στο πρόγραμμα, θα ήταν, όπως προτείνει και η Επιτροπή, η ενίσχυση της συνεργασίας με τις ενδιαφερόμενες επαγγελματικές ενώσεις.

2.6. Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει το άνοιγμα των σχεδίων του προγράμματος και προς τους οργανισμούς από χώρες της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ). Κατά κανόνα θα πρέπει όμως να ληφθεί ως δεδομένο ότι οι πρόσθετες δαπάνες που θα προκαλούσε η συμμετοχή τους επιβάλλεται να επιβαρύνουν τους οργανισμούς αυτούς.

2.7. Ιδιαίτερη προτεραιότητα θα πρέπει να δοθεί, σύμφωνα με τη γνώμη της ΟΚΕ, σε προγράμματα, οι στόχοι των οποίων συνδέονται άμεσα με την υλοποίηση της κοινής εσωτερικής αγοράς του 1992 και των κοινωνικών της πτυχών.

Βρυξέλλες, 23 Νοεμβρίου 1988.

*Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής*
Alberto MASPRONE

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου η οποία τροποποιεί και συμπληρώνει το Παράρτημα II της οδηγίας 86/280/ΕΟΚ σχετικά με τις οριακές τιμές και τους ποιοτικούς στόχους για τις απορρίψεις ορισμένων επικίνδυνων ουσιών που υπάρχουν στον πίνακα I της οδηγίας 76/464/ΕΟΚ

(89/C 23/03)

Στις 5 Οκτωβρίου 1988 το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, με βάση το άρθρο 130 Ρ της Συνθήκης για την ίδρυση της ΕΟΚ, να γνωμοδοτήσει για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα περιβάλλοντος, δημόσιας υγείας και κατανάλωσης, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 8 Νοεμβρίου 1988 με βάση την εισήγηση του κ. Rolão Gonçalves.

Κατά τη 260ή σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 23ης Νοεμβρίου 1988) η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

Η ΟΚΕ επικροτεί την πρόταση οδηγίας και διατυπώνει τις παρακάτω παρατηρήσεις.

1. Εισαγωγή

1.1. Η παρούσα πρόταση αποβλέπει στη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας που ρυθμίζει τις απορρίψεις επικίνδυνων ουσιών, για να μειωθεί η μόλυνση του υδάτινου περιβάλλοντος με την ένταξη στον πίνακα και των παρακάτω ουσιών:

- 1.2-διχλωροαιθάνιο (EDC),
- τριχλωροαιθυλένιο (TRI),
- τετραχλωροαιθυλένιο (PER),
- τριχλωροβενζόλιο (TCB),

ώστε να εφαρμοστούν σ'αυτές οριακές τιμές και ειδικοί ποιοτικοί στόχοι, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις της οδηγίας-πλαίσιο.

1.2. Πρόκειται για την τρίτη τροποποίηση του εν λόγω πίνακα ουσιών, ενώ οι δύο προηγούμενες τροποποιήσεις επιδοκιμάστηκαν ομόφωνα από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή στις σχετικές γνωμοδοτήσεις της⁽¹⁾.

1.3. Η πρόταση υποβλήθηκε (όπως εξάλλου και η 2η τροποποίηση) με βάση το άρθρο 130 Ρ της Συνθήκης, και σύμφωνα με ένα από τα συμπεράσματα του υπουργικού σεμιναρίου για την κοινοτική πολιτική υδάτων (που πραγματοποιήθηκε στις 27/28 Ιουνίου 1988 στη Φραγκφούρτη) που επιλέγει μια ταχύτερη διαδικασία. Με τον τρόπο αυτό, αν αποφασισθεί ομόφωνα η ένταξη των ουσιών στον πίνακα, οι εφαρμοστέες τιμές μπορεί να αποφασιστούν μόνο με ειδική πλειοψηφία.

1.4. Για πρώτη φορά εντάσσονται στον κατάλογο προϊόντα σε τόση μεγάλη ποσότητα και που παράγονται στα κράτη μέλη της Κοινότητας.

Έτσι, εν συντομία και σύμφωνα με πληροφορίες της Επιτροπής:

- το EDC (πρώτη ύλη απαραίτητη για την παραγωγή του μονομερούς χλωριούχου βινυλίου, που με τη σειρά του αποτελεί τη βάση για την παραγωγή PVC) απασχολεί περισσότερα από 30 εργοστάσια, που παράγουν ετησίως 15 έως 20 εκατομμύρια τόννους,
- το TRI (κυρίως χρησιμοποιείται ως διαλύτης στις βιομηχανίες που έπονται της παραγωγής του) παράγεται από 8 ευρωπαϊκές μονάδες σε συνολικό όγκο 200 000 τόννων ετησίως περίπου,
- το PER [χρησιμοποιείται κατά 60 % ως διαλύτης και κατά 30 % για τον καθορισμό υλικών, ενώ το υπόλοιπο χρησιμοποιείται ως πρώτη ύλη για την παραγωγή χλωροφθοριοανθράκων (CFC)] παρασκευάζεται σε 12 μονάδες των κρατών μελών, με ετήσια συνολική παραγωγή 350 000 τόννων περίπου,
- το TCB (ενδιάμεση πρώτη ύλη για την παραγωγή παρασιτοκτόνων) αφορά 4 παραγωγικές μονάδες στην Κοινότητα, με συνολική παραγωγή λίγο περισσότερο των 10 000 τόννων ετησίως.

Στο σύνολό τους τα τέσσερα προϊόντα έχουν όγκο παραγωγής ορισμένων δεκάδων χιλιάδων εκατομμυρίων ECU.

1.5. Πρόκειται στην πραγματικότητα για ουσίες που προκαλούν υψηλή τοξικότητα στο υδάτινο περιβάλλον (TCB) και τον άνθρωπο (EDC, TRI και PER), όπως αποδεικνύουν τοξικολογικές μελέτες. Καμία από αυτές τις ουσίες εξάλλου δεν μπορεί να θεωρηθεί καρκινογόνος για τον άνθρωπο. Έχουν πράγματι πραγματοποιηθεί πειράματα σε ζώα που απέδωσαν αντιφατικά αποτελέσματα. Η απόρριψή τους στα λύματα πρέπει να πραγματοποιείται με διαλύσεις σε άφθονα νερά, ώστε να βρίσκεται εντός των οριακών τιμών ασφαλείας των προτύπων αποβολής.

2. Γενικές εκτιμήσεις

2.1. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή επαναλαμβάνει την επιθυμία που εκφράζει στη προαναφερόμενη γνωμοδότηση, όπως σχετικά με το HCB και HCBD, ληφθούν υπόψη οι ταυτόχρονες απορρίψεις πλέον της μίας ουσιών και οι σωρευτικές επιπτώσεις τους⁽²⁾. Οι πτυχές αυτές αναφέρονται επίσης σε ένα από τα συμπεράσματα του υπουργικού σεμιναρίου της Φραγκφούρτης, στο οποίο συνίσταται στην Επιτροπή να «προτείνει παράλληλες δράσεις για ένα συγκεκρι-

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 232 της 31. 8. 1987 και C 356 της 31. 12. 1987.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 356 της 31. 12. 1987.

μένο αριθμό ουσιών, με τη συγκέντρωση συγγενών ουσιών κατά οικογένεια και με την ανάπτυξη δραστηριότητας σε συγκεκριμένους τομείς».

2.2. Υπογραμμίζεται επίσης η σημασία που έχει να ληφθεί υπόψη «η αλληλεπίδραση των μολυσματικών και άλλων παραγόντων στη γη, τον αέρα και τα ύδατα».

2.3. Κάθε ταξινόμηση στον πίνακα ή μείωση των οριακών τιμών και ποιοτικών στόχων ή ακόμα επιβράχυνση των προθεσμιών για την έναρξη ισχύος τους, και στην περίπτωση που είναι εντελώς αναγκαίο, προκαλούν πρόσθετες δαπάνες. Σε πολλές περιπτώσεις οι απορρίψεις αυτές μπορεί να επιδράσουν σημαντικά στο κόστος παραγωγής, ακόμα και να προκαλέσουν την παύση των σχετικών εργασιών με τις επακόλουθες οικονομικο-κοινωνικές επιπτώσεις. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή επιστά την προσοχή στην ανάγκη να συνεχισθεί η πραγματοποίηση οικονομικών μελετών για τις ενδεχόμενες συνέπειες από την εφαρμογή μέτρων τέτοιου είδους και την ενδεχόμενη διαμόρφωσή τους από χρονική άποψη. Ειδικότερα στην περίπτωση προϊόντων μεγάλης οικονομικής αξίας σε κοινοτικό επίπεδο και ενδιάμεσων προϊόντων που αποτελούν πρώτες ύλες για τις βιομηχανίες που λειτουργούν σε επόμενο στάδιο της παραγωγής, και υφίστανται έντονο ανταγωνισμό από παραγωγικές μονάδες τρίτων χωρών, τα βήματα θα πρέπει να είναι προσεκτικά και να εναρμονίζονται τα σχετικά συμφέροντα με τις προτεραιότητες που έχουν ζωτική σημασία για την υγεία των πληθυσμών. Στο σημείο αυτό υπενθυμίζεται ένα άλλο συμπέρασμα του υπουργικού σεμιναρίου της Φραγκφούρτης: «η πολιτική υδάτων ως τμήμα μιας σφαιρικής πολιτικής για το περιβάλλον επιβάλλεται να συμπληρώνει τη βιομηχανική, γεωργική και περιφερειακή πολιτική της Κοινότητας».

2.4. Εξάλλου πρέπει να επικριθεί η φανερή έλλειψη λογικής στον καθορισμό των τοξικών ουσιών που πρόκειται να

ενταχθούν στο μαύρο πίνακα. Μια προοδευτικά προγραμματισμένη δράση έχει μεγάλη σημασία για το γενικό συμφέρον. Είναι επείγον η Επιτροπή να καθορίσει ένα γενικό σχέδιο επιλογής, με αντικειμενικές παραμέτρους, ώστε να είναι δυνατή η πρόβλεψη μιας συντονισμένης δράσης των διάφορων ενδιαφερόμενων τομέων, και κυρίως των πολιτών, των προμηθευτών ύδατος και της βιομηχανίας.

Είναι δυνατό να διαπιστωθεί, μέχρι τώρα, ότι η ταξινόμηση στον κατάλογο I ή στον κατάλογο II δεν φαίνεται να ανταποκρίνεται σε αυστηρώς καθορισμένα κριτήρια. Η χρησιμοποίηση χαρακτηρισμών όπως «δυνατή», «μέτρια» ή «ασθενής» για την περιγραφή του βαθμού τοξικότητας έχει ελάχιστα επιστημονικό χαρακτήρα. Επίσης, φαίνεται ότι επείγει η διασαφήνιση του καρκινογενούς χαρακτήρα όσον αφορά την ταξινόμηση στον κατάλογο I. Ο καθορισμός των κριτηρίων αυτών θα επέτρεπε μια «αντικειμενική επιλογή», η οποία δεν έχει γίνει μέχρι σήμερα, για τον καθορισμό των κριτηρίων προτεραιότητας, στην ένταξη στους καταλόγους, μεταξύ των «129 ουσιών που θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν» στον κατάλογο I.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι κατά τον καθορισμό των ημερομηνιών για την έναρξη ισχύος των οριακών τιμών των προτύπων αποβολής και των ποιοτικών στόχων πρέπει να προβλεφθούν 2 φάσεις. Μια φάση για την ένταξη των αρχών της οδηγίας στην εθνική νομοθεσία κάθε κράτους μέλους και μία δεύτερη φάση που αφορά την αναγκαία λογική προθεσμία για την εφαρμογή από τη βιομηχανία, ειδικότερα στην εξεταζόμενη περίπτωση στην οποία οι προθεσμίες (1 Ιανουαρίου 1990) αποτελούν ουσιαστικά στο σύνολό τους διάστημα ενός μόλις έτους (νομοθεσία και εκτέλεση). Η ΟΚΕ εκτιμά ότι θα πρέπει να επιδιωχθεί στην πράξη η επιτάχυνση της διαδικασίας, είναι όμως πεπεισμένη ότι η μεγαλύτερη εξοικονόμηση χρόνου είναι δυνατό να γίνει κατά την ένταξη του περιεχομένου της οδηγίας στην εθνική νομοθεσία.

3.2. Κατά τα άλλα η ΟΚΕ συμφωνεί με το κείμενο της πρότασης οδηγίας.

Βρυξέλλες, 23 Νοεμβρίου 1988.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Alberto MASPRONE

Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με την εφαρμογή σε κοινοτικό επίπεδο της κύριας φάσης του στρατηγικού προγράμματος για την καινοτομία και τη μεταφορά τεχνολογίας SPRINT (1989-1993)⁽¹⁾

(89/C 23/04)

Στις 9 Αυγούστου 1988, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει, σύμφωνα με το άρθρο 198 της Συνθήκης ΕΟΚ, τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 9 Νοεμβρίου 1988 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Nierhaus.

Η ΟΚΕ υιοθέτησε ομόφωνα κατά τη 260ή σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 23ης Νοεμβρίου 1988) την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Γενικές παρατηρήσεις

1.1. Η ΟΚΕ υποστηρίζει την πρόταση της Επιτροπής για την υλοποίηση της κύριας φάσης του προγράμματος, επειδή κρίνει ότι οι στόχοι του έχουν, σε σχέση με το δυναμισμό των τεχνολογικών μεταβολών και των σημαντικών αναγκών για καινοτομία, εξαιρετική σημασία για την Κοινότητα και την αυτοχρηματοδότηση στο διεθνή ανταγωνισμό. Επιπλέον επείγει, ενόψει της μεγάλης εσωτερικής αγοράς του 1992, η προώθηση του δυναμικού της καινοτομίας, δυναμικού που χάρη στην αλληλεπίδραση των διάφορων παραγόντων της οικονομίας, της επιστήμης και της διάρθρωσης για την παροχή υπηρεσιών, μπορεί να κινητοποιηθεί και πέρα από τα εθνικά σύνορα.

1.2. Ωστόσο, εκ των πραγμάτων, οι καθαυτοί στόχοι του προγράμματος, δηλαδή η ενίσχυση του δυναμικού της καινοτομίας, η προώθηση της διάδοσης των νέων τεχνολογιών και η αύξηση της αποτελεσματικότητας των μέσων και των πολιτικών που εφαρμόζονται στον τομέα της καινοτομίας και της μεταφοράς τεχνολογιών, μπορεί να επιδιωχθούν μέσω της Κοινότητας, μόνο με έμμεσο τρόπο. Για το λόγο αυτό είναι ιδιαίτερα δύσκολο να εκτιμηθεί στην περίπτωση αυτή η επιτυχία που θα υπάρξει με τα χρησιμοποιηθέντα μέσα. Η ΟΚΕ επαναλαμβάνει την έκκλησή του προς την Επιτροπή να εφαρμόσει για την αξιολόγηση των προωθούμενων σχεδίων κριτήρια τα οποία θα είναι δυνατό να εκτιμηθούν ποσοτικά και να επαληθευθούν με τρόπο αποτελεσματικό και ανάλογες μεθόδους αποτίμησης.

1.3. Επειδή το πρόγραμμα αυτό συμβάλλει, λόγω της οικονομικής του έκτασης, μόνο ελάχιστα στις προσπάθειες που καταβάλλονται σε εθνικό επίπεδο για την προώθηση του δυναμικού της καινοτομίας, η ΟΚΕ επιδοκιμάζει την πρόθεση της Επιτροπής να δώσει ιδιαίτερο βάρος στην προώθηση της κοινοτικής συνεργασίας. Για το σκοπό αυτό θα πρέπει οι υφιστάμενες εθνικές διαρθρώσεις να ενταχθούν καταλλήλως στην επίτευξη των κοινοτικών αυτών στόχων. Η Επιτροπή καλείται να δώσει προσοχή ιδιαίτερα στην υπερνίκηση των οργανωτικών και νομικών εμποδίων που εξακολουθούν να υφίστανται σε ορισμένα κράτη μέλη κατά την υλοποίηση των προγραμμάτων.

1.4. Από την άλλη πλευρά όμως είναι ανάγκη να συμπεριληφθούν στα πλαίσια των στόχων αυτών ιδιαίτερα οι περιοχές και οι οικονομικοί κλάδοι που δεν διαθέτουν ακόμη αναπτυγμένη υποδομή για την προώθηση της καινοτομίας και τη μεταφορά τεχνολογιών. Από αυτή την άποψη προσφέρεται ιδιαίτερα η συνεργασία με τις εθνικές αρχές και τις οργανώσεις των παραγόντων της οικονομίας.

1.5. Στα πλαίσια των προβλεφθέντων βασικών στόχων του SPRINT το παρόν πρόγραμμα δεν αποτελεί παρά ένα ψηφίδιο στο μωσαϊκό των κοινοτικών δραστηριοτήτων. Εάν δεν επιτευχθεί μια συνεπής εναρμόνιση με άλλα προγράμματα όπως το πρόγραμμα COMETT, ESPRIT, RACE, BRITTE κλπ. καθώς και το πρόγραμμα PEDIP⁽²⁾ με την έννοια μιας σφαιρικής στρατηγικής προώθησης, η αποτελεσματικότητα των οικονομικών μέσων που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν θα είναι πολύ περιορισμένη, σύμφωνα με τη γνώμη της ΟΚΕ.

2. Ειδικές παρατηρήσεις

2.1. Όσον αφορά την προώθηση πρότυπων προγραμμάτων, η ΟΚΕ διαβλέπει την ακόλουθη δυσκολία: αφενός, επιδιώκεται η ενίσχυση ιδιαίτερα ελπιδοφόρων προγραμμάτων ενώ αφετέρου τα προγράμματα αυτά, εγκυμονούν τον κίνδυνο μιας ανεπίτρεπτης επίδρασης στον ανταγωνισμό, επειδή ενδέχεται να προσεγγίζουν σε μεγάλο βαθμό την αγορά. Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει επομένως την προβλεφθείσα ρύθμιση για μια ιδιαίτερα ελαστική μεταχείριση των ενισχυτικών μέσων, μεταχείριση που εδραιώνεται και από τις εμπειρίες που αποκτήθηκαν κατά την πρώτη φάση του προγράμματος SPRINT. Για το λόγο αυτό χρειάζεται να εξετασθεί αν είναι σκόπιμη μια επιδότηση των επιτοκίων εκ μέρους της Επιτροπής σε περίπτωση σύναψης δανείου στην κεφαλαιαγορά, ιδιαίτερα κατά την εφαρμογή σημαντικών αναπτυξιακών τεχνολογιών οι οποίες προσεγγίζουν σε μεγάλο βαθμό την αγορά.

2.2. Η ΟΚΕ διαβλέπει επίσης τον κίνδυνο διασποράς των διατιθέμενων πόρων αν δεν υπάρξει από την αρχή σαφήνεια σχετικά με τους τεχνολογικούς τομείς στους οποίους επιβάλλεται να δοθεί προτεραιότητα. Για το λόγο αυτό εκτός από την επεξεργασία πληροφοριών, την τεχνολογία ακτίνων Laser, την ηλεκτρονική και τη βιοτεχνολογία θα πρέπει να συμπεριληφθούν στον κατάλογο των προτεραιοτήτων κυρίως οι τεχνολογίες ενέργειας σε συνάρτηση με την αναζήτηση νέων ή εναλλακτικών πηγών ενέργειας.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 268 της 15. 10. 1988, σ. 3.

⁽²⁾ Σημ. της Μετ.: πρόγραμμα που εφαρμόζεται αποκλειστικά στην Πορτογαλία (πληροφορία του κ. Skovmand).

2.3. Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει ιδιαίτερα το γεγονός ότι η Επιτροπή έχει την πρόθεση να συμπεριλάβει στο παρόν πρόγραμμα κυρίως τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Επειδή οι μεγάλες βιομηχανικές επιχειρήσεις κατά κανόνα διαθέτουν ήδη τόσο την τεχνογνωσία όσο και μία αποτελεσματική υποδομή μεταφοράς τεχνολογίας, θα πρέπει το κέντρο βάρους της προώθησης να βρίσκεται στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις συμπεριλαμβανομένων των μικρών οργανισμών έρευνας και παροχής συμβουλών. Συγχρόνως όμως δεν πρέπει να παραμεληθεί η συμμετοχή των μεγάλων βιομηχανικών επιχειρήσεων στα προγράμματα και στις συμφωνίες συνεργασίας, επειδή αποτελεί αποτελεσματικό μέσο για την εφαρμογή και τη διάδοση αναπτυξιακών προγραμμάτων.

2.4. Δεδομένου ότι με το πρόγραμμα αυτό δεν επιδιώκεται κατά κύριο λόγο η προώθηση της έρευνας και της ανάπτυξης, αλλά η δημιουργία μιας αποτελεσματικής υποδομής συνεργασίας με σκοπό την καινοτομία και τη μεταφορά τεχνολογίας, η ΟΚΕ κρίνει ότι σε μεμονωμένες περιπτώσεις θα ήταν δυνατό να χορηγηθεί ενίσχυση, τουλάχιστον στο τμήμα Α του προγράμματος, και πέραν του ορίου των 50%, ιδίως όταν η συμμετοχή κλάδων της οικονομίας που δεν διαθέτουν σχετική υποδομή δεν μπορεί να εξασφαλισθεί διαφορετικά.

2.5. Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει ιδιαίτερα την πρόθεση για την ίδρυση μιας τράπεζας δεδομένων σχετικά με τα προγράμματα στην οποία θα έχουν πρόσβαση όλοι οι συμμετέχοντες. Σχετικά με τις δαπάνες για την ίδρυση και το κόστος λειτουργίας αυτής της κοινοπραξίας πληροφοριών η ΟΚΕ προτείνει όπως μια παρόμοια τράπεζα καταστεί πηγή πληροφοριών για το σύνολο των ειδικών σχετικά με πιθανούς χρηματοδότες, τεχνολογίες και φορείς προγραμμάτων καινοτομίας. Η τράπεζα αυτή θα είναι στη διάθεση κάθε ενδιαφερόμενου, σε κοινοτικό ή σε διεθνές επίπεδο, έναντι μιας συνδρομής, διαμέσου των υφιστάμενων δικτύων δεδομένων.

2.6. Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει τον καθορισμό κριτηρίων επιλογής και προτείνει να προστεθούν κριτήρια όπως η σημασία

της τεχνολογίας για την αγορά εργασίας ή η συμβατότητα της με το περιβάλλον.

2.7. Η ΟΚΕ θεωρεί την ανάπτυξη σχεδίων κατάρτισης και επιμόρφωσης των στελεχών που θα χειρισθούν την καινοτομία και τη δοκιμαστική τους εφαρμογή ως ένα ιδιαίτερα χρήσιμο και βραχυπρόθεσμα υλοποιήσιμο στόχο. Εξίσου αναγκαία και ελπιδοφόρα θεωρείται η στενή συνεργασία και η προσαρμογή με σχέδια του προγράμματος DELTA.

2.8. Η ΟΚΕ κρίνει ότι ιδιαίτερα όσον αφορά το τμηματικό πρόγραμμα Γ, η στενή συνεργασία και η ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής είναι αναγκαία. Αναγκαία συνέπεια του SPRINT θα πρέπει να είναι η επίλυση των νομικών, οικονομικών και φορολογικών προβλημάτων που παρεμποδίζουν ακόμη την εφαρμογή μιας αποτελεσματικής πολιτικής καινοτομίας και μεταφοράς τεχνολογίας καθώς επίσης και η παρουσίαση πιθανών λύσεων. Η ΟΚΕ ζητεί όπως η προβλεπόμενη τελική έκθεση περιλαμβάνει σχετικά αναλυτικά στοιχεία.

2.9. Ανεξάρτητα από τα άτομα που θα διορίσουν τα κράτη μέλη στην Επιτροπή Καινοτομίας είναι ανάγκη όπως στους κόλπους τους εκπροσωπείται ένας όσο το δυνατό μεγαλύτερος αριθμός ενδιαφερόμενων κύκλων δηλαδή εκτός από τους εκπροσώπους των κυβερνήσεων η Επιτροπή αυτή πρέπει να απαρτίζεται και από εκπροσώπους των βιομηχανιών, από επιστήμονες, από ειδικευμένους συμβούλους και από εκπροσώπους των κοινωνικών ομάδων.

2.10. Η ΟΚΕ τονίζει εκ νέου, όπως ήδη έπραξε στη γνωμοδότησή της για την πρώτη φάση του προγράμματος SPRINT, τη σημασία μιας το συντομότερο δυνατό περαιτέρω διεύρυνσης του συγκριτικού καταλόγου ευρωπαϊκών προτύπων.

Βρυξέλλες, 23 Νοεμβρίου 1988.

*Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής*
Alberto MASPRONE

Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου σχετικά με την εκπόνηση ενός προγράμματος δράσης για έργα υποδομής με σκοπό την υλοποίηση της ολοκληρωμένης αγοράς στον τομέα των μεταφορών το 1992⁽¹⁾

(89/C 23/05)

Στις 5 Ιουλίου 1988, το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αποφάσισε να ζητήσει, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 75 της Συνθήκης, τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα μεταφορών και επικοινωνιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, εξέδωσε τη γνωμοδότησή του στις 9 Νοεμβρίου 1988 (εισηγητής: ο κ. Rouzier).

Κατά τη 260ή σύνοδο ολομέλειας που πραγματοποιήθηκε στις 23 και 24 Νοεμβρίου 1988 (συνεδρίαση της 23ης Νοεμβρίου 1988), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Το πρόγραμμα δράσης συμβιβάζεται με το μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα για έργα υποδομής στον τομέα των μεταφορών που εγκρίθηκε από την ΟΚΕ στις 18 Σεπτεμβρίου 1986 (εισηγητής: ο κ. Rouzier)⁽²⁾. Συγκεκριμένα πρόκειται για τη διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας προσώπων και εμπορευμάτων στην Κοινότητα, κυρίως με τη δημιουργία ή βελτίωση των αξόνων κυκλοφορίας, ειδικότερα Βορρά-Νότου, μεταξύ των κρατών μελών. Παρουσιάζει το πλεονέκτημα ότι οροθετείται χρονικά (1988-1992) και ορίζει τις ενέργειες στις οποίες θα χορηγηθεί χρηματοοικονομική ενίσχυση κατά προτεραιότητα στην Κοινότητα. Το πρόγραμμα δράσης δεν θέτει, εντούτοις, υπό αμφισβήτηση το μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα το οποίο είναι υπό έγκριση στο Συμβούλιο.

1.2. Η ΟΚΕ εγκρίνει τόσο την αρχή που διέπει την πρόταση κανονισμού της Επιτροπής όσο και τους στόχους της. Κρίνει, εντούτοις, χρήσιμο να διατυπώσει τις ακόλουθες παρατηρήσεις.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η πρόταση κανονισμού καθορίζει ως κριτήριο επιλεξιμότητας για μια χρηματοοικονομική ενίσχυση των έργων υποδομής μεταφορών, το συμβιβάσιμο του έργου με άλλες κοινοτικές δράσεις που πραγματοποιούνται στα πλαίσια της κοινής πολιτικής στον τομέα των μεταφορών ή άλλες πολιτικές της Κοινότητας καθώς και με άλλες δράσεις προτεραιότητας που έχουν αναληφθεί σε εθνικό επίπεδο στα πλαίσια των σχεδίων και εθνικών προγραμμάτων έργων υποδομής στον τομέα των μεταφορών. Η ΟΚΕ συμφωνεί απόλυτα μ' αυτό το κριτήριο.

2.2. Η παρούσα πρόταση αναφέρεται στη δήλωση ευρωπαϊκής χρησιμότητας ως προϋπόθεση για τη χρηματοοικονομική ενίσχυση. Η αναφορά αυτή γίνεται σε πολύ κατάλληλη στιγμή. Η ΟΚΕ συνιστά λοιπόν στο Συμβούλιο να επιταχύνει την απόφασή του σχετικά με τη χρηματοδότηση των μεγάλων έργων υποδομής ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος η οποία θα θεσμοποιήσει αυτή τη νομική έννοια.

2.3. Οι ειδικές ενέργειες του προγράμματος δράσης απαριθμούνται στο άρθρο 3. Η ΟΚΕ βρίσκεται σε αδυναμία να προβεί σε μια ουσιαστική κρίση όσον αφορά την επιλογή της Επιτροπής διότι αυτή δεν δικαιολογείται επαρκώς.

Εντούτοις, λαμβανομένου υπόψη του σχετικά περιορισμένου ύψους των διαθέσιμων χρηματοδοτικών πόρων, η ΟΚΕ κρίνει ότι η συγκέντρωση των χρηματοδοτικών μέσων σ' ένα περιορισμένο αριθμό ενεργειών θα εξυπηρετούσε περισσότερο τις ανάγκες των περισσότερο μειονεκτικών περιοχών.

2.4. Η ΟΚΕ παρατηρεί ότι ορισμένες δράσεις είναι δυνατό να επωφεληθούν ταυτόχρονα από δύο πηγές χρηματοδότησης που εντάσσονται στον κοινοτικό προϋπολογισμό. Πρόκειται, από τη μία πλευρά, για τους πόρους που είναι εγγεγραμμένοι στο κονδύλιο 580 του προϋπολογισμού, και από την άλλη, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ - FEDER). Εξυπακούεται ότι σε καμία περίπτωση η μία από τις δύο συμμετοχές δεν μπορεί ή δεν πρέπει να αποκλείει την άλλη.

Η ΟΚΕ επιθυμεί, εξάλλου, να τονίσει ότι οι πόροι που προβλέπονται από τον προϋπολογισμό της Κοινότητας για την έναρξη και την επιτάχυνση των έργων υποδομής πρέπει, οπωσδήποτε, να θεωρούνται ως πρόσθετοι στην εθνική χρηματοδότηση και δεν επιτρέπεται να συνεπάγονται μείωση των εθνικών πιστώσεων.

2.5. Η ανάλυση του χρονοδιαγράμματος που περιλαμβάνεται στο σημείο 6 του δημοσιονομικού δελτίου, που επισυνάπτεται στην παρούσα πρόταση κανονισμού, επιτρέπει στην ΟΚΕ να διαπιστώσει:

- α) ότι στα 630 εκατομμύρια ECU που έχουν εγκριθεί για το πρόγραμμα που προβλέπεται για τα πέντε έτη 1988/1992, τα 264 εκατομμύρια ECU, δηλαδή το 40%, θα απελευθερωθούν ως πιστώσεις πληρωμής μετά την 1η Ιανουαρίου 1993.
- β) ότι το σημείο αυτό δεν συμπληρώνεται με την αναφορά των ενεργειών που έχουν εγκριθεί και ότι κάτω από αυτές τις συνθήκες, είναι δύσκολο να διατυπωθεί γνώμη για την εξισορρόπηση των δαπανών μεταξύ των διάφορων τρόπων χερσαίων μεταφορών και τους κινδύνους «διασποράς» των πιστώσεων σε ένα μεγάλο αριθμό έργων.
- γ) ότι θα ήταν, τέλος, επιθυμητό το παράρτημα του κανονισμού να συμπληρωθεί με μία εκτίμηση — έστω και κατά προσέγγιση — των χρηματοδοτήσεων, με αναφορά όλων των πόρων, συμπεριλαμβανομένων των ιδιωτικών κεφα-

(1) ΕΕ αριθ. C 270 της 19. 10. 1988, σ. 6.

(2) ΕΕ αριθ. C 328 της 22. 12. 1986, σ. 42.

λαίων τα οποία αναφέρονται στην 8η αιτιολογική σκέψη⁽¹⁾ της πρότασης της Επιτροπής.

2.6. Στα άρθρα 7 και 10 η ΟΚΕ δεν αναφέρεται ως παραλήπτης των ανακοινώσεων σχετικά με το προσχέδιο του προϋπολογισμού και την έκθεση που αναφέρεται στην εμπειρία που αποκτήθηκε από την εκτέλεση του προγράμματος δράσης. Τα έγγραφα αυτά θα μπορούσαν να καταστήσουν γνωστό καλύτερα το περιεχόμενο καταρτίζοντας με τρόπο που να επεξηγεί καλύτερα τον ορισμό των σχεδίων. Για την απουσία αυτού του προσδιορισμού του περιεχομένου των έργων η ΟΚΕ εκφράζει ειδικά τη λύπη της στο σημείο 2.3 της παρούσας γνωμοδότησης.

3. Μακροπρόθεσμοι προσανατολισμοί

3.1. Η έκθεση της Επιτροπής (που προβλέπεται στο άρθρο 10 του σχεδίου κανονισμού) σχετικά με την εμπειρία που αποκτήθηκε κατά την εκτέλεση του προγράμματος δράσης θα κάνει γνωστές τις συνθήκες κάτω από τις οποίες το πρόγραμμα λειτούργησε ως καταλύτης για την εκκίνηση ή επιτάχυνση των διάφορων ενεργειών για έργα υποδομής στον τομέα των μεταφορών. Η ΟΚΕ επιθυμεί όπως η έκθεση αυτή διευκολύνει την κατάρτιση ενός κατευθυντήριου σχεδίου όπου θα λαμβάνονταν υπόψη τα ακόλουθα κριτήρια:

- η συμβολή στη θέση σε εφαρμογή ομοιογενών και ισορροπημένων δικτύων μεταφορών, βάσει ευρωπαϊκών κατευθυντήριων σχεδίων που θα καταρτισθούν ή πρέπει να καταρτισθούν το συντομότερο δυνατό και αφού ληφθεί υπόψη η συμπληρωματικότητα μεταξύ των διάφορων μοντέλων,
- οι σημερινές και οι μελλοντικές κυκλοφοριακές ανάγκες για τις οποίες πρέπει να επιταχυνθεί η ομοιογενής υιοθέτηση κριτηρίων αξιολόγησης και να αναπτυχθούν οι ανταλλαγές πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών.

⁽¹⁾ Αυτή η αιτιολογική σκέψη θέτει σαφώς το πρόβλημα των διοδίων που τίθεται στο σημείο 2.1 της γνωμοδότησης της 3ης Ιουνίου 1988 (Καταλογισμός κόστους των έργων υποδομής στον τομέα των μεταφορών) (ΕΕ αριθ. C 208 της 8. 8. 1988, σ. 29).

- η βελτίωση της ασφάλειας,
- οι συνέπειες:
 - μικροοικονομικές και μακροοικονομικές,
 - στο περιβάλλον,
 - στις συνθήκες διαβίωσης και εργασίας,

και το οποίο θα εξασφαλίσει στο Συμβούλιο τη βάση για να αποφασίζει όσον αφορά τη συνέχεια της δράσης για τα έργα υποδομής στον τομέα των μεταφορών που θα πρέπει να αναληφθεί από την 1η Ιανουαρίου 1993.

3.2. Σχετικά, η ΟΚΕ κρίνει σκόπιμο να υπενθυμίσει τις γνωμοδοτήσεις της που εξεδόθησαν στις 25 Σεπτεμβρίου 1985 (εισηγητής ο κ. Plank)⁽²⁾ και στις 16 Σεπτεμβρίου 1986 (εισηγητής ο κ. Rouzier)⁽³⁾ όπου υπογραμμίζεται ότι κάθε εξέλιξη των έργων υποδομής στον τομέα των μεταφορών στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα θα πρέπει να ανταποκρίνεται κυρίως στους ακόλουθους στόχους:

- στη μείωση του οικονομικού και περιβαλλοντολογικού κόστους των μεταφορών και βελτίωση της παραγωγικότητας των επιχειρήσεων μεταφορών,
- στη διατήρηση και ανάπτυξη της διεθνούς ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων διαμέσου ενός διεθνούς δικτύου ταχείων μεταφορών,
- στην εναρμόνιση των συνθηκών διαβίωσης μεταξύ των λιγότερο αναπτυγμένων περιοχών της Κοινότητας και των πολύ αναπτυγμένων περιοχών.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 303 της 25. 11. 1985.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. C 68 της 16. 3. 1987, σ. 5.

Βρυξέλλες, 23 Νοεμβρίου 1988.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Alberto MASPRONE

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου που τροποποιεί την οδηγία 79/373/ΕΟΚ σχετικά με την εμπορία των σύνθετων ζωοτροφών⁽¹⁾

(89/C 23/06)

Στις 22 Ιουνίου 1988, το Συμβούλιο αποφάσισε, σύμφωνα με το άρθρο 198 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα γεωργίας και αλιείας που ανέλαβε την προετοιμασία των σχετικών εργασιών υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 3 Νοεμβρίου 1988 με βάση την προφορική εισήγηση του κ. Della Croce.

Κατά τη 260ή σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 23ης Νοεμβρίου 1988), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η εξεταζόμενη πρόταση οδηγίας αποσκοπεί στην τροποποίηση της οδηγίας του Συμβουλίου 79/373/ΕΟΚ σχετικά με την εμπορία των σύνθετων ζωοτροφών. Η οδηγία αυτή έχει ήδη τροποποιηθεί επανειλημμένως και συγκεκριμένα με τις οδηγίες της Επιτροπής 80/509/ΕΟΚ (2. 5. 1980) — 80/695/ΕΟΚ (27. 6. 1980) — 82/957/ΕΟΚ (22. 12. 1982), καθώς επίσης και με την οδηγία του Συμβουλίου 86/354/ΕΟΚ (21. 7. 1986) και την οδηγία της Επιτροπής 87/235/ΕΟΚ (31. 3. 1987).

1.2. Ύστερα από αίτηση γνωμοδότησης η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή κατάρτισε τις γνωμοδοτήσεις της για τις οδηγίες του Συμβουλίου 79/373/ΕΟΚ και 86/354/ΕΟΚ.

1.3. Η εξεταζόμενη πρόταση οδηγίας βασίζεται στα ακόλουθα κύρια στοιχεία:

- 1) 'Ότι είναι σκόπιμο να καταργηθούν όλες οι εθνικές παρεκκλίσεις και να καθοριστεί ο κατάλογος των ενδείξεων τις οποίες πρέπει ή μπορεί προαιρετικά να αναγράφει ο υπεύθυνος για τη σήμανση.
- 2) 'Ότι η ακρίβεια των παρεχόμενων ενδείξεων πρέπει να ελέγχεται επίσημα σε όλα τα στάδια εμπορίας των ζωοτροφών.
- 3) 'Ότι δεν είναι σκόπιμος ο ποσοτικός καθορισμός των συστατικών των ζωοτροφών που προορίζονται για την κτηνοτροφία, διότι κατά τον έλεγχο είναι δυνατόν να δημιουργηθούν ανυπερβλήτες πολλές φορές δυσκολίες. Για το λόγο αυτό η πρόταση προβλέπει την εξεύρεση ευέλικτης λύσης που θα περιορίζει τη δήλωση των ζωοτροφών στην ένδειξη των συστατικών χωρίς να διευκρινίζεται η ποσότητά τους. 'Ότι θεωρείται χρήσιμο να μην καταργηθεί η υπάρχουσα δυνατότητα ταξινόμησης σε κατηγορίες των διάφορων συστατικών που προέρχονται από το ίδιο προϊόν βάσης.
- 4) 'Ότι δεν επιδιώκεται ο καθορισμός ενδείξεως σχετικά με τις ιδιότητες των τροφών που προορίζονται για τους χοίρους και τα μηρυκαστικά διότι η δυνατότητα ελέγχου είναι αμφίβολη. Για το λόγο αυτό αποφασίζεται να επιτραπεί η ένδειξη με βάση μια μέθοδο που θα είναι αναγνωρισμένη σε εθνικό επίπεδο.

5) 'Ότι παρέχεται στους παρασκευαστές η δυνατότητα παροχής πληροφοριών εκτός από αυτές που προβλέπονται ρητά στην οδηγία με τον όρο ότι θα υπόκεινται σε ορισμένες προϋποθέσεις ή περιορισμούς ώστε να εξασφαλίζεται ο θεμιτός ανταγωνισμός και η αντικειμενική πληροφόρηση.

6) 'Ότι είναι σκόπιμο να καταργηθεί το δικαίωμα των κρατών μελών, να απαιτούν οι σύνθετες ζωοτροφές να έχουν παρασκευαστεί από συγκεκριμένα συστατικά ή να απαιτούν την εξαίρεση ορισμένων συστατικών. Αντίθετα θα πρέπει να θεσπιστεί σε κοινοτικό επίπεδο κατάλογος των συστατικών η χρήση των οποίων έχει απαγορευθεί, επειδή είναι επιβλαβή για τα ζώα ή τον άνθρωπο.

7) 'Ότι είναι υποχρεωτική η παροχή στοιχείων αναφορικά με την ελάχιστη περίοδο διατήρησης καθώς και η διάκριση των τροφών που αλλοιώνονται εύκολα και για τις οποίες απαιτείται η ένδειξη «να καταναλωθεί πριν ...» από τις άλλες τροφές για τις οποίες απαιτείται η ένδειξη «να καταναλωθεί κατά προτίμηση πριν ...». Η ημερομηνία παρασκευής δίδεται με την έμμεση ένδειξη: «παρασκευάστηκε χ ημέρες, μήνες ή έτη πριν από την αναφερόμενη ελάχιστη διάρκεια διατήρησης».

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η ΟΚΕ επισύρει την προσοχή στις γνωμοδοτήσεις που έχει ήδη καταρτίσει για το θέμα αυτό και συγκεκριμένα στη γνωμοδότηση της 29ης και 30ής Σεπτεμβρίου 1971⁽²⁾ που υιοθετήθηκε ομόφωνα και στη γνωμοδότηση της 30ής Ιανουαρίου 1985⁽³⁾ που υιοθετήθηκε με μεγάλη πλειοψηφία.

2.2. Η ΟΚΕ επικροτεί την παρούσα πρόταση της Επιτροπής διότι η εφαρμογή μιας πιο περιοριστικής κοινοτικής ρύθμισης για όλα τα κράτη μέλη σήμερα είναι βεβαίως χρήσιμη και μάλιστα ενόψει της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς, η υλοποίηση της οποίας αποτελεί πρωταρχικό στόχο. Είναι πράγματι αναγκαίο να διευκολυνθεί η ελεύθερη κυκλοφορία των προϊόντων αυτών με την ελεύθερη άσκηση του θεμιτού ανταγωνισμού μεταξύ παρασκευαστών και όσων ασχολούνται με την εμπορία και τη διανομή, αρκεί ταυτόχρονα να εξασφαλίζεται η παροχή σαφών και ορθών πληροφοριών για τους χρήστες.

(1) ΕΕ αριθ. C 178 της 7. 7. 1988, σ. 4.

(2) ΕΕ αριθ. C 4 της 20. 1. 1972.

(3) ΕΕ αριθ. C 87 της 9. 4. 1985.

2.2.1. Η ΟΚΕ συνεπώς εγκρίνει σε γενικές γραμμές την πρόταση αλλά επιθυμεί να διατυπώσει ορισμένες γενικές και ειδικές παρατηρήσεις, επειδή πιστεύει ότι ορισμένα προβλήματα παραμένουν άλυτα ενώ διάφορες από τις λύσεις που υιοθετούνται δημιουργούν αμφιβολίες και αμηχανία.

2.3. Η θέσπιση μιας ρυθμίσεως που να καθιστά υποχρεωτική την παροχή σαφών πληροφοριών και να καθορίζει τα χαρακτηριστικά των προαιρετικών ενδείξεων αναφορικά με τα προϊόντα, τη χρήση και τη σύνθεσή τους συνεπάγεται τη δυνατότητα διενέργειας αποτελεσματικών ελέγχων και κατά συνέπεια απαιτεί την εναρμόνιση των μεθοδολογιών και των συστημάτων ανάλυσης και αξιολόγησης.

2.3.1. Η Επιτροπή, η οποία πρέπει εξάλλου να σημειωθεί, έχει πραγματοποιήσει σημαντικά βήματα, στον τομέα αυτό, οφείλει να αναζητήσει τις πιο ενδεδειγμένες διαδικασίες και να προτείνει τα συστήματα που θα πρέπει να εγκριθούν. Έως τότε, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται οι διεθνώς ανεγνωρισμένες μέθοδοι.

2.4. Η σημαντική αυτή τροποποίηση που προβλέπεται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο ε) και στο άρθρο 5γ, παράγραφος 2 με τα οποία καθίσταται υποχρεωτική η ένδειξη των συστατικών που απαριθμούνται κατά φθίνουσα τάξη μεγέθους τους βάρους τους, δίχως να προσδιορίζεται ακριβώς η ποσότητα, θέτει ερωτήματα και προβλήματα που δεν είναι εύκολο να επιλυθούν.

2.4.1. Πράγματι εάν από τη μια μεριά καθίσταται έτσι δυνατό να μην αποκαλύπτεται ολοσχερώς ο τύπος, από την άλλη παρέχονται στον χρήστη μεροληπτικές μόνο ενδείξεις. Εξάλλου, η αποτελεσματικότητα των ελέγχων είναι σήμερα αμφίβολη τόσο για την επαλήθευση της ποσότητας οποιουδήποτε μεμονωμένου συστατικού όσο και για την πιστοποίηση της ύπαρξής του.

2.4.2. Για να παρασχεθούν επαρκή στοιχεία όσον αφορά την αξία ή την ποιότητα μιας σύνθετης τροφής είναι καθοριστικές οι βασικές ουσίες και το περιεχόμενο σε ενέργεια.

2.5. Πρέπει να καταβληθεί προσπάθεια για να επιλυθεί το πρόβλημα της αξιολόγησης των θερμίδων των ζωοτροφών γιατί δεν είναι δυνατό να γίνει αποδεκτή η υπόθεση ότι είναι απολύτως αδύνατη η λύση του. Δεδομένου ότι επιτεύχθηκαν ικανοποιητικά αποτελέσματα ως προς τις ζωοτροφές που προορίζονται για τα πουλερικά και πραγματοποιήθηκαν αξιολογικά βήματα ως προς τις ζωοτροφές των χοίρων, εξυπακούεται ότι είναι δυνατή η υιοθέτηση μιας επιστημονικά και οικονομικά ανεγνωρισμένης μεθόδου για τον καθορισμό των θερμίδων των τροφών που προορίζονται για όλα τα ζώα.

2.6. Η δυνατότητα ομαδοποίησης των διάφορων συστατικών στις αρμόδιες κατηγορίες που ήδη προβλέπεται στην υπάρχουσα ρύθμιση πρέπει να θεωρηθεί σκόπιμη, διότι παρέχει μεγάλες δυνατότητες για τη διενέργεια ελέγχων και διασφαλίζει την προστασία των εμπειριών και της παραγωγικής ικανότητας των βιομηχανιών.

2.6.1. Εντούτοις πρέπει να διασφαλιστεί ότι η δυνατότητα αυτή δεν δημιουργεί ουδεμία σύγχυση στο χρήστη.

2.7. Η δυνατότητα παροχής πρόσθετων ενδείξεων παράλληλα με τις υποχρεωτικές πρέπει σε γενικές γραμμές να γίνει

δεκτή διότι είναι σκόπιμο να αφηθεί στους επιχειρηματίες ορισμένη ελευθερία κινήσεων.

2.7.1. Πρέπει να τονιστεί ότι οι πληροφορίες πρέπει απαραίτητως να είναι σύντομες και σαφείς, αντικειμενικές και ορθές. Στον χρήστη πρέπει αφενός να παρέχεται επαρκής πληροφόρηση για να μπορεί να προσδιορίζει τη θρεπτική αξία της ζωοτροφής και είναι αφετέρου απαραίτητο να παρέχεται η δυνατότητα πραγματικού ελέγχου των σχετικών πληροφοριών.

2.8. Το άρθρο 5 της ισχύουσας ρύθμισης επιτρέπει στα κράτη μέλη την κατάρτιση καταλόγου συστατικών βάσει των οποίων είναι δυνατή η παρασκευή σύνθετων ζωοτροφών. Με την κατάργησή του και την πρόβλεψη ενός καταλόγου συστατικών των οποίων απαγορεύεται η χρήση (νέο άρθρο 10) επέρχεται σημαντική τροποποίηση η οποία και εγκρίνεται. Εξάλλου, ο κατάλογος των απαγορευμένων συστατικών πρέπει να καταρτισθεί σύντομα με ρητή κοινοτική συμφωνία.

2.9. Εκφράζονται πολλές αμφιβολίες για τις προτάσεις αναφορικά με την ημερομηνία παρασκευής και την ημερομηνία λήξεως των προϊόντων. Το συμφέρον των καταναλωτών προστατεύεται αναμφισβήτητα με την επακριβή παράθεση των ημερομηνιών. Παραταύτα, δεδομένου ότι ορισμένες διαδικασίες της παραγωγής καθιστούν δυσχερή την επισήμανση της ακριβούς ημερομηνίας παραγωγής, μπορεί να γίνει δεκτή η άποψη να μην αναφέρεται η σχετική ένδειξη, εφόσον δε δημιουργούνται εμπόδια στη διενέργεια των ελέγχων.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Στο άρθρο 1, παράγραφος 2 που προβλέπει τη συμπερίληψη του εδαφίου «ε» σχετικά με τον προσδιορισμό της ημερομηνίας ελάχιστης διατήρησης μιας σύνθετης ζωοτροφής προτείνεται να αντικατασταθούν οι λέξεις «σε συνθήκες κατάλληλης διατήρησης» με τις λέξεις «σε κανονικές συνθήκες διατήρησης».

3.2. Στο νέο άρθρο 5, παράγραφος 1 θα πρέπει να τονίζεται περισσότερο ότι οι ενδείξεις θα πρέπει απαραίτητως να είναι ευκρινείς, οι δε τυπογραφικοί χαρακτήρες να είναι ανάλογοι με τη συσκευασία.

3.3. Το εδάφιο «η» του νέου άρθρου 5, παράγραφος 1 σχετικά με την ταυτότητα του υπεύθυνου για τις ενδείξεις θα πρέπει να ονομαστεί εδάφιο «α» προκειμένου να εμφανίζεται στην πρώτη θέση των υποχρεωτικών ενδείξεων. Επιπλέον το εδάφιο αυτό θα πρέπει να τροποποιηθεί με τρόπο ώστε να πιστοποιείται με απολύτως σαφείς όρους η διεύθυνση του υπεύθυνου και να καθίστανται δυνατές έτσι οι ενδεχόμενες αγωγές.

3.4. Όσον αφορά τις διατάξεις του νέου άρθρου 5, παράγραφος 2 απαιτούνται σαφέστερες διευκρινίσεις. Συγκεκριμένα οι λέξεις «μικρές ποσότητες τροφών που προορίζονται για τον τελικό καταναλωτή» θα πρέπει να αναφέρονται στις τροφές που πωλούνται και συσκευάζονται παρουσία του χρήστη.

3.5. Σε ό,τι αφορά την προαιρετική παροχή ενδείξεων που προβλέπεται στο νέο άρθρο 5, παράγραφος 3 πρέπει να παρα-

τηρηθεί ότι ορισμένες ενδείξεις θα πρέπει να είναι υποχρεωτικές και συνεπώς να συμπεριληφθούν στην παράγραφο 1. Τούτο θα καταστούσε τις ενδείξεις περισσότερο ομοιογενείς για όλη την Κοινότητα. Συγκεκριμένα φαίνεται σκόπιμη η υποχρέωση να παρέχεται ένδειξη του αριθμού αναφοράς της παρτίδας.

3.6. Η επιτρεπόμενη παρέκκλιση του άρθρου 5, παράγραφος δ, δημιουργεί ορισμένες αμφιβολίες και μάλιστα σε συνδυασμό με το γεγονός ότι όταν θα καταργηθούν τα φορολογικά σύνορα θα είναι δυσχερής η αναγνώριση των ζωοτροφών που παράχθηκαν και τέθηκαν σε εμπορία μόνο στην επικράτεια ενός μεμονωμένου κράτους μέλους. Ωστόσο τα όσα προβλέπονται στο εδάφιο «β» ενδέχεται να έλθουν σε αντίθεση με την αρχή του εμπορικού απόρρητου.

3.7. Το νέο άρθρο 5γ αξίζει ιδιαίτερης προσοχής και όλη η διατύπωσή του θα έπρεπε να αναθεωρηθεί ώστε να διασφαλιστεί ότι ο κατάλογος των προαιρετικών ενδείξεων δεν μπορεί κατά κανένα τρόπο να παραπλανήσει τον χρήστη ο οποίος πρέπει επίσης να γνωρίζει (χωρίς να είναι υποχρεωμένος να διαβάσει ολόκληρη την οδηγία με τις τροποποιήσεις της) τι εννοείται με τον όρο «συστατικά».

3.7.1. Συγκεκριμένα γεννούνται αμφιβολίες για την ομαδοποίηση των συστατικών κατά κατηγορίες που θεωρήθηκε σκόπιμη αλλά για την οποία είναι αναγκαία η άμεση παρέμβαση της Επιτροπής που οφείλει να ορίσει τις ίδιες τις κατηγορίες για να αποφευχθεί η ύπαρξη διαφορών μεταξύ των κρατών μελών.

3.7.2. Επίσης πρέπει να διευκρινισθεί τι εννοείται με τις λέξεις «ειδική ονομασία» των συστατικών διότι ο προσδιορισμός δεν πρέπει να δίνει λαβή για παρανοήσεις.

3.8. Το νέο άρθρο 5δ που ορίζει τις ενδείξεις σχετικά με την ελάχιστη διατήρηση των προϊόντων δημιουργεί πολλά προβλήματα.

3.8.1. Πρέπει βεβαίως να γίνει δεκτή η υποχρέωση ένδειξης της ημερομηνίας ως την οποία το προϊόν διατηρεί την ακεραιότητά του. Δεδομένου όμως ότι η ένδειξη είναι διαφορετική για τις τροφές που αλλοιώνονται εύκολα και για τις άλλες τροφές, είναι σκόπιμο να προσδιοριστεί σαφέστερα τι εννοείται με τις λέξεις «τροφές που αλλοιώνονται εύκολα» και «άλλες τροφές».

3.8.2. Η υποχρέωση να δηλώνεται η ημερομηνία παρασκευής αποσκοπεί κατά κύριο λόγο στο να καταστήσει ευχερέστερη τη διενέργεια ελέγχων αν και τον χρήστη ενδιαφέρει περισσότερο η ημερομηνία λήξεως.

3.8.2.1. Η αυστηρή διατύπωση του άρθρου 5 δ, παράγραφος 2 που προτείνει η Επιτροπή, θα μπορούσε να μετριασθεί, εφόσον τροποποιηθεί ως εξής: «παρασκευάστηκε «χ» μήνες ή «χ» μήνες και έτη, πριν από την αναφερόμενη ελάχιστη διάρκεια διατήρησης».

3.9. Το άρθρο 5ε που θεσπίζει το δικαίωμα παροχής πρόσθετων πληροφοριών, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, εγκρίνεται. Ωστόσο, μεταξύ των προϋποθέσεων αυτών, εκείνη που ορίζει ότι δεν πρέπει να γίνεται αναφορά σε θεραπευτικές ιδιότητες είναι μάλλον υπερβολική. Δικαιολογείται αντίθετως από το γεγονός ότι οι πρόσθετες πληροφορίες «πρέπει να αναφέρονται σε αντικειμενικά ή δυνάμενα να μετρηθούν στοιχεία που μπορούν να αιτιολογηθούν». Παραταύτα είναι θεμιτό να γίνει η υπόθεση ότι θα μπορούσε να επιτραπεί η παροχή πληροφοριών αναφορικά με τις θεραπευτικές ιδιότητες υπό τον όρο μόνον ότι αναφέρονται σε ασθένειες που προκαλούνται λόγω κακής διατροφής.

3.10. Η Επιτροπή προτείνει την τροποποίηση του άρθρου 10 με τη συμπερίληψη ενός εδαφίου «δ» που προβλέπει τη δυνατότητα κατάρτισης καταλόγου των συστατικών, η χρήση των οποίων απαγορεύεται στις σύνθετες ζωοτροφές, για την προστασία της υγείας του ανθρώπου και των ζώων.

3.10.1. Κατ'ουσίαν η Επιτροπή προτείνει τη μετατροπή του θετικού καταλόγου των συστατικών σε αρνητικό κατάλογο.

3.10.2. Η μετατροπή αυτή θα μπορούσε να θεωρηθεί χρήσιμη λόγω του υψηλού αριθμού των συστατικών που μπορούν να χρησιμοποιηθούν και της συνεχούς εξέλιξης της τεχνολογίας που διευρύνει συνεχώς τον αριθμό των συστατικών.

3.10.3. Ο κατάλογος των απαγορευμένων συστατικών πρέπει απαραίτητως να καταρτισθεί με ιδιαίτερη αυστηρότητα και να είναι εξαντλητικός.

3.11. Το κείμενο των παραρτημάτων των οποίων το πρώτο μέρος περιλαμβάνει τις γενικές διατάξεις και το δεύτερο τις δηλώσεις των αναλυτικών συστατικών είναι σε γενικές γραμμές αποδεκτό.

3.11.1. Η δήλωση σχετικά με τη μεθειονίνη και τη λυσίνη δεν θα πρέπει να απαιτείται έως ότου υιοθετηθούν κοινοτικές μέθοδοι αναλύσεως.

3.11.2. Σε περίπτωση που χρειασθεί να μεταβληθούν ορισμένες διατάξεις της οδηγίας, το δεύτερο μέρος θα πρέπει να προσαρμοστεί κατάλληλα.

Βρυξέλλες, 23 Νοεμβρίου 1988.

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Alberto MASPRONE

Γνωμοδότηση για την κατάσταση της αγοράς της σαρδέλλας στην Κοινότητα και προοπτικές

(89/C 23/07)

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε στις 15 Δεκεμβρίου 1987, σύμφωνα με το άρθρο 20, παράγραφος 4 του εσωτερικού της κανονισμού να καταρτίσει γνωμοδότηση για την κατάσταση της αγοράς της ρέγγας και την κατάσταση της αγοράς της σαρδέλλας στην Κοινότητα.

Στις 29 Σεπτεμβρίου 1988, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να χωρίσει το έγγραφο σε δύο μέρη και να προχωρήσει στην κατάρτιση δύο χωριστών γνωμοδοτήσεων.

Το τμήμα γεωργίας και αλιείας, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών για την κατάσταση της αγοράς της σαρδέλλας στην Κοινότητα και προοπτικές υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 3 Νοεμβρίου 1988 με βάση την εισήγηση του κ. Silva.

Κατά τη 260ή σύνοδο ολομελείας (συνεδρίαση της 23ης Νοεμβρίου 1988) η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Γενικές παρατηρήσεις

1.1. Η ΟΚΕ εκτιμά ιδιαίτερα την πρωτοβουλία της Επιτροπής να προχωρήσει στην εξέταση των κύριων συντελεστών της οικονομίας του κοινοτικού τομέα της σαρδέλλας λαμβάνοντας υπόψη την τελευταία διεύρυνση της Κοινότητας.

1.2. Ο καθορισμός νέων προσανατολισμών για τον τομέα αυτό πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα νέα στοιχεία στα οποία βασίζεται.

1.3. Με την ένταξη της Πορτογαλίας και της Ισπανίας τροποποιήθηκε ριζικά η κατάσταση σ' αυτό τον τομέα, και ιδιαίτερα η υπάρχουσα ισορροπία στην παραγωγή της Μεσογείου και του Ατλαντικού. Η παραγωγή του Ατλαντικού έφθασε από το 15% του συνόλου των εκφορτωθέντων αλιευμάτων στο 70% και η παραγωγή της Μεσογείου από το 85% των αλιευμάτων της Κοινότητας των Δέκα στο 30% της Κοινότητας των Δώδεκα.

1.4. Εξάλλου η κοινοτική αγορά κονσέρβας σαρδέλλας από ελλειμματική είναι σήμερα συνολικά πλεονασματική, συνυπολογιζόμενων και των ποσοτώσεων που έχουν χορηγηθεί σε τρίτες χώρες, που είναι αποτέλεσμα αναληφθεισών υποχρεώσεων της Κοινότητας.

1.5. Η μεταβολή αυτή απαιτεί μια εξέταση με βάση τα νέα δεδομένα, τον καθορισμό των στόχων μιας πολιτικής για τον τομέα, την απαρίθμηση των προτεραιοτήτων που πρόκειται να δοθούν και την απογραφή των διαθέσιμων ή προβλεπόμενων μέσων και μηχανισμών.

1.6. Η ΟΚΕ υπογραμμίζει ότι ο καθορισμός αυτών των στόχων, ακόμη και αν πρέπει να ληφθούν υπόψη οι προτιμησιακές εμπορικές σχέσεις που έχει η Κοινότητα με ορισμένες τρίτες χώρες, πρέπει να είναι συναφής με το κοινοτικό πλαίσιο της πολιτικής που πρόκειται να καθορισθεί.

1.7. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι γενικά η έκθεση της Επιτροπής αναλύει με σαφήνεια τη σημερινή κατάσταση στον τομέα, τον εξαιρετικά εύαλοτο χαρακτήρα του, την οικονομική αλλά

επίσης και κυρίως κοινωνική σημασία του και την επιτακτική ανάγκη να διατηρηθεί ο σημερινός όγκος αλιευμάτων και η δραστηριότητα του τομέα.

1.8. Η ΟΚΕ διαπιστώνει ότι ο τομέας της σαρδέλλας δεν αντιμετωπίζει προς το παρόν πρόβλημα αποθεμάτων και ότι τα σημερινά αλιεύματα στα κράτη μέλη δεν θέτουν σε κίνδυνο τους πληθυσμούς ψαριών, και μάλιστα τα αλιεύματα αυτά μπορούν να αυξηθούν χωρίς να διαταραχθεί η βιολογική ισορροπία.

1.9. Σε πολλές περιοχές της Κοινότητας οι θαλάσσιοι πόροι εξασφαλίζουν σε μεγάλο βαθμό την οικονομική επιβίωση των πληθυσμών. Η ΟΚΕ εφιστά την προσοχή στα σοβαρά κοινωνικά προβλήματα που θα μπορούσαν να προκύψουν από μέτρα που αποβλέπουν στη μείωση των δραστηριοτήτων του τομέα⁽¹⁾.

1.10. Η δραστηριότητα σχετικά με τη σαρδέλλα αποτελεί τη βάση για την επιβίωση πολλών παράκτιων κοινοτήτων που βρίσκονται στις πορτογαλικές ακτές, στη βορειοανατολική Ισπανία, στις μεσογειακές περιοχές της Ισπανίας και της Γαλλίας, καθώς και στην Ιταλία και την Ελλάδα.

1.11. Η ΟΚΕ αν και αναγνωρίζει ότι πρόκειται για μια πρώτη εκτίμηση, που χρειάζεται μεγαλύτερη ανάπτυξη λυπάται, για το γεγονός ότι σύμφωνα με την έκθεση της Επιτροπής οι προοπτικές διαγράφονται δυσάρεστες, όπως επίσης και για την ακαταλληλότητα των μέτρων στήριξης όσον αφορά τα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί.

1.12. Δεν τονίζεται επαρκώς ότι, σε περίπτωση που δεν βρεθούν λύσεις, θα υπάρξει πτώση του ενδιαφέροντος και εγκατάλειψη της αλιείας της σαρδέλλας και μεταφορά της προσπάθειας στην αλιεία ιχθύων βαθέων υδάτων, με όλες τις προβλεπόμενες συνέπειες για την διατήρηση των ειδών. Παρά

⁽¹⁾ Βλέπε: Γνωμοδότηση της ΟΚΕ για τις κοινωνικές πτυχές της θαλάσσιας αλιείας (ΕΕ αριθ. C 237 της 12.9.1988, σ. 1) και γνωμοδότηση της ΟΚΕ για την κατάσταση και τις μεσοπρόθεσμες προοπτικές του τομέα της κοινοτικής αλιείας (ΕΕ αριθ. C 104 της 25.4.1985, σ. 12).

τα προστατευτικά μέτρα που λαμβάνει ετησίως η Κοινότητα — κυρίως όσον αφορά τις ποσοτώσεις αλιευμάτων και την πυκνότητα των δικτύων, η μείωση των θαλάσσιων πόρων, ιδιαίτερα σε ορισμένες περιοχές, ανησυχεί τους επιστημονικούς και επαγγελματικούς κύκλους του τομέα.

1.13. Η ΟΚΕ εκτιμά ότι στην έκθεση που υπέβαλε η Επιτροπή:

- Δεν υπογραμμίζονται δεόντως, με συγκεκριμένες λύσεις, η στενή σχέση και εξάρτηση της παραγωγής από τη βιομηχανία και ο ιδιαίτερος χαρακτήρας των διάφορων κλάδων του τομέα.
- Προβλέπονται μεγαλύτερες δυσκολίες στο μέλλον, όσον αφορά τον ανταγωνισμό, για την κοινοτική βιομηχανία, λόγω των υποχρεώσεων που έχουν αναληφθεί έναντι τρίτων χωρών, χωρίς τις κατάλληλες αντισταθμίσεις για την αντιμετώπιση των δύσκολων συνθηκών υπό τις οποίες πρέπει να δράσουν οι ενδιαφερόμενοι φορείς της Κοινότητας.
- Δεν προβλέπονται συνολικά συνοδευτικά μέτρα που θα διευκολύνουν την αποτροπή της υποβάθμισης του τομέα της σαρδέλλας και των μεταποιημένων προϊόντων.
- Δεν αναφέρεται καθόλου στα κοινωνικά θέματα, παρά τις σημερινές και μελλοντικές δυσκολίες του τομέα, ιδιαίτερα αν ληφθούν υπόψη οι επιπτώσεις των υποχρεώσεων που έχουν αναληφθεί έναντι τρίτων χωρών.

1.14. Λαμβάνοντας υπόψη τις προκλήσεις που τίθενται και το σύνολο των κοινοτικών δράσεων που είναι αναγκαίες για τον εκσυγχρονισμό του στόλου, την μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα των μεταποιητικών βιομηχανιών και των κυκλωμάτων εμπορίας, η ΟΚΕ διερωτάται μήπως θα έπρεπε η Επιτροπή να δώσει μεγαλύτερη έμφαση στην εφαρμογή των υπάρχοντων μηχανισμών όσον αφορά τις διαρθρώσεις και τις αγορές και στα ειδικά μέτρα που πρόκειται να θεσπιστούν.

1.15. Η Επιτροπή αντιλαμβάνεται ότι ο τομέας αντιμετωπίζει στην Ισπανία και την Πορτογαλία ιδιαίτερες δυσκολίες. Η κατάσταση αυτή εντούτοις θα επιδεινωθεί σε όλο τον κοινοτικό τομέα της σαρδέλλας με τη χορήγηση, από 1ης Ιανουαρίου 1989, στο Μαρόκο ετήσιας δασμολογικής ποσότητας 17 500 τόννων παρασκευασμάτων και κονσερβών σαρδέλλας με μηδενικούς δασμούς.

1.16. Η ΟΚΕ συνεπώς προτείνει, δεδομένης της οικονομικής και κοινωνικής σημασίας του τομέα κυρίως για τις χώρες αυτές, και της ανάγκης, όπως υποδεικνύει η Επιτροπή, να πραγματοποιηθούν οι κατάλληλες προσαρμογές, να χωρήσει η Επιτροπή σε εξέταση των δυνατοτήτων ενεργοποίησης του μηχανισμού που προβλέπεται στο άρθρο 32 — Τίτλος X του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 4028/86 — όσον αφορά την Πορτογαλία και την Β.Δ. Ισπανία.

1.16.1. Το μέτρο αυτό θα μπορούσε, εκτός από την πρόληψη ορισμένων δυσκολιών, τον περιορισμό των ανισορροπιών και τη μείωση της ανταγωνιστικότητας, να συμβάλει στο μέλλον στην εξάλειψη των διαρθρωτικών μειονεκτημάτων του τομέα.

2. Ειδικές παρατηρήσεις

2.1. Ανεφοδιασμός

2.1.1. Η ΟΚΕ συμφωνεί με την Επιτροπή για την ανάγκη να καταβληθεί προσπάθεια εκσυγχρονισμού του στόλου που θα διευκόλυνε τη βελτίωση της ποιότητας του προϊόντος που προορίζεται για την κατανάλωση και τη βιομηχανία. Η διατήρηση της υπάρχουσας παραγωγικής ικανότητας απαιτεί επίσης την κατασκευή νέων πλοίων που θα ανταποκρίνονται στις απαιτούμενες τεχνικές για τη βελτίωση της παραγωγικότητας και της ποιότητας των εκφορτωθέντων αλιευμάτων.

2.1.2. Η ΟΚΕ υπογραμμίζει ότι η βελτίωση των μεθόδων εκφόρτωσης και διακίνησης της σαρδέλλας έχει ζωτική σημασία για την αποτελεσματική λειτουργία ενός εκσυγχρονισμένου στόλου, γεγονός που προϋποθέτει ότι και στον τομέα αυτό θα πραγματοποιηθούν οι αναγκαίες προσαρμογές.

2.1.3. Η ΟΚΕ εκτιμά ότι λόγω του εξαιρετικά ευάλωτου χαρακτήρα του τομέα και των δυσχερειών που αντιμετωπίζει η παραγωγή, θα πρέπει να δοθούν κίνητρα για άλλες μορφές διάθεσης του προϊόντος εκτός από τις παραδοσιακές, κυρίως για εκείνες που μπορούν να οδηγήσουν σε καλύτερη αξιοποίηση του τομέα.

2.1.4. Σημαντικός ρόλος θα πρέπει να ανατεθεί στις οργανώσεις των παραγωγών αυτού του τομέα. Αυτές είναι εξαιρετικά κατάλληλες για τον καθορισμό ή την επιδίωξη των στόχων και ως εκ τούτου πρέπει να τους δοθεί η σχετική βοήθεια.

2.2. Μεταποίηση

2.2.1. Η κοινοτική κονσερβοποιία, που είναι σημαντική όσον αφορά την ισορροπία της οικονομίας πολλών περιοχών, αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο της αγοράς της σαρδέλλας και αντιπροσωπεύει σε ορισμένα κράτη μέλη το 50 % της παραγωγής. Ιδιαίτερα σ' αυτά τα κράτη μέλη απαιτούνται ενισχύσεις για τον εκσυγχρονισμό, την εξειδίκευση και τη διαφοροποίηση της παραγωγής.

2.2.2. Κατά την ΟΚΕ, ωστόσο, οι κύριες προσπάθειες θα πρέπει να συγκεντρωθούν στην τεχνολογική καινοτομία, η οποία επιτρέπει μεγαλύτερη διαφοροποίηση των παρασκευασμάτων και βελτίωση της χαρακτηριστικής τους ποιότητας, πράγμα που θα είχε επιπτώσεις στην κατανάλωση.

2.2.3. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η διάρθρωση της κατανάλωσης, όπως κατανέμεται στο σύνολο της Κοινότητας, δείχνει ότι θα μπορούσε να πραγματοποιηθούν ορισμένες ακόμα πρόοδοι. Φαίνεται επίσης ότι είναι δυνατή η αύξηση των εξαγωγών προς τρίτες χώρες.

2.2.4. Η ΟΚΕ διαπιστώνει ότι ορισμένα από τα προβλήματα της βιομηχανίας παραγωγής κονσερβών της Κοινότητας, όπως επίσης και οι οικονομικές και εμπορικές δυσκολίες της, επιδεινώνονται λόγω του μεριδίου που κατέχουν οι εισαγωγές από τρίτες χώρες στο σύνολο της κοινοτικής κατανάλωσης.

Στα ανωτέρω επιβάλλεται να προστεθούν επίσης οι τιμές που εφαρμόζουν ορισμένες τρίτες χώρες που, σε ορισμένες περιπτώσεις, εικάζεται ότι είναι μικρότερες του πραγματικού

κόστους σ'αυτές τις χώρες. Η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να μελετήσει αυτό το πρόβλημα.

2.2.5. Η ΟΚΕ υπογραμμίζει την πολιτική και οικονομική σημασία των συμφωνιών της Κοινότητας με τις τρίτες χώρες. Οι συμφωνίες αυτές ωστόσο θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την κοινοτική πραγματικότητα, ιδιαίτερα όταν πρόκειται για ανταλλάγματα εμπορικού χαρακτήρα που μπορούν να δημιουργήσουν ανισορροπία στην κοινοτική αγορά ή να προκαλέσουν καταστάσεις λιγότερο ευνοϊκής μεταχείρισης σε κάποιο κράτος μέλος. Στις περιπτώσεις αυτές πρέπει να συνοδεύονται από ανάλογα αντισταθμιστικά μέτρα, όσον αφορά τους τομείς της Κοινότητας που έχουν θιγεί περισσότερο.

Είναι προφανές ότι τα αντισταθμιστικά μέτρα είναι μόνο πρόσκαιρη λύση.

Πραγματική κοινοτική κατεύθυνση θα έπρεπε να είναι η καθιέρωση ενός επιπέδου εισαγωγών που να συμβιβάζεται με τις δυνατότητες του αλιευτικού στόλου της σαρδέλλας και της μεταποιητικής βιομηχανίας της ΕΟΚ.

2.2.5.1. Η ΟΚΕ υπενθυμίζει για μια ακόμη φορά ότι οι δαπάνες που απαιτούνται για παρόμοιες δράσεις δεν θα πρέπει να καταλογίζονται στον προϋπολογισμό αλιείας.

2.2.6. Η ΟΚΕ υποστηρίζει, όσον αφορά τις εισαγωγές και για να αποτραπούν ενδεχόμενες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, τα μέτρα που προτείνει η Επιτροπή για την καθιέρωση ελάχιστων ποσοτικών προδιαγραφών για το προϊόν. Εκτιμά επίσης ότι για να επιτευχθεί μεγαλύτερη διαφάνεια στον ανταγωνισμό, η Κοινότητα θα πρέπει να συμφωνήσει με τρίτες χώρες, ειδικότερα με το Μαρόκο, μια τιμή κατωφλίου για το προϊόν.

2.2.7. Η αξιοποίηση και η ενίσχυση του τομέα φαίνεται ότι απαιτούν επίσης μια προσπάθεια για επενδύσεις στην έρευνα, στον τομέα της τεχνολογίας της αλιείας, για να πραγματοποιηθούν νέα «παρασκευάσματα» και πλέον επιτυχημένοι «τρόποι παρουσίασης», ενώ θα είναι ευκολότερο το μαγείρεμά τους.

2.2.8. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η Επιτροπή πρέπει να εξετάσει πως θα ήταν δυνατό να διευρυνθεί η αγορά των σαρδέλλων περιλαμβανομένης της δυνατότητας χορήγησης επισιτιστικής βοήθειας σε περιοχές που αντιμετωπίζουν ανάγκες.

2.3. Εμπορία

2.3.1. Η επιτυχής αναπροσαρμογή της διάρθρωσης της γενικής κατανάλωσης, και ιδιαίτερα με την αύξηση της εσωτερικής αγοράς κονσερβών σαρδέλλας, όπως επίσης και

των νομών και των νέων παρασκευασμάτων, απαιτεί αυστηρά ποιοτικά κριτήρια.

2.3.2. Εξάλλου, η προσπάθεια διερεύνησης νέων μορφών εκμετάλλευσης της σαρδέλλας υπό τη μορφή φιλέτων, πάστας, πολτών, σουρίμι, μαρινάτων, καπνιστών και άλλων θα έχει θετική επίπτωση στην αύξηση της κοινοτικής αγοράς σαρδέλλας και ταυτόχρονα θα συμβάλει στη διατήρηση ενός τεράστιας σημασίας κοινοτικού τομέα.

2.3.3. Μια δυναμικότερη προσπάθεια για την κατάκτηση της αγοράς, προσανατολισμένη κυρίως στη διερεύνηση νέων αγορών και την αξιοποίηση των υπαρχόντων, απαιτεί καταλληλότερη διαχείριση και τα δέοντα κοινοτικά κίνητρα.

2.3.4. Η ΟΚΕ υποστηρίζει την πραγματοποίηση μιας μεγάλης διαφημιστικής εκστρατείας για την αύξηση της κατανάλωσης, ειδικότερα στις χώρες της Βόρειας Ευρώπης, στις οποίες η σαρδέλλα, με την τεράστια περιεκτικότητα πρωτεϊνών, δεν περιλαμβάνεται στις παραδοσιακές επισιτιστικές συνήθειες.

2.3.5. Η ΟΚΕ λυπάται για το γεγονός ότι παρουσιάζεται καθυστέρηση στην προσαρμογή και δημοσίευση των κανόνων εφαρμογής που προβλέπονται στο άρθρο 29 του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 4028/86.

3. Συμπεράσματα

3.1. Η ΟΚΕ εκτιμά ότι η Επιτροπή πρέπει να εμβαθύνει στην εξέταση του θέματος, που άρχισε με αυτή την έκθεση, για τον καθορισμό των βάσεων μιας σωστής πολιτικής για τον τομέα, και να λάβει υπόψη της τις συνθήκες και τις ποικιλίες καταστάσεων που συνυπάρχουν στους κόλπους της Κοινότητας.

3.2. Η ΟΚΕ υποστηρίζει την αρχή των προσωρινών επιδοτήσεων, που έχει προτείνει η Επιτροπή στην Ισπανία και την Πορτογαλία.

3.3. Η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να μελετήσει τις δυνατότητες θέσπισης άλλων διαρθρωτικών μέτρων για την επίτευξη των σχετικών στόχων.

3.4. Η ΟΚΕ εκτιμά ότι, δεδομένου του ιδιαίτερου χαρακτήρα και των υφιστάμενων περιορισμών του κοινοτικού τομέα της σαρδέλλας, οι στόχοι της έκθεσης για τη βελτίωση της ποιότητας και την αύξηση της αποτελεσματικότητας, για περισσότερες καινοτομίες και διαφοροποίηση, είναι δυνατό να πραγματοποιηθούν μόνο με την κινητοποίηση χρηματοδοτικών, ανθρώπινων και τεχνικών πόρων, σε πλαίσια έκτακτων συνοδευτικών μέτρων και με την πλήρη συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων μερών του τομέα.

Βρυξέλλες, 23 Νοεμβρίου 1988.

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Alberto MASPRONE

Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση ειδικού προγράμματος για την ολοκλήρωση ενός συστήματος αυτόματης μετάφρασης προηγμένου τύπου (EUROTRA)

(89/C 23/08)

Στις 16 Ιουνίου 1988, το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αποφάσισε, σύμφωνα με το άρθρο 130, παράγραφος 2, της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, να ζητήσει από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να γνωμοδοτήσει για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα ενέργειας, πυρηνικών θεμάτων και έρευνας, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 4 Νοεμβρίου 1988 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Proumens.

Κατά τη διάρκεια της 260ής συνόδου ολομέλειας (συνεδρίαση της 23ης Νοεμβρίου 1988), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

Η ΟΚΕ εγκρίνει την πρόταση της Επιτροπής. Επιθυμεί ωστόσο να συνοδεύσει την έγκρισή της με τις παρατηρήσεις που ακολουθούν.

1. Εισαγωγή

1.1. Στις 25 Ιουλίου 1988⁽¹⁾, το Συμβούλιο αποφάσισε την προώθηση του προγράμματος EUROTRA από τη δεύτερη φάση (την επονομαζόμενη «Φάση βασικής και εφαρμοσμένης γλωσσολογικής έρευνας») στην τρίτη φάση (που αποκαλείται «Φάση σταθεροποίησης των γλωσσολογικών προτύπων και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων»), σύμφωνα με την απόφασή του του Νοεμβρίου 1982 «για την υιοθέτηση προγράμματος έρευνας και ανάπτυξης για την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα σχετικά με σύστημα αυτόματης μετάφρασης προηγμένου τύπου (EUROTRA)»⁽²⁾, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση του Νοεμβρίου 1986⁽³⁾.

1.2. Η εν λόγω απόφαση του Συμβουλίου επέτρεψε έτσι την αποδέσμευση ποσού 5,5 εκατομμυρίων ECU που κρίθηκε αναγκαίο για την υλοποίηση αυτής της τρίτης φάσης στα πλαίσια των ερευνητικών προγραμμάτων που αποφασίσθηκαν ήδη ή που βρίσκονται υπό εκτέλεση.

1.3. Παράλληλα, η Επιτροπή παρουσίασε πρόταση απόφασης με σκοπό τη διάθεση, για την υλοποίηση της τρίτης φάσης του προγράμματος EUROTRA, πρόσθετων πιστώσεων ύψους 6,5 εκατομμυρίων ECU· η πρόταση αυτή αποτελεί το αντικείμενο της παρούσας γνωμοδότησης.

1.4. Το πρόγραμμα EUROTRA βασίζεται στην εμπειρία που αποκτήθηκε στα πλαίσια του συστήματος αυτόματης μετάφρασης SYSTRAN, το οποίο λειτουργεί στις υπηρεσίες της Επιτροπής εδώ και δέκα περίπου χρόνια. Η ΟΚΕ δεν έκρινε ότι είναι αναγκαίο και σκόπιμο στα πλαίσια της εξέτασης της παρούσας πρότασης να υπεισέλθει στις λεπτομέρειες του συστήματος αυτού, το οποίο, εν πάση περιπτώσει, στηρίζεται σε μια τεχνολογία που δεν ανταποκρίνεται πλέον στις ανάγκες των κοινοτικών οργάνων όσον αφορά τη μετάφραση.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Όταν είχε κληθεί να γνωμοδοτήσει για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με την προώθηση του προγράμματος EUROTRA στην τρίτη φάση, η ΟΚΕ είχε τονίσει την υποστήριξή της στο εν λόγω πρόγραμμα, παρά το γεγονός ότι οι προθεσμίες που της είχαν επιβληθεί για να εκφράσει τη γνώμη της δεν της επέτρεπαν να εκτιμήσει εάν οι στόχοι της δεύτερης φάσης του είχαν επιτευχθεί και εάν υπήρχαν οι κατάλληλες προϋποθέσεις για το ξεκίνημα της τρίτης, όπως βεβαίωνε η Επιτροπή⁽⁴⁾.

2.2. Φροντίζοντας έτσι να αποφύγει κάθε καθυστέρηση στην απόφαση έναρξης της τρίτης φάσης που θα είχε ως συνέπεια τη διακοπή της εκτέλεσης του προγράμματος EUROTRA, η ΟΚΕ είχε ωστόσο επιφυλαχθεί να εκφράσει τη γνώμη της για την πορεία της εκτέλεσης του προγράμματος στα πλαίσια της παρούσας γνωμοδότησης.

2.3. Σ'αυτά τα πλαίσια, η ΟΚΕ έλαβε με μεγάλο ενδιαφέρον γνώση της τελικής έκθεσης της επιτροπής αξιολόγησης του EUROTRA, που συνοδεύει την πρόταση της Επιτροπής και που επισημαίνει το σύνολο των πλεονεκτημάτων που θα πρέπει να προκύψουν από την οριστική εφαρμογή του προγράμματος EUROTRA, αναγνωρίζοντας συγχρόνως ότι δεν μπορεί κανείς ακόμη στο σημερινό στάδιο να έχει καμία βεβαιότητα για την τελική αποδοτικότητα των αποτελεσμάτων από οικονομική άποψη.

2.4. Η ΟΚΕ ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη τον μεγάλο αριθμό εν δυνάμει πεδίων εκμετάλλευσης, έχει την πεποίθηση ότι η σχέση κόστους/ωφέλειας ενός παρόμοιου προγράμματος θα είναι θετική. Στην έκθεση της επιτροπής αξιολόγησης περιλαμβάνεται ένας μη πλήρης κατάλογος αυτών των πεδίων, τα οποία επεκτείνονται πολύ πέρα από τα όρια της απλής μετάφρασης.

Το EUROTRA θα πρέπει έτσι να ευνοήσει, συγκεκριμένα, την ανάπτυξη μιας πραγματικής βιομηχανίας της γλώσσας στην Κοινότητα.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. L 222 της 12. 8. 1988, σ. 1.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. L 317 της 13. 11. 1982, σ. 19.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. L 341 της 4. 12. 1986, σ. 39.

⁽⁴⁾ ΕΕ αριθ. C 237 της 12. 9. 1988, σ. 41.

2.5. Η γενική εκτίμηση που κάνει η επιτροπή αξιολόγησης μπορεί να χαρακτηριστεί ως θετική συνολικά· ωστόσο, επισημούνται ορισμένα κενά που αφορούν κυρίως:

- α) το σχεδιασμό του πρωτοτύπου λογισμικού του EUROTRA·
- β) τον ανεπαρκή συντονισμό των εργασιών των ερευνητικών ομάδων στα διάφορα κράτη μέλη·
- γ) την έλλειψη προσωπικού για τη διαχείριση του προγράμματος.

Η ορθή διαχείριση είναι καθοριστική για την επιτυχία του προγράμματος. Έχει λοιπόν βασική σημασία η πρόσληψη του κατάλληλου προσωπικού και η ορθολογική χρησιμοποίησή του.

2.6. Η ΟΚΕ σημειώνει τη συνέχεια που η Επιτροπή προτίθεται να δώσει στις υποδείξεις της επιτροπής αξιολόγησης, και κυρίως το ενδιαφέρον της για την ενίσχυση του συντονισμού των εθνικών ερευνητικών ομάδων και για την πρόσληψη 6 γλωσσολόγων ειδικευμένων στην πληροφορική, για την οποία έχει ήδη κινηθεί η διαδικασία.

2.7. Η ΟΚΕ εκφράζει επίσης την ικανοποίησή της για την «πρόσκληση για την εκδήλωση ενδιαφέροντος σχετικά με μια έρευνα πάνω στις βιομηχανίες της γλώσσας» που απήχυθη η Επιτροπή και δημοσιεύθηκε στην ΕΕ αριθ. C 219 της 23ης Αυγούστου 1988, και στόχος της οποίας είναι να εντοπισθούν οι επιχειρήσεις που ενδιαφέρονται να πραγματοποιήσουν εργασίες με σύμβαση για λογαριασμό της Επιτροπής στον τομέα των βιομηχανιών της γλώσσας.

2.8. Αυτή η πρόσκληση δημιουργεί ελπίδες για μια προσεχή συμμετοχή της βιομηχανίας στο πρόγραμμα EUROTRA, και ανταποκρίνεται επίσης σε μία άλλη από τις υποδείξεις που διατυπώθηκαν από την επιτροπή αξιολόγησης. Η Επιτροπή αναγνωρίζει εξάλλου ότι «μια ταχεία δραστηριοποίηση της βιομηχανίας» — που ως τώρα δεν συμμετείχε στο πρόγραμμα — «θα πρέπει να έχει θετική επίδραση στον προσανατολισμό και τα αποτελέσματα των ερευνητικών εργασιών και να βελτιώσει την αλληλεπίδραση μεταξύ της βιομηχανίας και των ερευνητικών ομάδων».

2.9. Η ΟΚΕ επιστά την προσοχή στο γεγονός ότι αυτή η συμμετοχή της βιομηχανίας στο πρόγραμμα EUROTRA θα απαιτήσει μια προσεκτική εξέταση του ζητήματος των συγγραφικών δικαιωμάτων καθώς και την εφαρμογή κατάλληλων κανόνων και διαδικασιών. Η Επιτροπή έχει πλήρη επίγνωση της κατάστασης. Ως εκ τούτου, όχι μόνο επιβεβαιώνει την πρόθεσή της να λάβει τα ανάλογα μέτρα, αλλά και κρίνει ότι, πριν από το τέλος της τρίτης φάσης του προγράμματος, και παρά τον πολύπλοκο χαρακτήρα του προβλήματος, θα έχει εξεύρει ικανοποιητικές λύσεις.

2.10. Γενικότερα, η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την πορεία εκτέλεσης του προγράμματος, λαμβάνοντας υπόψη την ευρύτητα των στόχων που έχουν καθοριστεί, καθώς και τα μέτρα που έχουν ληφθεί ή που πρόκειται να ληφθούν από την Επιτροπή, προκειμένου να αυξηθούν οι πιθανότητες επιτυχίας και η δυνατότητα να χρησιμεύει το πρόγραμμα ως βάση για τη βιομηχανική ανάπτυξη, κυρίως μέσω της αναπροσαρμογής του προγράμματος εργασίας της τρίτης φάσης.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Δυνατότητες εκμετάλλευσης του προγράμματος EUROTRA

3.1.1. Για λόγους που κρίνονται προφανείς, η ΟΚΕ αναγνωρίζει ότι η ολοκλήρωση του προγράμματος EUROTRA έχει πάνω απ'όλα ιδιαίτερη σημασία κυρίως για τα κοινοτικά όργανα.

3.1.2. Ωστόσο, η ΟΚΕ, λαμβάνοντας υπόψη το μέγεθος των ανθρώπινων πόρων (συγκεκριμένα 150 ερευνητές κατανεμημένοι στα 12 μέλη) και των χρηματοδοτικών πόρων που έχουν κινητοποιηθεί γι' αυτό το πρόγραμμα, διερωτάται ποιες θα είναι οι ενδεχόμενες χρήσεις του συστήματος EUROTRA εκτός των οργάνων αυτών.

3.1.3. Η ΟΚΕ κρίνει σχετικά μ' αυτό ότι, έστω και αν, απ' ό,τι φαίνεται, μόνο τα κοινοτικά όργανα θα είναι σε θέση να εκμεταλλευτούν το σύνολο του φάσματος γλωσσών που θα παρέχεται από το EUROTRA, υπάρχουν, ωστόσο, δυνατότητες χρησιμοποίησης σε ορισμένους διεθνείς οργανισμούς όπως το Συμβούλιο της Ευρώπης, το ΝΑΤΟ, το Διεθνές Γραφείο Εργασίας (ΔΓΕ), η Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ), καθώς και σε όλα τα γραφεία παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών και παροχής υπηρεσιών γενικά στο νομικό τομέα και στους τομείς της επιστήμης και της τεχνολογίας.

3.1.4. Σ' αυτά τα πλαίσια, η ΟΚΕ θεωρεί ότι η Επιτροπή θα πρέπει να εξουσιοδοτηθεί να διεξαγάγει διαπραγματεύσεις και να συνάψει με διεθνείς οργανισμούς και τρίτες χώρες συμφωνίες με σκοπό τη συμμετοχή τους στην εκτέλεση του προγράμματος, χωρίς ωστόσο αυτό να οδηγήσει σε αύξηση του αριθμού των ζευγών γλωσσών που καλύπτονται από το πρόγραμμα.

3.1.5. Είναι εύλογη επίσης η υπόθεση ότι δυνατότητες εκμετάλλευσης υπάρχουν και σε ορισμένες ιδιωτικές επιχειρήσεις. Πράγματι, ένα γλωσσάριο που προβλέπεται να έχει περίπου 20 000 λήμματα σύμφωνα με το σημερινό στόχο της Επιτροπής, εμφανίζεται ικανοποιητικό. Εξάλλου, όσον αφορά την εκμετάλλευση στα πλαίσια της πληροφορικής, το σύνολο της ορολογίας που έχει αναπτυχθεί στις 9 κοινοτικές χώρες είναι μέσα στα όρια απόδοσης ενός μέσου υπολογιστή.

3.1.6. Η ΟΚΕ σημειώνει με ικανοποίηση ότι, παράλληλα με τη δημιουργία ενός πρωτοτύπου συστήματος από την Επιτροπή, έχουν αναληφθεί ιδιωτικές πρωτοβουλίες, κυρίως για τη δημιουργία ενός λεξικού τραπεζικής ορολογίας.

3.1.7. Ορισμένες επαγγελματικές οργανώσεις έχουν επίσης ανάγκες σ' αυτό το πεδίο, όχι αναγκαστικά όσον αφορά τα 20 000 λήμματα που προβλέπονται για το πρωτότυπο σύστημα, αλλά όσον αφορά ειδικά γλωσσάρια κυρίως τεχνικών ή τεχνολογικών όρων.

3.1.8. Σ' αυτά τα πλαίσια, η ΟΚΕ κρίνει ότι, όταν έρθει η κατάλληλη στιγμή, θα πρέπει να υπάρξει εκμετάλλευση όλου του δυναμικού χρησιμοποίησης του EUROTRA, εκτός των κοινοτικών οργάνων, προκειμένου να εξασφαλισθεί η μεγαλύτερη δυνατή αποδοτικότητα του.

3.2. Οι κοινωνικές επιπτώσεις του EUROTRA

3.2.1. Όπως έχει ήδη πράξει σε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της, η ΟΚΕ επιστρά εκ νέου την προσοχή στις κοινωνικές επιπτώσεις και τις επιπτώσεις στον τομέα της απασχόλησης που θα έχει τελικά η καθιέρωση ενός συστήματος αυτόματης μετάφρασης πρώτα απ'όλα για τους μεταφραστές.

3.2.2. Η ΟΚΕ κρίνει ότι, όταν οι μεταφραστές αποδεσμευτούν από πολλές επαναληπτικές εργασίες μετάφρασης, θα μπορέσουν να αυξήσουν τις εργασίες αναθεώρησης, που είναι πιο ενδιαφέρουσες και αξιολογες.

3.2.3. Με την αυτόματη μετάφραση δεν θα μπορούν να αποδοθούν όλες οι εννοιολογικές αποχρώσεις που υπάρχουν στην κάθε γλώσσα, ή να εξομοιωθούν μεταξύ τους οι ειδικές «φρασεολογίες» που απαντούν στα διάφορα επιστημονικά, ιατρικά ή άλλα κείμενα. Θα είναι έργο των μεταφραστών να ελέγχουν τα κείμενα και να δίνουν ικανοποιητικές λύσεις στα σημασιολογικά, φρασεολογικά ή τεχνολογικά προβλήματα.

3.2.4. Η ΟΚΕ ζητά να εξεταστεί διεξοδικά αυτό το ζήτημα και, αν χρειαστεί, να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα που θα εξασφαλίσουν την προσαρμογή του μεταφραστή και την ενσωμάτωσή του στην ανάπτυξη της αυτόματης μετάφρασης, και την κατάρτιση γλωσσολόγων-προγραμματιστών στις μεταφραστικές σχολές.

3.2.5. Μια άλλη πτυχή που εξετάστηκε από την ΟΚΕ αφορά το προσωπικό δακτυλογράφησης το οποίο, σήμερα, εργάζεται με μηχανικά μέσα για την αναπαραγωγή των μεταφράσεων.

3.2.6. Η ΟΚΕ είναι της γνώμης ότι το εν λόγω προσωπικό θα πρέπει να έχει λιγότερες εργασίες δακτυλογράφησης, οι οποίες σίγουρα θα αντικατασταθούν από εργασίες κωδικοποίησης καθώς και από εργασίες διόρθωσης που θα προκύψουν από τις παρεμβάσεις που αναφέρονται στο σημείο 3.2.2. Από ορισμένες απόψεις, αυτό το πρόβλημα συνδέεται γενικότερα με την ανάπτυξη της πληροφορικής.

3.2.7. Η ΟΚΕ ζητά επίσης να εξεταστεί αυτό το ζήτημα και να καταρτισθούν κατάλληλα προγράμματα επιμόρφωσης και να ληφθούν μέτρα επαγγελματικού αναπροσανατολισμού τα οποία θα καταστούν αναγκαία λόγω της ανάπτυξης της αυτόματης μετάφρασης.

3.3. Πολιτιστικές και εκπαιδευτικές επιπτώσεις του προγράμματος EUROTRA

3.3.1. Η ΟΚΕ επιθυμεί να υπογραμμίσει ότι η ανάπτυξη της αυτόματης μετάφρασης δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να θεωρηθεί ως εναλλακτική λύση ή υποκατάστατο της εκμάθησης ξένων γλωσσών στο σχολείο και στο πανεπιστήμιο.

3.3.2. Η ΟΚΕ υπενθυμίζει σχετικά τη γνωμοδότησή της της 21ης Μαΐου 1986 για την πρόταση της Επιτροπής σχετικά με την επέκταση του προγράμματος EUROTRA στην Ισπανία και την Πορτογαλία⁽¹⁾, στην οποία υπογραμμίζονταν ότι «η χρήση της αυτόματης μετάφρασης δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να αποθαρρύνει τη διδασκαλία ξένων γλωσσών ή να έχει δυσμενή επίδραση σ'αυτή. Έχει, πράγματι, βασική σημασία για την προσέγγιση των λαών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας να συνεχισθεί και να αναπτυχθεί αυτή η διδασκαλία».

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 207 της 28. 8. 1986, σ. 18.

Βρυξέλλες, 23 Νοεμβρίου 1988.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Alberto MASPRONE

Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για την έγκριση ειδικού προγράμματος έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης στον τομέα της ενέργειας — μη πυρηνικές πηγές ενέργειας και ορθολογική χρησιμοποίηση της ενέργειας — 1989-1992, JOULE (Joint Opportunities for Unconventional or Long-term Supply)⁽¹⁾

(89/C 23/09)

Το Συμβούλιο αποφάσισε στις 9 Αυγούστου 1988 να ζητήσει από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 130 Q, παράγραφος 2, της Συνθήκης για την ίδρυση της ΕΟΚ, να γνωμοδοτήσει για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα ενέργειας, πυρηνικών θεμάτων και έρευνας, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 4 Νοεμβρίου 1988 βάσει της εισηγητικής έκθεσης του κ. Flum.

Η ΟΚΕ εξέδωσε ομόφωνα κατά την 260ή σύνοδο ολομέλειάς (συνεδρίαση της 23ης Νοεμβρίου 1988) την ακόλουθη γνωμοδότηση.

Η συνέχιση των μέχρι τώρα προγραμμάτων για την ανάπτυξη της E + A στον ενεργειακό τομέα είναι απολύτως αναγκαία για την εκπλήρωση των στόχων ενεργειακής πολιτικής της Επιτροπής και λόγω της σημασίας και του επείγοντος χαρακτήρα των προβλημάτων ενεργειακού ανεφοδιασμού. Η νέα συνεπώς πρωτοβουλία επικροτείται καταρχήν.

Το πρόγραμμα είναι βασικά κατάλληλο για την επίτευξη των στόχων λόγω της διάρθρωσης και των διαδικασιών του. Το οικονομικό ωστόσο πλαίσιο εμφανίζεται εξαιρετικά περιορισμένο και δεν ανταποκρίνεται στη σημασία και στην έκταση της σχετικής αποστολής.

Η ΟΚΕ διαπιστώνει με ανησυχία μια γενική χαλάρωση της πολιτικής δέσμευσης για την ανάπτυξη ορθολογικής, αβλαβούς για το περιβάλλον, χρησιμοποίησης ενέργειας καθώς και για την ανακάλυψη ανανεώσιμων ενεργειών και προειδοποιεί για τον κίνδυνο υποβάθμισης των μεγάλων μελλοντικών προβλημάτων του ενεργειακού εφοδιασμού λόγω της σημερινής πτώσης των ενεργειακών τιμών: Καλεί την Επιτροπή να συνεχίσει εντείνοντας περισσότερο τις προσπάθειές της στον τομέα αυτό.

Τόσο για το μέλλον της Κοινότητας όσο και εκείνο ολοκλήρου του κόσμου η εντονότερη έρευνα και ανάπτυξη μακροπρόθεσμων τεχνικών μεθόδων παραγωγής και εκμετάλλευσης της ενέργειας είναι ζωτικής σημασίας. Προπάντων πρόκειται για:

- εξοικονόμηση ενέργειας και την ορθολογική της χρησιμοποίηση,
- αύξηση της συμβολής των ανανεώσιμων ενεργειακών πηγών (ιδίως της ηλιακής ενέργειας, της αιολικής ενέργειας, των υδατοπτώσεων και της βιομάζας), και
- αβλαβείς για το περιβάλλον τεχνικές εκμετάλλευσης των ορυκτών ενεργειακών υλών.

Με τις ακόλουθες παρατηρήσεις η ΟΚΕ επιθυμεί να παρουσιάσει συνοπτικά τη σημασία των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ενόψει της μελλοντικής ενεργειακής πολιτικής και να διαβιβάσει τις σκέψεις της καθώς και τα αιτήματά της προς την Επιτροπή και το Συμβούλιο.

1. Εισαγωγή

1.1. Η Επιτροπή, στη συνέχεια των μέχρι τώρα προγραμμάτων E + A στον τομέα αυτό για τα επόμενα τέσσερα χρόνια, πρότεινε ένα περαιτέρω ειδικό πρόγραμμα έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης στον τομέα της ενέργειας — μη πυρηνικές ενέργειες, ορθολογική χρησιμοποίηση ενέργειας — με το συνοπτικό τίτλο JOULE. Το πρόγραμμα διαρκεί από το 1989 ως το 1992, χρηματοδοτείται με ποσό 122 εκατομμύρια ECU και περιλαμβάνει όλες τις πτυχές E + A της παραγωγής και χρησιμοποίησης της ενέργειας (με εξαίρεση τις ειδικές πτυχές πυρηνικής ενέργειας). Επιδιώκει ιδιαίτερα να συμβάλει στην:

- αύξηση της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού,
- επίλυση περιβαλλοντολογικών προβλημάτων που συνδέονται με την ενέργεια,
- αύξηση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας,
- πραγματοποίηση της κοινοτικής εσωτερικής αγοράς στον τομέα της ενέργειας,
- επίλυση των ενεργειακών προβλημάτων στις αναπτυσσόμενες χώρες.

1.2. Λόγω της μείωσης των πιστώσεων σε σχέση με το προηγούμενο πρόγραμμα (1985 έως 1988) πρέπει να επιβληθεί μια αυστηρότητα ανάλογη με τις προτεραιότητες, συνεπεία της οποίας θα ενισχυθούν κατά προτίμηση

- συνεταιριστικά, στρατηγικά σχέδια έρευνας, και
- σχέδια με βραχυπρόθεσμες και μεσοπρόθεσμες δυνατότητες.

Από τα προεκτιθέμενα προκύπτουν τέσσερις τομείς εργασίας:

- ανάπτυξη προτύπων ενεργειακών συστημάτων,
- μέτρα αύξησης των ενεργειακών αποτελεσμάτων,
- μέτρα για την άριστη και καθαρή χρησιμοποίηση των ορυκτών καυσίμων,
- περαιτέρω ανάπτυξη των ανανεώσιμων μορφών ενέργειας.

1.3. Η διάρθρωση του προγράμματος και ο προσανατολισμός της έρευνας πραγματοποιούνται βάσει των εμπειριών από τα προηγούμενα προγράμματα (συμπεριλαμβανομένης της αξιολόγησης από επιτροπές εμπειρογνομόνων) και διαβουλεύσεων με κυβερνήσεις, ενεργειακούς οργανισμούς, επιχειρήσεις ενεργειακού εφοδιασμού κλπ.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 221 της 25. 8. 1988, σ. 6.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Ο μέχρι τώρα προσανατολισμός της ερευνητικής ανάπτυξης όσον αφορά το περιεχόμενο της αξιοποίησης της εμπειρίας, της εκτίμησης από εμπειρογνώμονες, διαβουλεύσεις με κυβερνήσεις, ερευνητικά ιδρύματα και επιχειρήσεις είναι για το ευρύ πεδίο βιομηχανικών εφαρμογών ορθός και επαρκής: για το ευρύ πεδίο της εφαρμογής των νέων ενεργειακών τεχνικών μεθόδων για οικιακές χρήσεις και μικροκαταναλωτές η ΟΚΕ διακρίνει τον κίνδυνο, η έρευνα και ανάπτυξη να αγνοήσει τις συγκεκριμένες ανάγκες του δυναμικού της ζήτησης. Αυτό θα αποτελούσε μειονέκτημα στο βαθμό που το κύριο ποσοστό κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας αναλογεί στην ενέργεια του τομέα κτιρίων, ενώ στη βιομηχανία αναλογεί μόνο το 36%.

2.2. Για τον τομέα οικιακής χρήσης και μικροκαταναλωτών είναι ανάγκη, με τη συμμετοχή συμβούλων επί θεμάτων ενέργειας, αρχιτεκτόνων, εκπροσώπων των επαγγελματιών, ενώσεων των καταναλωτών και συμβουλίων καταναλωτών, ενώσεων των μισθωτών και των ιδιοκτητών κατοικιών, συνδικαλιστικών οργανώσεων κλπ. στις διαβουλεύσεις και με συστηματικά συγκεκριμένα μέτρα έρευνας της αγοράς να συλλεγούν επαρκή στοιχεία σχετικά με τη μελλοντική αγορά, για να επιτευχθεί ένας τέτοιος προσανατολισμός της έρευνας, ώστε τα αποτελέσματά της να ανταποκρίνονται πράγματι στις ανάγκες. Αυτό δεν είναι δυνατό να ανατεθεί μόνο στη βιομηχανία, διότι τα συμφέροντα της βιομηχανίας και εκείνα των καταναλωτών δεν συμπίπτουν οπωσδήποτε σε όλα τα σημεία. Τα συμφέροντα της βιομηχανίας προσανατολίζονται κατ'ανάγκη προς τη διάθεση των προϊόντων, ενώ των καταναλωτών προς τη χρησιμοποίηση. Επιπλέον οι τεχνικές εξελίξεις πρέπει να είναι δυνατόν να ενσωματωθούν στην ήδη υφιστάμενη διάρθρωση κτιρίων και μικροεπιχειρήσεων· εξάλλου όμως τα νοικοκυριά και οι μικροκαταναλωτές πρέπει να ενημερώνονται έγκαιρα για τα μελλοντικά συστήματα ενεργειακού εφοδιασμού, ώστε σε περίπτωση νέων προγραμματισμών (κατασκευή οικίας, ίδρυση επιχειρήσεων) να δύνανται να προσαρμοσθούν έγκαιρα στα μελλοντικά δεδομένα της ενεργειακής τεχνικής.

2.3. Τη βάση κάθε προγραμματισμού αποτελεί μια καλή έρευνα αγοράς. Μια δυναμική αγορά που μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο έρευνας, υπάρχει σήμερα ήδη, διότι βέβαια τα μελλοντικά ενεργειακά συστήματα χρησιμοποιούνται κυρίως στα ήδη υφιστάμενα νοικοκυριά και επιχειρήσεις.

2.4. Στην πρακτική εμφανίζεται σήμερα τεράστιο χάσμα μεταξύ της πληθώρας των ήδη υφιστάμενων επιτυχιών στον τομέα της E + A αφενός και του βαθμού στον οποίο αυτές γίνονται γνωστές στον τελικό καταναλωτή και της δυνατότητας άμεσης χρησιμοποίησής τους αφετέρου· το χάσμα αυτό δεν εξηγείται μόνο από την παρούσα ενεργειακή κατάσταση, διότι και στην περίπτωση αιφνίδιας έντονης ανόδου των τιμών ενέργειας με επακόλουθο την οικονομική απόδοση νέων ενεργειακών τεχνικών θα έπρεπε βέβαια οι τελευταίες να εισαχθούν προηγουμένως με μια μακροχρόνια διαδικασία στην αγορά, με την ανάπτυξη και την δοκιμασία κατάλληλων για την τελική κατανάλωση μηχανικών συστημάτων και εγκαταστάσεων, με εκπαίδευση και πρακτική εξάσκηση αρχιτεκτόνων, συμβούλων επί θεμάτων ενέργειας, επαγγελματιών κλπ. ως την αρμόζουσα διαμόρφωση των διοικητικών γενικών συνθηκών.

2.5. Για τον λόγο αυτό δεν πρέπει η έρευνα και ανάπτυξη να περιορισθούν σε επιστημονικά πρότυπα, βασικές έρευνες

και εφαρμογές βιομηχανικής τεχνικής, αλλά να συμπεριλάβουν εξίσου την έρευνα, την ανάπτυξη και τη δοκιμή λύσεων των προβλημάτων, οι οποίες αντιστοιχούν στις υφιστάμενες ανάγκες και στην τελική κατανάλωση, όπως και στην έρευνα των δυνατοτήτων μείωσης του κόστους, των στρατηγικών εισαγωγής στις αγορές και των αναγκαίων προϋποθέσεων στον διοικητικό και στον οικονομικό χώρο.

2.6. Η ΟΚΕ συνιστά στην Επιτροπή να δεχθεί την έρευνα και ανάπτυξη νέων ενεργειακών τεχνικών ως ένα ευρύτατο τεχνικό καθήκον οικονομικής και πολιτικής διαχείρισης και να το οδηγήσει στο σύνολό του σε όλους τους σημαντικούς επιμέρους τομείς μέσω της έρευνας και ανάπτυξης ως το στάδιο της ωριμότητας της αγοράς, ώστε στην περίπτωση μιας νέας βραχυπρόθεσμης αύξησης των ενεργειακών τιμών ή στην περίπτωση της εμφάνισης συγκεκριμένων κινδύνων στις παραδοσιακές ενέργειες (πυρηνική καταστροφή, κλιματολογικοί κίνδυνοι), να είναι δυνατή η σχετικά ταχεία και εκτεταμένη χρησιμοποίηση των νέων αυτών τεχνικών.

2.7. Παράλληλα πρέπει κατά την πορεία των εγκριτικών διαδικασιών στο ίδιο το πρόγραμμα να ληφθεί υπόψη ότι η συμμετοχή ιδίως μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (βιοτεχνιών), ενόψει της παραπάνω περιγραφόμενης διάρθρωσης αγοράς έχει σκοπιμότητα και ότι συνεπώς οι διαδικασίες για το χειρισμό σχετικών αιτήσεων χρειάζεται να διαμορφωθούν με τρόπο το δυνατόν απλούστερο, ώστε να αποφευχθεί, όπως μέσω πολύπλοκων εγκριτικών διαδικασιών υψωθεί ένα για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις ουσιαστικά ανυπόβλητο εμπόδιο. Η ελαστική προαγωγική πρακτική που προβλέπει η Επιτροπή επικροτείται σχετικά με έμφαση. Πάντως δεν θα πρέπει να οδηγήσει σε μονόπλευρη ευνοία προς μεγάλα σχέδια ή ερευνητικά ιδρύματα.

Η ανάγκη ορθολογικής χρησιμοποίησης της ενέργειας

2.8. Η ενέργεια είναι απαραίτητη για τη ζωή του ανθρώπου. Η ανάπτυξη του πληθυσμού και η εκβιομηχάνιση αυξάνουν τις ανάγκες. Αντίθετα η προσφορά είναι περιορισμένη και τα αποθέματα ορυκτών υλών ενέργειας κάποτε θα εξαντληθούν. Η ενέργεια συνεπώς γίνεται μακροπρόθεσμα σπανιότερη και δαπανηρότερη. Σε διάφορα μέρη του κόσμου ήδη σήμερα επικρατεί κατάσταση έκτακτης ανάγκης, όσον αφορά την ενέργεια με συνέπεια την αλόγιστη και υπερβολική εκμετάλλευση, ιδίως των δασικών αποθεμάτων, και μεγάλης έκτασης καταστροφές του περιβάλλοντος. Αποτελεί επιταγή υπεύθυνης και ευσυνείδητης πρόνοιας για την επιβίωση και διεθνούς αλληλεγγύης, και για τις δυτικές βιομηχανικές χώρες, να χρησιμοποιήσουν την νοημοσύνη και τα οικονομικά τους μέσα σε μεγάλο βαθμό για την έρευνα και την ανάπτυξη ορθολογικών τεχνικών παραγωγής και χρησιμοποίησης της ενέργειας. Μόνον εάν επιτευχθεί ο έλεγχος της παγκόσμιας αύξησης των αναγκών σε πρωτογενή ενέργεια, θα γίνει δυνατό να υπάρξει διαθέσιμη μελλοντικά μια επαρκής ενεργειακή προσφορά. Η εξοικονόμηση ενέργειας ανακουφίζει το περιβάλλον μας σε μεγάλο βαθμό.

Ο ενεργειακός εφοδιασμός του μέλλοντος

2.9. Ο μελλοντικός ενεργειακός εφοδιασμός απειλείται όχι μόνον από τις διεθνείς ανισορροπίες και μονοπωλιακές διαρ-

θρώσεις, αλλά και από ειδικούς κινδύνους ατυχημάτων στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας⁽¹⁾, τα άλυτα προβλήματα της σε μακροχρόνια προοπτική όσον αφορά την αποκομιδή των αποβλήτων, και επίσης από ενδεχομένους κινδύνους παγκόσμιων κλιματολογικών μεταβολών λόγω της καύσης ορυκτών ενεργειακών υλών. Συνεπώς οι εντονότερες προσπάθειες για την ανάπτυξη χρήσης της ενέργειας και ανανεωτικών ενεργειακών πηγών με οικονομικό τρόπο επιβάλλονται όχι μόνο λόγω των προαναφερομένων πλεονεκτημάτων αυτών των μορφών χρησιμοποίησης και παραγωγής ενέργειας, αλλά είναι απολύτως απαραίτητες και από την πλευρά της μείωσης των κινδύνων.

2.10. Η αξιοποίηση των ανανεώσιμων ενεργειακών υλών απέχει βέβαια σήμερα ακόμη εν μέρει από την αποδοτική χρησιμοποίησή της. Μακροπρόθεσμα όμως οι ενεργειακές τιμές θα αυξάνονται ταχύτερα από το γενικό επίπεδο τιμών, διότι η προσφορά στις ορυκτές ενεργειακές υλές εξαντλείται προοδευτικά και συνεπώς και οι ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές θα τύχουν βαθμιαίας εκμετάλλευσης με τρόπο αποδοτικό. Ακόμη περισσότερο επειδή η τεχνική πρόοδος και οι Economies of Scale (οικονομίες κλίμακας) θα οδηγήσουν σε σημαντικές μειώσεις τιμών έναντι του σημερινού επιπέδου. Οι τεχνικές για την ορθολογική χρησιμοποίηση της ενέργειας είναι ήδη σήμερα αποδοτικές σε πολλούς τομείς.

2.11. Πλήθος οικολογικών και οικονομικών πλεονεκτημάτων, αναγκών για ελαχιστοποίηση των κινδύνων και τουλάχιστο μακροπρόθεσμα καλών προοπτικών της αγοράς συνηγορούν για τη συνέχιση και επίταξη της έρευνας και ανάπτυξης στον τομέα αυτό, ιδίως διότι τόσο στο παρελθόν όσο και στο παρόν έχουν δαπανηθεί ποσά δισεκατομμυρίων για έρευνα και ανάπτυξη άλλων τρόπων ενέργειας, ιδίως της πυρηνικής ενέργειας. Μια ορθή εκτίμηση των δυνατοτήτων και προοπτικών ορθολογικής χρησιμοποίησης της ενέργειας και των ανανεώσιμων ενεργειακών πηγών είναι δυνατή μόνο, όταν οι ενεργειακές αυτές τεχνικές θα έχουν προαχθεί σε ανάλογη έκταση, όπως οι παραδοσιακές ενεργειακές μορφές με τις οποίες ανταγωνίζονται.

Ηλιακή ενέργεια — ένα τεράστιο δυναμικό

2.12. Η ηλιακή ενέργεια με τις πολλαπλές μορφές υπό τις οποίες εμφανίζεται, αποτελεί δυναμικά τη σημαντικότερη ανανεώσιμη ενεργειακή πηγή. Μόνον όσον αφορά την Ευρώπη η προσφορά ενέργειας από τον ήλιο είναι κατά μέσον όρο 200 φορές μεγαλύτερη από την συνολική (στατιστικά υπολογισμένη) ευρωπαϊκή κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας, ενώ σε μερικά νότια κράτη μέλη 1 000 φορές μεγαλύτερη. Από τη χρονική διάσταση η ηλιακή ενέργεια είναι ανεξάντλητη.

2.13. Η ΟΚΕ τονίζει ρητά τη σημασία της ηλιακής ενέργειας με βάση εκτιμήσεις, τόσο γενικού όσο και ενεργειακού χαρακτήρα, διότι χωρίς την ενέργεια του ηλίου δεν θα υπήρχε ζωή στον πλανήτη, και μόνο με μια πολλαπλάσια συμβολή της ηλιακής ενέργειας στον οικονομικοτεχνικό ενεργειακό εφοδιασμό μπορεί μακροπρόθεσμα να καλυφθούν οι ενεργειακές ανάγκες της ανθρωπότητας και να υπάρξει οικολογική ισορροπία. Στις μελέτες αυτές πρέπει να συμπεριληφθούν σε μεγάλο βαθμό και οι δυνατότητες της εξαγωγής ενέργειας από βιομάζα.

(¹) Βλ. γνωμοδότηση της ΟΚΕ: Συνέπειες του πυρηνικού ατυχήματος του Τσερνομπίλ, ΕΕ αριθ. C 232 της 31. 8. 1987, σ. 40.

2.14. Ιδίως στις νότιες περιοχές της Κοινότητας είναι δυνατό με αποφασιστική ενίσχυση της ενεργειακής πολιτικής, ήδη βραχυπρόθεσμα να αναμένεται η αυξανόμενη συμβολή της ηλιακής ενέργειας. Από το γεγονός αυτό προκύπτουν θετικά αποτελέσματα για

- την προστασία των περιβαλλοντικών και των ενεργειακών πόρων, την αύξηση της ανεξαρτησίας από πλευράς ενεργειακών εφοδιασμών, και την ανακούφιση της διεθνούς αγοράς,
- τη διευκόλυνση της κατάστασης του ενεργειακού εφοδιασμού του τρίτου κόσμου και βελτίωση των προοπτικών εξαγωγής εξοπλισμών ενεργειακής τεχνολογίας,
- τη δημιουργία πρόσθετων θέσεων απασχόλησης,
- την καλύτερη αποκέντρωση των διαρθρώσεων των ενεργειακών εφοδιασμών και συνεπώς την προαγωγή των ως σήμερα μειονεκτουσών περιοχών,
- τη βελτίωση της κατάστασης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και ιδίως της βιοτεχνίας.

Ορυκτές ενεργειακές υλές — Σπονδυλική στήλη του ενεργειακού εφοδιασμού

2.15. Παρά την ανάγκη μιας πιο φειδωλής και υπεύθυνης διαχείρισης της ενέργειας από ό,τι ως τώρα και μιας αυξανόμενης χρησιμοποίησης των ανανεώσιμων ενεργειακών πηγών, οι ορυκτές ενεργειακές υλές θα παραμείνουν στο προσεχές μέλλον η σπονδυλική στήλη του ενεργειακού μας εφοδιασμού. Σε τελική ανάλυση και αυτοί αποτελούν γεωλογικά αποθέματα ηλιακής ενέργειας και προήλθαν με άλλη διαδικασία από οργανικές ουσίες. Ενόψει της κατάστασης στο περιβάλλον, του περιορισμένου των αποθεμάτων αυτών και των κινδύνων της διεθνούς ενεργειακής αγοράς η περαιτέρω έρευνα και ανάπτυξη αβλαβούς για το περιβάλλον ενέργειας και ορθολογικών τεχνολογιών για την παραγωγή και χρησιμοποίησή της είναι ύψιστης σημασίας. Τούτο ισχύει ιδίως για τον άνθρακα.

2.16. Η εμπειρία από τις δύο πετρελαϊκές κρίσεις, με τις καταστροφικές τους συνέπειες, ιδίως στην αγορά εργασίας, απέδειξε ότι η διατήρηση και ανάπτυξη των παραγωγικών ικανοτήτων της ίδιας της Κοινότητας σε ορυκτές ενεργειακές υλές αποτελεί σχεδόν μια εξασφάλιση έναντι των πληγμάτων από διεθνείς ενεργειακές τιμές.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

Οικονομικό πλαίσιο

3.1. Η Επιτροπή ενέργειας εκφράζει τη λύπη της για τον περιορισμό των πιστώσεων έναντι των προηγούμενων προγραμμάτων. Ο περιορισμός αυτός είναι αδικαιολόγητος έναντι της σημασίας του πεδίου αυτού έρευνας.

3.2. Μια σειρά λεπτομερών ερωτήσεων σχετικά με την κατανομή των πιστώσεων, το χρονοδιάγραμμα για την παροχή της ενίσχυσης και άλλες ειδικές πτυχές που αφορούν τη δημοσιονομική ρύθμιση απευθύνθηκε στην Επιτροπή, η οποία κατά τη γνώμη της ΟΚΕ, απάντησε με τρόπο ικανοποιητικό. Το σχέδιο χρηματοδότησης δύναται συνεπώς να

εγκριθεί με την επιφύλαξη της αντίρρησης για τη μείωση του συνολικού πλαισίου.

Μερικά προγράμματα

3.3. Ο καθορισμός των αντικειμένων και του κέντρου βάρους της έρευνας στα μερικά προγράμματα υπήρξε θέμα αναλυτικής ενημέρωσης από την Επιτροπή. Τα αποτελέσματα είναι γενικά ικανοποιητικά με την επιφύλαξη ότι θα πρέπει να βελτιωθεί ο συνολικός προσανατολισμός και με τα εξής ειδικά συμπληρωματικά αιτήματα:

- Εντονότερη διερεύνηση όλων των δυνατοτήτων για την καλύτερη εκμετάλλευση του τεράστιου δυναμικού διαχεόμενης θερμότητας από τη βιομηχανία και τα κέντρα ηλεκτροπαραγωγής.
- Ανάπτυξη αναλόγων με τις ανάγκες συστημάτων μηχανών και εγκαταστάσεων για τις αναπτυσσόμενες χώρες· τα συστήματα μηχανών και οι εγκαταστάσεις, που έχουν αναπτυχθεί για τις εν μέρει τελείως διαφορετικές διαρθρώσεις, ανάγκες και την περαιτέρω εξελιγμένη γενική αντίληψη τεχνικής των δυτικών βιομηχανικών χωρών, είναι, αντίθετα με τη γνώμη της Επιτροπής, κατά κανόνα κατάλληλα για χρήση στις αναπτυσσόμενες χώρες· το συμπέρασμα αυτό δεν μεταβάλλεται ούτε και με την υπογράμμιση ότι από τις αναπτυσσόμενες χώρες εκφράζεται συχνά η ρητή επιθυμία για εγκαταστάσεις υψηλής τεχνολογίας, διότι και οι ίδιες χώρες υπόκεινται στον πειρασμό, να υπογραμμίσουν την τεχνική τους πρόοδο με πολύ προηγμένα σχέδια (Το τελευταίο δεν αποτελεί στόχο προτεραιότητας του παρόντος προγράμματος).
- Η διερεύνηση των δυνατοτήτων μείωσης του κόστους με «οικονομίες κλίμακας» μέσω ορθολογικής κατασκευής και τεχνικών καινοτομιών πρέπει να αποβεί ένα από τα κατά προτεραιότητα αντικείμενα έρευνας στα πλαίσια αυτού του προγράμματος (παράλληλα πρέπει στα πλαίσια των αιτημάτων που αναφέρονται στο σημείο III 1, να επιδιωχθούν αναπτυξιακά αποτελέσματα που θα ανταποκρίνονται στις ανάγκες και θα προσφέρονται για την τελική κατανάλωση).

4. Συμπεράσματα

4.1. Βάσει της πεποίθησής του όσον αφορά την ενεργειακή πολιτική και της λεπτομερούς ανάλυσης και της σε πολλά επιμέρους σημεία θετικής εκτίμησης της παρούσας πρότασης προγράμματος η ΟΚΕ διατυπώνει τις ακόλουθες αναγκαίες προϋποθέσεις — για την αύξηση της αποτελεσματικότητας του προγράμματος:

- Η βασική σημασία των προγραμματικών στόχων χρειάζεται να τονισθεί περισσότερο· έτσι πρέπει ταυτόχρονα να τεθεί ένας πολιτικός στόχος για τις εθνικές ερευνητικές και αναπτυξιακές δραστηριότητες στην Κοινότητα.

— Ανεξάρτητα από τη δυσχερή δημοσιονομική κατάσταση επιβάλλεται το οικονομικό συνολικό πλαίσιο του προγράμματος να αναπτυχθεί· οι πρόσθετες πιστώσεις είναι ανάγκη να χρησιμοποιηθούν κατά προτεραιότητα για έρευνα και ανάπτυξη ανανεώσιμων ενεργειακών πηγών.

— Ο προσανατολισμός των ερευνητικών και αναπτυξιακών εργασιών πρέπει να τελειοποιηθεί. Για την έρευνα και ανάπτυξη που αφορά τα νοικοκυριά και τους μικροκαταναλωτές είναι απαραίτητο, με την πρόσκληση ενεργειακών συμβούλων, αρχιτεκτόνων, εκπροσώπων βιοτεχνιών, ενώσεων καταναλωτών και συμβουλίων καταναλωτών, ενώσεων των μισθωτών και των ιδιοκτητών κατοικιών, συνδικαλιστικών οργανώσεων κλπ., και με συγκεκριμένα συστηματικά μέτρα για την έρευνα αγοράς, να συγκεντρωθούν τόσα στοιχεία για τη μελλοντική αγορά, ώστε οι προγραμματικές εργασίες να μπορούν, σύμφωνα με το στόχο, να κατευθύνονται προς ανάλογα με τις ανάγκες αποτελέσματα. Η ΟΚΕ συνιστά στην Επιτροπή, να δεχθεί την έρευνα και ανάπτυξη νέων ενεργειακών τεχνικών ως ένα ευρύτερο έργο τεχνικής οικονομικής και διαχειριστικής πολιτικής και να φέρει τα αποτελέσματα σε όλους τους σημαντικούς επιμέρους τομείς μέχρι το στάδιο ωριμότητας για την αγορά.

— Οι διαδικασίες επεξεργασίας των αιτήσεων και της παροχής συγκρίσεων πρέπει να επιταχυνθούν και να απλουστευθούν κατά τρόπο που να διασφαλίζει την πρόσβαση στις δυνατότητες ανάπτυξης του προγράμματος και σε επιχειρήσεις και ιδρύματα του τομέα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και της βιοτεχνίας.

4.2. Τα επιμέρους προγράμματα πρέπει να ολοκληρωθούν κατά το περιεχόμενό τους στους ακόλουθους τομείς:

- ενισχυμένη διερεύνηση όλων των δυνατοτήτων για καλύτερη εκμετάλλευση του τεράστιου δυναμικού διαχεόμενης θερμότητας από τη βιομηχανία και τα εργοστάσια ηλεκτροπαραγωγής,
- ανάπτυξη συστημάτων μηχανών και εγκαταστάσεων, αναλόγων προς τις ανάγκες, των αναπτυσσόμενων χωρών,
- διερεύνηση των δυνατοτήτων μείωσης του κόστους βάσει οικονομιών κλίμακας, ορθολογικής κατασκευής και τεχνολογικών καινοτομιών,
- ανάπτυξη της ατομικής ενέργειας.

4.3. Σχετικά είναι αναγκαία η διάθεση πρόσθετων πιστώσεων για έρευνες ιδιαίτερα για το πρόγραμμα 1985-1988, το οποίο επροκρίσθη αρχικώς με 175 εκατομμύρια ECU πίστωση που περιορίσθηκε κατά 53 εκατομμύρια ECU δηλ. κατά 30% περίπου (τελικό ποσό 122 εκατομμύρια ECU)⁽¹⁾.

(¹) ΕΕ αριθ. L 83 της 25. 3. 1985, σ. 16.

Βρυξέλλες, 23 Νοεμβρίου 1988.

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Alberto MASPRONE

Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για την υιοθέτηση πολυετούς προγράμματος Έρευνας και Ανάπτυξης στον τομέα της επιστήμης και τεχνολογίας τροφίμων (1989 έως μέσα 1993), FLAIR

(89/C 23/10)

Στις 12 Ιουλίου 1988, το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αποφάσισε, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 130 Ο(2) της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα ενέργειας, πυρηνικών θεμάτων και έρευνας, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 4 Νοεμβρίου 1988 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. De Normann.

Κατά τη 260ή σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 23ης Νοεμβρίου 1988), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

Η ΟΚΕ υποστηρίζει την πρόταση για δαπάνη:

της Επιτροπής	25 εκατομμύρια ECU
των εργοληπτών (εκτίμηση)	45 εκατομμύρια ECU
Σύνολο	70 εκατομμύρια ECU

σε συμβάσεις κοινής δαπάνης και συντονισμένης δράσης για την αγροβιομηχανική Έρευνα και Ανάπτυξη στον τομέα των τροφίμων (FLAIR) για την περίοδο 1989 έως μέσα 1993.

1. Γενικές παρατηρήσεις

1.1. Η ΟΚΕ τάσσεται υπέρ της προσέγγισης της Επιτροπής η οποία θεωρεί τις βιολογικές επιστήμες ως μια πλήρη δέσμη που περιλαμβάνει τις εφαρμοσμένες επιστήμες τροφίμων και γεωργίας.

1.2. Το πρόγραμμα πλαίσιο (1987-1991)⁽¹⁾ προβλέπει 280 εκατομμύρια ECU για την εκμετάλλευση και τη βέλτιστη χρήση των βιολογικών πόρων. Στα πλαίσια αυτού του ποσού, 105 εκατομμύρια ECU διατίθενται για τις αγροβιομηχανικές τεχνολογίες.

1.3. Το ποσό αυτό επιμερίζεται σε δύο προγράμματα:

Αγροβιομηχανική έρευνα και ανάπτυξη στον τομέα των τροφίμων με βάση τις ανάγκες του καταναλωτή: FLAIR 25 εκατομμύρια ECU.

Αγροβιομηχανική Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη με βιοτεχνολογικές μεθόδους στο γεωργικό τομέα: ECLAIR 80 εκατομμύρια ECU.

1.4. Η ΟΚΕ σημειώνει ότι αυτά τα δύο προγράμματα τονίζουν τις δύο πτυχές αγροβιομηχανικής έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης. Το FLAIR αφορά τα συμφέροντα του καταναλωτή σχετικά με τη διατροφή, ενώ το ECLAIR καλύπτει τη βιοτεχνολογική βάση της γεωργίας.

1.5. Η ΟΚΕ θα προτιμούσε να εκδοθούν ταυτόχρονα τα δύο προγράμματα, ώστε να εξετασθούν μαζί ως δύο πτυχές της ίδιας ενότητας.

1.6. Η ΟΚΕ εξέδωσε γνωμοδότηση για το ECLAIR στις 23 Μαρτίου 1988⁽²⁾.

1.7. Η ΟΚΕ αντιμετωπίζει δυσκολίες στην προσπάθεια να προσδιορίσει σαφείς γενικούς στόχους στο πρόγραμμα αυτό σ'ένα πλαίσιο πολιτικής της Επιτροπής στον τομέα της αγροβιομηχανίας.

1.8. Διαπιστώνει επίσης μια έλλειψη εννοιολογικού προσδιορισμού ειδικά όσον αφορά την ποιότητα. Η ΟΚΕ ζητά από την Επιτροπή να διευκρινίσει αυτό τον προσδιορισμό.

1.9. Η ΟΚΕ θα επιθυμούσε να ταξινομηθούν κατά σειρά προτεραιότητας οι προτάσεις εργασίας με τις σχετικές χρηματοδοτήσεις (συμπεριλαμβανομένων των διοικητικών δαπανών τα οποία να αναφέρονται χωριστά).

1.10. Η ΟΚΕ είναι της γνώμης ότι θα πρέπει να προσδιορίσει κατευθύνσεις και να προτείνει προτεραιότητες, πράγμα το οποίο πραγματοποιεί παρακάτω για τα κύρια ερευνητικά προγράμματα κοινής δαπάνης, και πιστεύει ότι αυτό θα βοηθήσει την Επιτροπή στην επιλογή των προγραμμάτων.

2. Ειδικές παρατηρήσεις

2.1. Πόροι

2.1.1. Η ΟΚΕ κρίνει ότι, δεδομένης της χορήγησης 105 εκατομμυρίων ECU για το πρόγραμμα πλαίσιο, η αναλογία μεταξύ του FLAIR και ECLAIR θα πρέπει να προσαρμόζεται σύμφωνα με την εμπειρία που αποκομίζεται καθώς προχωρούν τα προγράμματα.

Το ενδεχόμενο της προσαρμογής πρέπει να εξετασθεί κατά την αναθεώρηση του προγράμματος πλαισίου το 1989.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. L 302 της 24. 10. 1987, σ. 1.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 134 της 24. 5. 1988, σ. 15.

2.1.2. Η ΟΚΕ κρίνει ότι θα πρέπει να δημιουργηθεί ένας μηχανισμός δια του οποίου η αναλογία μεταξύ των προγραμμάτων να είναι ελαστική και να μπορεί να προσαρμόζεται ανάλογα με τις προοπτικές που παρουσιάζουν τα αρχικά προγράμματα.

2.2. Συντονισμός

2.2.1. Η ΟΚΕ εκφράζει ικανοποίηση για το γεγονός ότι η Επιτροπή έχει αντιμετώπισει με τη δέουσα προσοχή το συντονισμό και τη σύνδεση στο εσωτερικό του βιοτεχνολογικού τομέα του προγράμματος πλαισίου καθώς και με τις διευθύνσεις που συνδέονται με τη γεωργία και τα θέματα καταναλωτών, που είναι οι δύο κύριες διευθύνσεις με τις οποίες έχουν πραγματοποιηθεί διαβουλεύσεις και οι οποίες έχουν οριακό ενδιαφέρον γι'αυτή την πρόταση.

2.2.2. Εντούτοις, η ΟΚΕ θα επιθυμούσε μια σαφή ανάλυση όσον αφορά το μέλλον του προγράμματος COST, δράσεις 90, 90a, 91 και 91a σε σχέση με το πρόγραμμα FLAIR.

2.2.3. Η ΟΚΕ τονίζει την εξαιρετική σημασία που αποδίδει στο συντονισμό όλων των σχετικών εργασιών που προτείνονται από την Επιτροπή σ'αυτό τον τομέα. Θεωρεί ότι τα προγράμματα ECLAIR και FLAIR θα μπορούσαν να εξετασθούν μόνο στα ευρύτερα πλαίσια της γραμμής δράσης 4 «Εκμετάλλευση και άριστη χρήση των βιολογικών πόρων» του προγράμματος πλαισίου όπου περιλαμβάνεται επίσης το πρόγραμμα σχετικά με την ανταγωνιστικότητα της γεωργίας και τη διαχείριση των γεωργικών πόρων (55 εκατομμύρια ECU) το οποίο υπέβαλε πρόσφατα η Επιτροπή.

3. Πτυχές που αφορούν τον καταναλωτή

3.1. Η ΟΚΕ έχει σαφή επίγνωση της ιδιαίτερα πολύπλοκης σύνδεσης μεταξύ της γεωργίας, της βιομηχανίας και των καταναλωτών. Αυτή η πρόταση είναι προς όφελος των καταναλωτών.

3.2. Η ΟΚΕ κρίνει λοιπόν ότι θετική επίδραση στο πρόγραμμα ως προς τη σαφήνεια των γενικών του στόχων και την ιδιαιτερότητα των στόχων των μεμονωμένων προγραμμάτων θα έχει μια βαθύτερη γνώση των απόψεων των καταναλωτών στην Κοινότητα.

3.3. Η ΟΚΕ κρίνει ότι οι αρμόδιες γενικές διευθύνσεις της Επιτροπής πρέπει να καταβάλουν περαιτέρω προσπάθειες για να συγκεντρώσουν τις απόψεις του καταναλωτικού κοινού.

3.4. Η ΟΚΕ τονίζει τη μεγάλη προσοχή που πρέπει να δοθεί στη διάρθρωση των χρησιμοποιούμενων μηχανισμών προκειμένου να επιτευχθούν αξιόλογα αποτελέσματα.

3.5. Η ΟΚΕ καλεί το Συμβούλιο να ζητήσει από την Επιτροπή να αναλάβει αυτή την εργασία στηριζόμενη σε μια προσεκτικά μελετημένη και ευρεία βάση.

4. Κοινωνικές πτυχές

4.1. Η ΟΚΕ επιστά την προσοχή στην ανάγκη για μια θετική και δυναμική προσέγγιση όσον αφορά τις κοινωνικές πτυχές του προγράμματος αντί για μία προσπάθεια συμβατικής διαβούλευσης στο στάδιο κατάρτισης του προγράμματος και στη συνέχεια στο στάδιο χρησιμοποίησης των επιτυχιών αποτελεσμάτων.

4.2. Το τμήμα προτείνει το Συμβούλιο να ζητήσει από την Επιτροπή να υποβάλει θετικές και εφαρμόσιμες προτάσεις για την επίτευξη αυτού του στόχου.

4.3. Μια τέτοια προσέγγιση θα εξαρτηθεί με τη σειρά της από την εξασφάλιση ουσιαστικής γνώσης των συνηθειών διατροφής στην επικράτεια της Κοινότητας ως αναπόσπαστο μέρος μιας ορθής πολιτικής στον τομέα της υγείας και πρόνοιας. Προϋπόθεση για την απόκτηση αυτής της γνώσης είναι να πραγματοποιηθούν αποτελεσματικές μελέτες για τη συμπεριφορά των καταναλωτών.

4.4. Η ΟΚΕ φρονεί ότι η Επιτροπή θα πρέπει να λάβει μέτρα ώστε να αποφευχθεί η δημιουργία οποιασδήποτε υποψίας πατερναλισμού στην εργασία που θα έτεινε να μεταβάλει τις προτιμήσεις και τις συνήθειες.

5. Περιεχόμενο

5.1. Η ΟΚΕ πιστεύει ότι η πιο ενδεδειγμένη προσέγγιση είναι η συγκέντρωση σ'ορισμένα προγράμματα μεγάλης σπουδαιότητας τα οποία είναι δυνατό να επιφέρουν αποτελέσματα σημαντικής αξίας.

5.2. Η ΟΚΕ προτείνει να συγκεντρωθεί η κοινή δαπάνη προσπάθειας Ερευνητικής και Τεχνολογικής Ανάπτυξης σε λίγους τομείς σύμφωνα με τις ακόλουθες κατευθυντήριες γραμμές:

- η εργασία να έχει κοινοτική διάσταση,
- η προτεινόμενη εργασία να έχει πρακτική εφαρμογή και να παρουσιάζει προοπτικές αξιόλογων και εφαρμόσιμων αποτελεσμάτων κατά την περίοδο που καλύπτει το πρόγραμμα,
- η εργασία να προσφέρεται για χρηματοδότηση από την Επιτροπή και να μην αποτελεί επικάλυψη εργασίας που μπορεί ή πρέπει να γίνει αλλού,
- οι στόχοι και ο ορισμός των προτεινόμενων προγραμμάτων πρέπει να χαρακτηρίζονται από σαφήνεια και ακρίβεια,
- να έχει καταρτισθεί ακριβές πρόγραμμα χρησιμοποίησης των επιτυχιών αποτελεσμάτων και να έχουν προβλεφθεί πόροι για την εφαρμογή τους.

5.3. Η ΟΚΕ είναι της γνώμης ότι θα πρέπει να στηριχθεί στις δικές τους κατευθυντήριες γραμμές οι οποίες εκτίθενται ανωτέρω για να προτείνει ορισμένες προτάσεις κατά προτεραιότητα για υπο-προγράμματα κοινής δαπάνης και μεμονωμένα προγράμματα στα πλαίσια αυτών.

(I) Αξιολόγηση και βελτίωση της ποιότητας των τροφίμων (όπως διευκρινίζεται από την Επιτροπή: βλέπε σημείο 1.8 παραπάνω)

— ποσοτικά μέτρα «νωπότητας».

(II) Υγιεινή, ασφάλεια και τοξικολογικές πτυχές των τροφίμων

- βελτιωμένοι έλεγχοι ταχείας εξέτασης συμπεριλαμβανομένου του ενδεχόμενου υποκατάστασης της χρησιμοποίησης ζώων με εναλλακτικές τεχνικές όπως η χρησιμοποίηση μικροοργανισμών,
- ύπαρξη φυσικών φυτικών τοξινών και η επίδρασή τους στα τρόφιμα,
- πρόβλεψη ρυθμών ανάπτυξης μικροοργανισμών και ταχείες μέθοδοι μικροβιολογίας,
- βελτιωμένη κατανόηση της σχέσης μεταξύ των συστατικών τροφίμων και των τροφικών αλλεργιών.

(III) Προβλήματα θρεπτικής αξίας και υγείας

- θρεπτική βιοδιαθεσιμότητα των συστατικών τροφίμων.

(IV) Νέα πρόταση της ΟΚΕ

- να καταρτισθεί μία αποτελεσματική βάση δεδομένων στις κοινοτικές περιοχές.

Αυτό απαιτείται για την υποστήριξη όλων των προτάσεων που αφορούν τη λήψη τροφίμων, την κατανάλωση χημικών πρόσθετων τροφίμων και τη λήψη τοξικών μολυσματικών ουσιών. Αυτή η βάση δεδομένων είναι απαραίτητη για την εργασία που αφορά την προστασία από κινδύνους.

6. Οργάνωση της εργασίας όσον αφορά τις προτάσεις κοινής δαπάνης

6.1. Η ΟΚΕ προτείνει όπως η εργασία κοινής δαπάνης στον τομέα αυτό επικεντρωθεί σε έξι κύρια προγράμματα, που θα επιλεγούν από τα υπο-προγράμματα.

6.2. Για κάθε πρόγραμμα χρειάζεται να ορισθεί μία Task Force η οποία θα πρέπει να συγκροτηθεί με τα ακόλουθα κριτήρια:

- (I) Οργανισμοί από δύο τουλάχιστον κράτη μέλη πρέπει να συνδεθούν με κάθε πρόγραμμα·
- (II) Κάθε Task Force θα πρέπει να έχει μία σημαντική βιομηχανική συμμετοχή καθώς και ισορροπημένη θεσμική και ακαδημαϊκή συμμετοχή στον τομέα της Έρευνας και Ανάπτυξης·
- (III) Είναι ανάγκη να προβλεφθεί με ικανοποιητικό τρόπο, ίσως με τη μορφή της υπεργολαβίας, η συμμετοχή των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ)⁽¹⁾ εκπροσωπούμενη ως ποσοστό της χρηματοδότησης του προγράμματος·

(IV) Θα πρέπει να αναπτυχθεί μία νέα, ελαστική προσέγγιση ως προς τη χρηματοδότηση.

6.3. Οι εμπειρίες που έχουν αποκτηθεί με το πρόγραμμα ESPRIT και παρόμοια προγράμματα θα πρέπει να εξετασθούν προσεκτικά ως προς τη συσχέτισή τους με αυτό το πρόγραμμα.

6.4. Η ΟΚΕ κρίνει ότι μία επίδειξη επιτυχούς χρησιμοποίησης αυτών των περιορισμένων πόρων αποτελεί τη μόνη υγιή βάση για την υποβολή αιτημάτων μεγαλύτερης χρηματοδότησης στο μέλλον. Η επίδειξη αυτή πρέπει να στηρίζεται σε καλές δημόσιες σχέσεις.

7. Διαδικασία επανεξέτασης και ελαστική χρηματοδότηση

7.1. Η ΟΚΕ κρίνει ότι η διαδικασία επανεξέτασης που προτείνεται στο άρθρο 4 δεν είναι αρκετά ευέλικτη για να αποτελέσει μέσο χειρισμού όσον αφορά την κατεύθυνση του προγράμματος.

7.2. Η ΟΚΕ συνιστά να εξετασθεί το ενδεχόμενο μεγαλύτερης ευελιξίας στη χρηματοδότηση μεμονωμένων σχεδίων.

7.3. Ο στόχος θα μπορούσε να είναι η καθιέρωση περιοδικής αξιολόγησης της πορείας (η οποία δεν θα υπερβαίνει το ένα έτος για παράδειγμα) ώστε να εξασφαλισθεί ένας βαθμός προσαρμοστικότητας της χρηματοδότησης σχεδίων στα πλαίσια ενός σταθερού γενικού συνόλου.

7.4. Τα σχέδια για τα οποία διαγράφονται ευόμιες προοπτικές θα μπορούσαν έτσι να εξελιχθούν με τον καλύτερο δυνατό ρυθμό.

7.5. Η ΟΚΕ αντιλαμβάνεται ότι για να καθιερωθεί ελαστική χρηματοδότηση στα πλαίσια του προγράμματος θα πρέπει να επανεξετασθούν ορισμένοι βασικοί κανόνες προϋπολογισμού. Πιστεύει ότι οι κατάλληλες τροποποιήσεις για την εξασφάλιση ευελιξίας θα προσθέσουν μία νέα διάσταση στην έρευνα κοινής χρηματοδότησης.

7.6. Εντούτοις, η ΟΚΕ σημειώνει ότι θα πρέπει να εξετασθεί η ανάγκη για συμβατική ασφάλεια ειδικά όσον αφορά τις ΜΜΕ.

8. Προγράμματα συντονισμένων δράσεων

8.1. Οι υπόλοιπες προτάσεις προγραμμάτων θα πρέπει να εξετασθούν στα πλαίσια των προγραμμάτων συντονισμένης δράσης με τη μορφή μελετών-πilotών και μελετών-σκοπιμότητας. Στόχος αυτών των μελετών είναι να επιδείξουν τις δυνατότητες επιτυχίας ενός σημαντικού προγράμματος κοινής χρηματοδότησης το οποίο παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον για τη βιομηχανία.

Οι επιτυχημένες μελέτες θα αποτελέσουν τη βάση για την εφαρμογή άλλων προγραμμάτων κοινής χρηματοδότησης που θα αναλάβουν Task Forces εφόσον υπάρχουν διαθέσιμοι πόροι.

8.2. Η ΟΚΕ κατανοεί ότι η Επιτροπή προτείνει δέκα προγράμματα συντονισμένης δράσης που αφορούν τα κράτη

⁽¹⁾ Για τον ορισμό των ΜΜΕ, βλ. την ενημερωτική έκθεση: Η σημασία της τεχνολογικής έρευνας στα πλαίσια της ανάπτυξης των ΜΜΕ (CES της 20ής Αυγούστου 1986).

μέλη και χώρες-COST για την εφαρμογή των προτάσεων COST.

8.3. Εντούτοις, η ΟΚΕ θα επιθυμούσε μια σαφή ανάλυση από μέρους της Επιτροπής ως προς το μέλλον των προγραμμάτων COST 90, 90α, 91 και 91α σε σχέση με το πρόγραμμα FLAIR.

9. Χρήση και διάδοση των αποτελεσμάτων

9.1. Το άρθρο 130Κ της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης απαιτεί όπως το Συμβούλιο προσδιορίζει τις λεπτομερείς ρυθμίσεις για τη διάδοση των γνώσεων που αποκτώνται από ειδικά προγράμματα.

Η ΟΚΕ ζητά από την Επιτροπή να λάβει υπόψη αυτή την απαίτηση στην υπό εξέταση πρόταση.

10. Κοινοποίηση στην ΟΚΕ της έκθεσης προόδου και της έκθεσης αξιολόγησης που αναφέρονται στο άρθρο 4 της πρότασης προγράμματος

10.1. Επιστάται η προσοχή του Συμβουλίου στο γεγονός ότι η Επιτροπή παρέλειψε να περιλάβει την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή στους αποδέκτες της ανακοίνωσης των αποτελεσμάτων της απαιτούμενης επανεξέτασης και αξιολόγησης.

10.2. Η ΟΚΕ κρίνει ότι, εφόσον ζητείται η γνωμοδότησή της για την πρόταση, είναι λογικό να ενημερώνεται και για την πορεία των εργασιών.

Βρυξέλλες, 23 Νοεμβρίου 1988.

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Alberto MASPRONE

Γνωμοδότηση για την ετήσια οικονομική έκθεση 1988-89 της Επιτροπής

(89/C 23/11)

Στις 28 Οκτωβρίου 1988 το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, με βάση το άρθρο 4 της απόφασης αριθ. 120/74/ΕΟΚ, του Φεβρουαρίου 1974 σχετικά με την πραγματοποίηση υψηλού βαθμού σύγκλισης των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών⁽¹⁾ η οποία τροποποιήθηκε με την απόφαση αριθ. 787/75/ΕΟΚ⁽²⁾, να γνωμοδοτήσει για την ετήσια οικονομική έκθεση 1988/89 της Επιτροπής.

Το τμήμα οικονομικών, δημοσιονομικών και νομισματικών υποθέσεων, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 15 Νοεμβρίου 1988 με βάση την εισήγηση του κ. Drago

Στη 260ή σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 23ης Νοεμβρίου 1988) η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 112 ψήφους υπέρ, 5 κατά και 2 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Ανάπτυξη, προσαρμογή και διεθνής συνεργασία

1.1. Στα πλαίσια μιας ιδιαίτερα δυναμικής και ευνοϊκής συγκυρίας για μια συνεχή επέκταση της οικονομίας των βιομηχανικών χωρών (3,9%), των αναπτυσσόμενων χωρών (3,5%-4%) κατά τρόπο ποικιλόμορφο και του όγκου του

διεθνούς εμπορίου (7,6%), η ευρωπαϊκή οικονομία σημείωσε συνολικά αποτελέσματα που υπερέβησαν τις προβλέψεις που είχαν αναδιαμορφωθεί στην αρχή του έτους.

Η ΟΚΕ συμφωνεί με την Επιτροπή όσον αφορά την εντόπιση των κύριων παραγόντων που συνέβαλαν στον καθορισμό αυτής την έντονης αύξησης. Εκφράζει ωστόσο επιφυλάξεις σχετικά με τις προβλέψεις που εδώ και χρόνια αποδεικνύονται ανακριβείς και τη σημασία που αποδίδει η Επιτροπή στους πληθωριστικούς κινδύνους που υπάρχουν για τη διεθνή οικονομία.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. L 63 της 5. 5. 1974, σ. 16.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. L 330 της 24. 12. 1975, σ. 52.

1.2. Κατά το 1988 τόσο τα βασικά προβλήματα της διεθνούς οικονομίας που τονίζονται στη γνωμοδότηση πρωτοβουλίας της ΟΚΕ⁽¹⁾, όσο και οι προτεραιότητες που αποδίδει τώρα η Επιτροπή στην απασχόληση στην ΕΚ, μερικά μόνο επηρεάζονται από τις ιδιαίτερα ευνοϊκές συνθήκες παρά τον καθοριστικό ρόλο όλων των συντελεστών της ζήτησης, και ιδιαίτέρως των επενδύσεων.

1.3. Η ΟΚΕ λοιπόν εκτιμά ότι γενικά ευδοκίμησαν μόνο οι πρωτοβουλίες εμπορικής εξισορρόπησης και βαθμιαίας προσαρμογής μεταξύ των γεω-οικονομικών περιοχών. Τονίζει εξάλλου ότι επιδεινώνονται στο εσωτερικό της Κοινότητας οι ανισορροπίες και καθιστούν πιο σύνθετο το πρόβλημα της προσαρμογής και ότι, σε διεθνές πλαίσιο, οι παρεμβάσεις κυρίως των κεντρικών τραπεζών αποκατέστησαν τη σταθερότητα στις χρηματαγορές και διευθέτησαν το θέμα των συναλλαγματικών ισοτιμιών όταν πραγματοποιήθηκε ένας σοβαρός συντονισμός στην πολιτική επιτοκίων.

Επικρέμονται εξάλλου ακόμη, οι κίνδυνοι που απορρέουν από τις μεγάλες μεταβολές των συναλλαγματικών ισοτιμιών και των επιτοκίων και, αν αποτύχει ο έλεγχος της συγκυρίας ελλείψει συντονισμού και διεθνούς συνεργασίας, θα επικρατήσει και πάλι αστάθεια στις χρηματαγορές.

1.4. Η ΟΚΕ θεωρεί, τη στιγμή αυτή, ότι τα μέτρα για ένα αυστηρό έλεγχο των συναλλαγματικών ισοτιμιών δεν πρέπει και δεν μπορεί να αποτελούν μοναδική εγγύηση για μια συνολική μείωση των ανισορροπιών των ισοζυγίων πληρωμών των ΗΠΑ, της Ιαπωνίας και της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Όσον αφορά ειδικότερα τις ΗΠΑ, οι κοινοτικοί εταίροι αναμένουν από την επόμενη αμερικανική κυβέρνηση και το Κογκρέσο αποφασιστικότερες δράσεις για τη διόρθωση των ελλειμμάτων και πολιτικές που θα δίνουν έμφαση στις επενδύσεις. Εξάλλου αποδεικνύεται υπέρμετρη η σημασία που αποδίδεται, με στόχο την άσκηση μακροπρόθεσμης πολιτικής συντονισμού, στα στοιχεία που παρέχονται τακτικά από διάφορους διεθνείς οργανισμούς και κέντρα προβολής.

1.5. Η ΟΚΕ εξάλλου προτείνει να ενεργήσουν τα κοινοτικά όργανα με τέτοιο τρόπο ώστε το συμβιβαστό των εσωτερικών και εξωτερικών στόχων των κυριότερων οικονομικών δυνάμεων να ανταποκρίνεται στην αρχή της συνεργασίας και του συντονισμού των οικονομικών πολιτικών που περιέχεται στις συμφωνίες της Plaza και του Louvre.

Η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να αντιταχθεί σταθερά και ενδεχόμενα να αντιδράσει σε οποιουδήποτε εμπορικούς νόμους όπως ο Trade Bill των ΗΠΑ, που θεσπίστηκαν για να εξυπηρετήσουν επιθετικές και νεοπροστατευτικές πολιτικές για τη βιομηχανία και το εμπόριο.

1.6. Το πολυμερές σύστημα διαβούλευσης και διαπραγματεύσεων που εκπροσωπεί η Γενική Συμφωνία δασμών και εμπορίου (ΓΣΔΕ) θα πρέπει να ενισχυθεί κατά τις τρέχουσες διαπραγματεύσεις ώστε να αποφευχθεί ο κίνδυνος επιστροφής στις διμερείς συμφωνίες που θα ζημίωναν τις αναπτυσσόμενες χώρες και θα καθιστούσαν πιο δύσκολη την επιτυχία του Γύρου της Ουρουγουάης.

1.7. Στα πλαίσια της διεθνούς συνεργασίας, η ΟΚΕ υπογραμμίζει ότι έχουν προτεραιότητα οι δράσεις που αποβλέπουν στην:

- επίτευξη πολυμερών συμφωνιών για να διευκολυνθούν οι διορθώσεις των ανισορροπιών. Οι νομισματικές πολιτικές, οι χρηματοπιστωτικές καινοτομίες και οι εμπορικές πολιτικές έχουν ανάγκη από αξιόπιστα πλαίσια αναφοράς,
- χάραξη μιας διαφοροποιημένης πολιτικής έναντι των χρεωστριών χωρών, ανακλιμάκωση του χρέους και διαπραγματεύσεις για τα βάρη που οφείλονται στην εξυπηρέτηση του χρέους,
- διευκόλυνση της επιστροφής στο σύστημα χρηματοδότησης των λιγότερο αναπτυγμένων χωρών και των σπουδαιότερων χρεωστριών, αφού ευνοηθεί η μείωση της ονομαστικής αξίας μέρους του πολυμερούς, διμερούς και εμπορικού χρέους.

1.8. Από τα στατιστικά και άλλα δεδομένα που παρουσιάστηκαν στις πρόσφατες συνελεύσεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) και της Διεθνούς Τράπεζας φαίνεται ότι η αυξανόμενη ανάγκη χρηματοδοτήσεων δεν ικανοποιήθηκε, ούτε μερικά, από την αύξηση της τιμής των μη πετρελαϊκών πρώτων υλών (+ 27% ετησίως).

Τέλος η ΟΚΕ διαπιστώνει με ανησυχία τις καθυστερήσεις όσον αφορά τις αποφάσεις που είναι κατάλληλες να ευνοήσουν την ελάφρυνση του χρέους των αναπτυσσόμενων χωρών, τις πιθανές επιπτώσεις στο διεθνές τραπεζικό σύστημα, τους όλο και πιο έκδηλους κινδύνους της πολιτικής και κοινωνικής σταθερότητας ορισμένων χωρών και την αύξηση της φτώχειας σε διεθνές επίπεδο.

Η ΟΚΕ πιστεύει εξάλλου ότι θα πρέπει να αναληφθούν έναντι των νέων βιομηχανικών χωρών πρωτοβουλίες που θα στοχεύουν στην εκ μέρους τους ανάληψη ευθυνών ανάλογων με τις δυνατότητές τους και το μερίδιο που κατέχουν στο διεθνές εμπόριο.

1.9. Με βάση τα ανωτέρω αποτελέσματα η ΟΚΕ καλεί τα κοινοτικά όργανα να αναπτύξουν δυναμικότερο πολιτικό ρόλο για να μετατραπούν τα θετικά μακροοικονομικά αποτελέσματα σε συμβολή για μια πιο ισόρροπη ενδοκοινοτική ανάπτυξη που να ανταποκρίνεται περισσότερο στις προσδοκίες των αναπτυσσόμενων χωρών.

2. Ευρωπαϊκή οικονομία: αποτελέσματα 1988 και προβλέψεις της Επιτροπής για το 1989

α) Μακροοικονομικά αποτελέσματα

2.1. Η μέση αύξηση του κοινοτικού ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ) θα υπερβεί το 3,5%. Στις ΗΠΑ και την Ιαπωνία θα σημειωθούν αντίστοιχα δείκτες 3,9% και 5,6%.

⁽¹⁾ Γνωμοδότηση της ΟΚΕ για την οικονομική κατάσταση στην Κοινότητα, πρώτο εξάμηνο 1988 (ΕΕ αριθ. C 208 της 8. 8. 1988, σ. 33).

Κατά το προσεχές έτος θα επιβραδυνθεί η ανάπτυξη των Δώδεκα σε 2,8% (ΗΠΑ 2,3% — Ιαπωνία 3,8%).

2.2. Το αποτέλεσμα αυτό, που οπωσδήποτε είναι το καλύτερο της τελευταίας δεκαετίας, συνοδεύεται από ποσοστό ανεργίας 11,3% του ενεργού πληθυσμού. Ελαφρά βελτίωση θα πρέπει να καταγραφεί το προσεχές έτος (10,9%).

Ως εκ τούτου η Επιτροπή θεωρεί την ανεργία σαν το σοβαρότερο πρόβλημα.

2.3. Παρά το γεγονός ότι ορισμένες φορές παρατηρήθηκε υπερθέρμανση της ζήτησης και τελευταίως σημειώθηκε επιτάχυνση της αύξησης, ο μέσος ρυθμός πληθωρισμού μετρούμενος από τον αποπληθωριστή ιδιωτικής κατανάλωσης θα συγκρατηθεί στο 3,5% (3,7% το 1989).

2.4. Το υπόλοιπο τρεχουσών συναλλαγών με το εξωτερικό (σαν ποσοστό επί του ΑΕΠ) θα είναι ακόμη σε πτώση και πιθανώς θα φθάσει το 0,5%.

β) Δείκτες της ζήτησης

2.5. Η εσωτερική ζήτηση αποτέλεσε την κινητήρια δύναμη της οικονομικής ανάπτυξης. Με ρυθμό ανάπτυξης 4,1/4% (3,1/4% το 1989), ενώ η ιδιωτική κατανάλωση θα έπρεπε να σημειώσει αύξηση κατά 3,5% (3% το 1989) λόγω της μεγάλης αύξησης σε ορισμένες χώρες, οι επενδύσεις παρουσιάζονται γενικά και απροσδόκητα δυναμικές με αποτέλεσμα αύξηση ίση προς 7% (5,3% το 1989) για τις ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου.

2.6. Όσον αφορά το εξωκοινοτικό εξαγωγικό εμπόριο των Δώδεκα η ετήσια μεταβολή του όγκου του θα είναι ίση με +6% έναντι +5% για το 1989· παρά ταύτα το εξωτερικό εμπόριο συνεχίζει να συμβάλλει αρνητικά στην ανάπτυξη του κοινοτικού ΑΕΠ: -1% το 1988 για τις καθαρές εξαγωγές (-0,5 το 1989).

γ) Δείκτες των όρων προσφοράς

2.7. Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η απασχόληση αυξάνεται με σταθερό και υψηλό ρυθμό που πλησιάζει το 1% ετησίως. Η δημιουργία θέσεων απασχόλησης οδηγεί μόνον εν μέρει σε μείωση της ανεργίας. Παραμένει η μακροχρόνια ανεργία (άνω των 50% του συνόλου), ενώ η ανεργία των νέων είναι ακόμη πολύ υψηλή (άνω των 20%).

2.8. Ο δείκτης της σχετικής εξέλιξης του πραγματικού κόστους εργασίας ανά μονάδα μειώθηκε κατά 6 περίπου μονάδες από το 1981 (η εξέλιξη ήταν ιδιαίτερα αισθητή στις πτωχότερες χώρες, με εξαίρεση την Ελλάδα) και θα πρέπει να μειωθεί περαιτέρω. Μεταγενέστερες αυξήσεις της παραγωγικότητας μπορούν να ευνοήσουν την απασχόληση στις επενδύσεις χάρη σε μια νέα αύξηση της αναλογίας κεφαλαίου/εργασίας (μια μέση ετήσια αύξηση κατά 2,3% του σχηματισμού κεφαλαίου αντιστοιχεί σε ποσοστό δημιουργίας

απασχόλησης ίσο με 0,7%). Μια ελαστικότερη προσέγγιση κατά την κατανομή των ωρών εργασίας μαζί με μια μείωση του κόστους θα μπορούσαν εν μέρει να αποζημιώσουν τους εργαζόμενους με την πρόσθετη περικοπή του ατομικού χρόνου εργασίας.

2.9. Η μείωση του ανά μονάδα κόστους εργασίας αύξησε την αποδοτικότητα του κεφαλαίου, επειδή ευνόησε την αύξηση των κερδών μέσα στην προσιθέμενη αξία. Μολονότι η αποδοτικότητα του κεφαλαίου δεν σημείωσε αύξηση ισοδύναμη προς την καθαρή αποδοτικότητα, παραμένει υψηλή η επενδυτική ροπή. Οι επενδύσεις ορθολογικής οργάνωσης είναι πιο συγκρατημένες, σε ένα πλαίσιο καλύτερης ανταγωνιστικότητας.

δ) Δείκτες οικονομικής πολιτικής

2.10. Οι διαφορές εισοδήματος μεταξύ χωρών μελών και περιοχών, εκτός από τη διαφορά μεταξύ του ΑΕΠ των διάφορων περιοχών της ίδιας χώρας, είναι ακόμη έντονες. Το μέσο ΑΕΠ ανά κάτοικο των τεσσάρων πτωχότερων χωρών αποτελεί μόνο το 65% εκείνου των τεσσάρων πλουσιότερων χωρών (έναντι του 60% το 1987).

2.11. Οι νομισματικές πολιτικές επηρεάστηκαν στην ΕΚ από τις διεθνείς νομισματικές εξελίξεις. Η υπερτίμηση του δολαρίου είχε σαν αποτέλεσμα να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στους εσωτερικούς στόχους, λόγω φόβων που οφείλονταν στην αύξηση του κόστους των πρώτων υλών, στη σταθερή ζήτηση και στην μεγαλύτερη αύξηση του νομισματικού όγκου (+9,9%). Η αύξηση των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων αποτέλεσε το κοινό μέτρο παρέμβασης, πιο αποφασιστικά στην ΟΔΓ, στην Μ. Βρετανία και στην Ιταλία για διάφορους λόγους. Σε περίπτωση έντονης αστάθειας του δολαρίου είχε σαν συνέπεια να εντείνει την σύγκρουση μεταξύ εσωτερικών στόχων της νομισματικής πολιτικής και της συναλλαγματικής πειθαρχίας μέσα στο Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα (ΕΝΣ).

2.12. Στο θέμα της ποιοτικής και ποσοτικής εξυγίανσης του δημοσιονομικού τομέα η εξέλιξη δεν είναι θετική στο σύνολό της. Το δημόσιο χρέος παραμένει ανησυχητικό (60% του ΑΕΠ και 61% περίπου για το 1989), το έλλειμμα των δημόσιων διοικήσεων θα είναι ίσο με -4,5% του ΑΕΠ ενώ η πολιτική προϋπολογισμού δεν ενίσχυσε τους εσωτερικούς αναπτυξιακούς παράγοντες της Κοινότητας.

3. Οι οικονομικές πολιτικές και οι προανατολισμοί της Επιτροπής στις αναλύσεις και στις προτάσεις της ΟΚΕ

α) Οι οικονομικές πολιτικές και ο συντονισμός τους

3.1. Η ΟΚΕ εντοπίζει στην παγίωση και στήριξη της σημερινής συγκυρίας, την γραμμή οικονομικής πολιτικής που πρέπει να ακολουθηθεί σε κοινοτικό επίπεδο. Συμφωνεί με μερικές από τις κατευθύνσεις που διατυπώνει η Επιτροπή

που συμπίπτουν με τις αναλύσεις και τις προτάσεις που ήδη διατύπωσε η ΟΚΕ στη γνωμοδότηση πρωτοβουλίας.

Η ΟΚΕ, πάντως, σημειώνει ότι η με τρόπο επίμονο ύπαρξη ενός υψηλού επιπέδου ανεργίας στις περιοχές αυτές αποτελεί εξέλιξη που δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

3.2. Η ΟΚΕ συμφωνεί με την Επιτροπή ότι υπάρχει μεγαλύτερη ανάγκη συντονισμού των οικονομικών πολιτικών, τόσο για τη διαφύλαξη των κεκτημένων όσον αφορά τη σύγκλιση στις αξίες-στόχους, όσο και κυρίως για την επίδραση μιας πιο ενισχυμένης ανάπτυξης και την επίτευξη συντονισμού στις άλλες πολιτικές.

Η διαδικασία προσέγγισης προς την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς, σε ένα ευνοϊκό συγκυριακό κύκλο, πρέπει να εξακολουθήσει να στηρίζεται σε μακροοικονομική σταθερότητα και οικονομική αποτελεσματικότητα, που και οι δύο μπορούν να επιτευχθούν με μεγαλύτερο συντονισμό και θεσμική οργάνωση που θα διευκολύνει τόσο την υλοποίηση μιας ευρύτερης και ομοιογενούς αγοράς, όσο και τη διαχείρισή της.

3.3. Το εγχώριο δυναμικό οικονομικής ανάπτυξης της ΕΚ δεν θα πρέπει να ζημιώνεται από προτεραιότητες που παραχωρούνται στις εθνικές οικονομικές πολιτικές, ικανές να πυροδοτήσουν μια σωρευτική διαδικασία επιβράδυνσης και να ενισχύσουν τον μη ορθό καθορισμό των πραγματικών συναλλαγματικών ισοτιμιών σε σχέση με τις συναλλαγματικές τιμές ισορροπίας. Σχετικά αποφασιστική θα είναι η στάση και η συμβολή των οικονομικών και δημοσιονομικών πολιτικών της ΟΔΓ.

3.4. Επιδιώκεται συνεπώς μια δράση συντονισμού των αναπτυξιακών στόχων του ΑΕΠ, που θα προχωρεί πέρα από τον έλεγχο της ζήτησης και την διαχείριση των νομισματικών πολιτικών και θα φθάνει ακόμη και να επηρεάζει τις κύριες πολιτικές της προσφοράς (βιομηχανική πολιτική, πολιτική ανταγωνισμού, καθεστώς ενισχύσεων, φορολογική εναρμόνιση).

3.5. Μέσα σε ένα πλαίσιο σταθεροποίησης της μελλοντικής ανάπτυξης της Ευρώπης πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην ανταγωνιστικότητα και τις ικανότητες της προσφοράς, που θα καθορισθούν μέσω των πολιτικών διαρθρωτικής προσαρμογής. Σχετικά χρήσιμη συμβολή μπορεί να επιτευχθεί με την προσέγγιση της Επιτροπής για τον καθορισμό μεσοπρόθεσμων οικονομικών στόχων.

β) Διαρθρωτικές πολιτικές

3.6. Η ΟΚΕ αποδίδει αποφασιστική σημασία στην επίδραση των κοινοτικών και εθνικών διαρθρωτικών πολιτικών για την ενίσχυση και τη διατήρηση ενός υψηλού βαθμού οικονομικής και κοινωνικής συνοχής. Σχετικά πρέπει να επιταχυνθεί η εφαρμογή τους, για να ενισχυθεί ο δυναμισμός της οικονομίας και να μετριασθεί η ενδοκοινοτική ανισορροπία, που, επιτρέποντας στις ισχυρότερες οικονομικά χώρες

να απομυζούν τον δυναμισμό των γειτονικών χωρών, μειώνεται περιθώρια μεταγενέστερης εσωτερικής ανάπτυξης.

3.7. Η ΟΚΕ αν και αναγνωρίζει ως έγκυρο το πρότυπο «συνεργασίας» που περιγράφει η Επιτροπή στην αλληλεπίδραση μεταξύ διαρθρωτικών ταμείων, χρηματοδοτικών μέσων παρέμβασης και νέου κανονισμού της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων. Επιβεβαιώνει ότι είναι ανάγκη να εξασφαλισθεί η συμμετοχή και η ενίσχυση των κοινωνικών και οικονομικών δυνάμεων στο πλαίσιο των προβλεπόμενων διαδικασιών και διάφορων φάσεων⁽¹⁾.

Λαμβάνοντας υπόψη επίσης ότι ο διπλασιασμός των διαρθρωτικών ταμείων αποτελεί μόνο το 0,3% του συνολικού ΑΕΠ της Κοινότητας, το τμήμα θεωρεί ότι έχει προτεραιότητα η διοχέτευση των πόρων προς τις περιοχές με καθυστερημένη ανάπτυξη. Η ΟΚΕ ταυτόχρονα θεωρεί αναγκαίο όπως η χρησιμοποίηση αυτών των ταμείων στραφεί προς τις περισσότερο μειονεκτικές περιοχές και προς τις περιοχές που βρίσκονται σε βιομηχανικό μαρασμό, με τρόπο ώστε να ενισχυθεί η δημιουργία πρόσθετης απασχόλησης στις περιοχές αυτές.

3.8. Ένα σύστημα, συγκείμενο από εθνικές ενισχύσεις για την ανάπτυξη, όπου είναι μεγαλύτερες οι καθυστερήσεις, θα μπορούσε να καταστήσει τη χρησιμοποίηση των διαρθρωτικών ταμείων πιο αποτελεσματική από μακροοικονομική άποψη και ικανή να προσελκύσει κεφάλαια, σε μικροοικονομικό επίπεδο. Όταν επιτευχθεί πράγματι να στραφούν προς τις τοπικές παραγωγικές επενδύσεις η αποταμίευση ή η ροή κεφαλαίων των χωρών μελών που έχουν μεγάλα πλεονάσματα στο εμπορικό τους ισοζύγιο, η επίδραση της προσαρμογής του κόστους της εργασίας θα ευνοήσει τη διόρθωση των καθυστερήσεων και θα ωφελήσει την κοινωνική και οικονομική συνοχή της Κοινότητας. Οι ροές αυτές κεφαλαίων θα μπορούσαν να απολαύουν εκπτώσεων επιτοκίων και/ή εγγυήσεων, που σχετίζονται με την χρησιμοποίηση των διαρθρωτικών ταμείων.

3.9. Η παρεμβατική εξάλλου δράση της Κοινότητας θα πρέπει να πραγματοποιηθεί ταχύτερα και επιλεκτικότερα στο θέμα της πολιτικής των έργων υποδομής, προωθώντας τις προϋποθέσεις για μεγαλύτερο δυναμισμό των περιοχών με καθυστερημένη ανάπτυξη.

3.10. Επίσης η πολιτική τεχνολογικής έρευνας και ανάπτυξης οφείλει, κατά την κρίση της ΟΚΕ, να προσλαμβάνει συνεχώς περισσότερο συνοχή και διάσταση για δράση διαρθρωτικού χαρακτήρα, σε σχέση με τους διάφορους κύκλους σχολικής εκπαίδευσης και με τις μεθοδολογίες εκσυγχρονισμού των συστημάτων διδασκαλίας.

3.11. Τέλος, η ΟΚΕ, αν και δεν αναφέρεται σε υποδείξεις που διατύπωσε επανειλημμένα σε άλλες γνωμοδοτήσεις, υπογραμμίζει τις δυνατότητες που ενυπάρχουν στην ανάπτυξη της πολιτικής περιβάλλοντος και στον αναπροσανατολισμό της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΚΓΠ), προς την κατεύθυνση ενός δραστήριου αγροτικού χώρου, ικανού για μεγαλύτερη οικονομική και κοινωνική συνοχή.

⁽¹⁾ Γνωμοδότηση της ΟΚΕ για τον συντονισμό των διαρθρωτικών τομέων της 27ης Οκτωβρίου 1988 (ΕΕ αριθ. C 337 της 31. 12. 1988, σ. 39).

Από οικονομικής πλευράς είναι απαραίτητη η δημιουργία κινήτρων για την ανάπτυξη τεχνικών που δεν θα παραβλάπτουν τον πλούτο (του περιβάλλοντος) και θα συμβιβάζονται με τον προσανατολισμό της τεχνολογικής καινοτομίας και με τη διάρθρωση των αγαθών και υπηρεσιών που ζητούνται από το σύνολο.

Το άδηλο κόστος που είναι δύσκολο να εκτιμηθούν και δημιουργούνται σε διάφορους τομείς ενδέχεται ακόμη να έχουν μακροπρόθεσμες επιπτώσεις — εφόσον δεν πραγματοποιηθούν επαρκείς παρεμβάσεις — στη δυναμική της οικονομικής ανάπτυξης, τόσο ποσοτικώς όσον και ποιοτικώς.

γ) Οι πολιτικές των αγορών

3.12. Στο πλαίσιο των δράσεων διαρθρωτικού χαρακτήρα με μακροοικονομικές επιπτώσεις, η υλοποίηση μιας διαφανούς πολιτικής ανταγωνισμού, αποτελεσματικής από διοικητική άποψη, και εξισορροπημένης από οικονομική και φορολογική πλευρά, θα κατορθώσει να εξασφαλίσει έναν οικονομικό χώρο, με λιγότερους κινδύνους για τις επιχειρήσεις, για την απασχόληση και για την ανάπτυξη των υπηρεσιών.

3.13. Η μελέτη «Το κόστος της μη-Ευρώπης» φανέρωσε νέους χώρους δυνητικά αναπτυξιακούς και ανταγωνιστικούς για τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις. Οι διάφοροι τομείς του επιχειρηματικού κλάδου, η ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων και των υπηρεσιών των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) και των συνεταιρισμών, υποστηρίζονται συνεπώς από κατάλληλες πολιτικές με στόχο την αναπτυξιακή τάση, σε μια ευνοϊκή συγκυρία των καθοριστικών παραγόντων της βιομηχανικής προσφοράς.

Ενώπιον της αύξησης της παραγωγικότητας, της αισθητής βελτίωσης των αποτελεσμάτων της εκμετάλλευσης των επιχειρήσεων και της συνακόλουθης μείωσης του κόστους εργασίας ανά μονάδα που οφείλεται σε μεγάλο μέρος στις προσπάθειες των μισθωτών λόγω του μετριασμού των αυξήσεων των μισθών, η ΟΚΕ θεωρεί ότι έφθασε η στιγμή να επιτευχθεί αύξηση της αγοραστικής αξίας των μισθών και να καταστεί έτσι δυνατή η θετική εξέλιξη της ιδιωτικής κατανάλωσης.

3.14. Οι επιχειρήσεις πρέπει να επωφεληθούν από τη σταθερά ζωηρή ζήτηση, για να επιταχύνουν την ανάπτυξη των τομέων υψηλής τεχνολογίας, ενσωματώνοντας τις τεχνολογικές διαδικασίες στις παραγωγικές διαδικασίες και επεκτείνοντας τις δυνατότητες ευελιξίας και τη διαφοροποίηση στην παραγωγή των τελικών προϊόντων.

Ο διάλογος που συνεχίζεται στο Val-Duchesse για τα μικροοικονομικά προβλήματα για το θέμα πρέπει να επιτρέψει τη βαθύτερη μελέτη των προβλημάτων που σχετίζονται με τα παραπάνω θέματα.

3.15. Η ΟΚΕ θεωρεί τα προβλήματα της απασχόλησης και τις παρεμβατικές δράσεις στην αγορά εργασίας και της διαρκούς εκπαίδευσης άξια πιο συγκεκριμένων ενεργειών εκ μέρους των οργάνων και των κρατών μελών. Η επιστροφή σε

συνθήκες μεγαλύτερης ανταγωνιστικότητας εκ μέρους των επιχειρήσεων δεν ανταποκρίνεται ακόμη σε μία ικανοποιητικότερη κατάσταση της απασχόλησης.

3.16. Εφόσον παραμένει η ισχύς των προτάσεων που περιέχονται στη γνωμοδότηση της ΟΚΕ για την κοινωνική κατάσταση⁽¹⁾, η ΟΚΕ υπογραμμίζει ότι σε μία ελαφρά άνοδο της απασχόλησης στη βιομηχανία και σε μία μεγαλύτερη αύξηση στις υπηρεσίες αντιστοιχεί μια έντονη απασχόληση κατά μερικό χρόνο εργασίας που — όπως παρατηρεί η Επιτροπή — υποδηλώνει ορισμένη υποαπασχόληση, η οποία όμως δύσκολα μπορεί να συλληφθεί ποσοτικώς.

Είναι όμως θετικές οι μορφές εργασίας κατά μερική απασχόληση που προκύπτουν από οικειοθελή επιλογή, και αντίθετα ανησυχητικά τα φαινόμενα της υποαπασχόλησης και της αφανούς οικονομίας, που ξεφεύγουν από το σύνολο των κανόνων στο θέμα των συνθηκών εργασίας.

Η ΟΚΕ επιστά επίσης την προσοχή της Επιτροπής στην ύπαρξη μιας ευρείας δέσμης ασταθούς εργασίας η οποία αντιπροσωπεύει ένα φάσμα ατομικών καταστάσεων που στερούνται της δυνατότητας επιλογής και ενός ουσιαστικού περιεχομένου για απασχόληση.

Τέλος, η ώθηση προς μια ευνοϊκή μεταβολή στην απασχόληση πρέπει να προέλθει, αφού ληφθεί υπόψη ο παράγοντας της παραγωγικότητας, και από μέτρα αναδιάρθρωσης και μείωσης του χρόνου εργασίας.

3.17. Η ΟΚΕ συνιστά συνεπώς, να επιταχυνθεί η δημιουργία μονίμων θέσεων εργασίας στις ασθενέστερες περιοχές, για να μειωθεί η κλίση της καμπύλης σχήματος «J» της συνολικής απασχόλησης κατά το στάδιο της υλοποίησης της εσωτερικής αγοράς και ταυτόχρονα να ξεκινήσει η δημιουργία ενός ευρωπαϊκού χώρου κινητικότητας, σε ένα πλαίσιο, όπου θα εξαλείφονται τα διάφορα μειονεκτήματα που αφορούν τη γεωγραφική θέση των κέντρων παραγωγής.

3.18. Τέλος, όσον αφορά τις αγορές υπηρεσιών που μπορούν να προορίζονται για την πώληση, η ΟΚΕ υπογραμμίζει την αύξηση της συμβολής τους στην συνολική προστιθέμενη αξία και στις συνολικές επενδύσεις. Σημαντική είναι η συμβολή των υπηρεσιών αυτών στην απασχόληση και στη δημιουργία θέσεων εργασίας, παρά την απουσία μιας ειδικής πολιτικής ενισχύσεων σε κοινοτικό επίπεδο.

δ) Νομισματική πολιτική — Πολιτική προϋπολογισμού

3.19. Για να υπάρξει μια συνεκτικότερη διαχείριση της κοινοτικής οικονομίας, η ΟΚΕ καλεί τα κράτη μέλη να επιδιώξουν την αναγκαία συμπληρωματικότητα μεταξύ της νομισματικής και της δημοκρατικής πολιτικής.

Με την προοπτική μιας πλήρους ελευθέρωσης των κινήσεων των κεφαλαίων και της ολοκλήρωσης της κεφαλαιαγοράς, ο καθορισμός των νομισματικών και πιστωτικών στόχων απαιτεί συντονισμό που να επιτρέπει κοινή δράση όσον αφορά τις εξωτερικές παραμέτρους της νομισματικής βάσης και καλύτερο καθορισμό των παραμέτρων της εσωτερικής πίστης.

(¹) ΕΕ αριθ. C 208 της 8. 8. 1988.

3.20. Στα πλαίσια των ευρωπαϊκών συναλλαγματικών συμφωνιών και του ΕΝΣ η ορθότητα των θέσεων του ανταγωνισμού δεν πρέπει να αποφασίζεται με βάση τη δεσπόζουσα θέση που επιβάλλει η δέσμευση του συναλλάγματος. Θα πρέπει συνεπώς η σταθερότητα των τιμών των νομισμάτων να αποτελέσει αντικείμενο καλύτερης διαχείρισης και κατά τη φάση που λαμβάνεται απόφαση για τα επιτόκια.

3.21. Η ΟΚΕ εξάλλου εκτιμά ότι η συνοχή του ΕΝΣ εξαρτάται υπερβολικά από την εξέλιξη εξωτερικών παραγόντων. Μια σωστή χρησιμοποίηση των διαφορών επιτοκίων μπορεί ακόμη να διευκολύνει τις αναγκαίες διορθώσεις σε περίπτωση ενδεχόμενης επιστροφής σε κατάσταση αστάθειας του δολαρίου.

Ωστόσο, μόνο η δημιουργία μιας νέας νομισματικής τάξης με τη συμμετοχή των κυριότερων νομισμάτων μπορεί να δώσει μεγαλύτερη αξιοπιστία στους στόχους των μακροοικονομικών πολιτικών.

Η ΟΚΕ, τέλος, επαναλαμβάνει ότι είναι ανάγκη να καθοριστούν κοινοί κανόνες σχετικά με τις διάφορες διασυνδέσεις μεταξύ κεφαλαιαγορών και μεταξύ νομισματικών και χρηματοπιστωτικών κύκλων.

3.22. Όσον αφορά την πολιτική προϋπολογισμού, η ΟΚΕ επικροτεί τις προτεραιότητες και τις αναλύσεις της Επιτροπής, όπως επίσης και την σκοπιμότητα εναρμόνισης των έμμεσων φόρων και την προσαρμογή για τη βελτίωση συνθηκών προσφοράς και ζήτησης ώστε να ενισχυθεί η δυναμική της ανάπτυξης.

3.23. Κατάλληλοι επαναπροσανατολισμοί των εσόδων και δαπανών μπορεί να οδηγήσουν σε ενδεχόμενες συνεργίες αφού όμως ληφθούν υπόψη οι διαφορετικές καταστάσεις που υπάρχουν όσον αφορά το υπόλοιπο των εξωτερικών συναλλαγών, και κυρίως η σημερινή απόκλιση των υπόλοιπων των τρεχουσών ενδοκοινοτικών συναλλαγών.

Στα πλαίσια της σημερινής σφαιρικής ανάπτυξης, η ΟΚΕ θεωρεί ότι πρέπει να γίνουν αντιληπτές οι ενδείξεις για μια ενδεχόμενη διαρθρωτική ανατροπή της ανάπτυξης και της οικονομικής μεγέθυνσης.

4. Η θεσμική διάσταση

4.1. Κατά το 1988 δόθηκαν από τα κοινοτικά όργανα, προς την κατεύθυνση των κρατών μελών, ωθήσεις ικανές να διαμορφώσουν υψηλό δείκτη συναίνεσης πάνω σε προτάσεις κατάλληλες για μια πραγματική «Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία» που θα είναι πολύ πιο συγκεκριμένες από την απλή στρατηγική συνεργασίας που διαμορφώθηκε το 1985.

Η ΟΚΕ τονίζει ωστόσο ότι η σύγκλιση των κρατών μελών όσον αφορά την προτεραιότητα που πρέπει να δοθεί σε μια πλέον ταχύρυθμη ευρωπαϊκή ανάπτυξη, ώστε να ενισχυθεί η δυναμική της απασχόλησης δεν αντιστοιχεί σε δέσμευση των κρατών μελών ανάλογα με τις δυνατότητές τους.

4.2. Οι πρωταρχικοί στόχοι που επιβεβαιώθηκαν στη συνάντηση κορυφής των Βρυξελλών και του Αννόβερου θα απαιτήσουν, κατά τα προσεχή έτη, αποφασιστικότερη δέσμευση

των κρατών μελών, τα οποία διαδραμάτισαν ανεπαρκή ρόλο όσον αφορά τον οικονομικό δυναμισμό την στιγμή ακριβώς κατά την οποία η βούληση των κοινωνικών εταίρων έδειξε, και με το διάλογο στο Val-Duchesse, ότι είναι δυνατό να υλοποιηθεί ο ευρωπαϊκός κοινωνικός διάλογος.

Ο βαθμός συναίνεσης που έχει επιτευχθεί για τον στόχο μιας δυναμικής ευρωπαϊκής ανάπτυξης αποτελεί, κατά την ΟΚΕ, το κύριο θεμέλιο για τη δημιουργία εκείνης της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, που αποτελεί την προϋπόθεση για την επιτυχή ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς.

Μεγέθυνση και απασχόληση, ανάπτυξη και ισορροπία μεταξύ των περιοχών, οικονομική και κοινωνική συνοχή, αποτελούν, από κοινού με την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς, μια ενιαία αλληλεξάρτηση.

Η μερική αποτυχία ενός από τους παράγοντες αυτούς της αλληλεξάρτησης θα σταματούσε την πορεία της Κοινότητας προς την οικονομική και νομισματική ένωση.

4.3. Για να επιτευχθεί μεγαλύτερη οικονομική συνοχή μεταξύ των κρατών μελών, η ΟΚΕ επαναλαμβάνει την ανάγκη ενός πραγματικού συντονισμού των οικονομικών πολιτικών, και όχι μόνο των νομισματικών. Επικροτεί εξάλλου τη δημιουργία του κοινοτικού χρηματοπιστωτικού χώρου και της οδηγίας για την πραγματοποίηση της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών και τάσσεται υπέρ της πρωτοβουλίας για τη μελέτη της δημιουργίας μιας αυτόνομης ευρωπαϊκής κεντρικής τράπεζας.

4.4. Θα πρέπει εξάλλου να επιδιωχθεί μεγαλύτερη σύγκλιση των οικονομικών αποτελεσμάτων των κρατών μελών, ώστε να μειωθούν οι σημερινές αποστάσεις που υπάρχουν μεταξύ τους και να επωφεληθούν συνεπώς στο σύνολό τους περισσότερο από την αναντικατάσταση μεγαλύτερη ανάπτυξη των πλουσιότερων χωρών που έχουν υγιέστερη οικονομία.

Η εναλλαγή μεταξύ των χωρών που κατά το 1988 υποκίνησαν τον οικονομικό δυναμισμό της ΕΟΚ και των χωρών που θα έπρεπε να πράξουν περισσότερο αποτελεί υπερβολική απλοποίηση εκ μέρους της Επιτροπής αν ληφθούν υπόψη ο ρόλος και οι διαστάσεις των δυναμικότερων οικονομιών, οι οποίες θα έπρεπε να εξασφαλίσουν σταθερή υποστήριξη και δέσμευση.

4.5. Όσον αφορά την κοινωνική συνοχή, η ΟΚΕ θα αποφανθεί για τη δέσμη των προτάσεων που η Επιτροπή ανέλαβε να επεξεργαστεί. Προς το παρόν, η ΟΚΕ τονίζει ότι οι μεγάλες καθυστερήσεις μεταξύ γεωγραφικών περιοχών (επίπεδα εισοδημάτων που ποικίλλουν από 1 ως 5, περιοχές με ανεργία 30%, το 20%, των κατοίκων της ΕΚ που ζει σε περιοχές στις οποίες το ΑΕΠ ανά κάτοικο είναι, με την ίδια αγοραστική δύναμη, κατώτερο από το 25% του κοινοτικού μέσου όρου) μπορούν να ζημιώσουν την κοινωνική συνοχή. Θα πρέπει εξάλλου να μελετηθούν περισσότερο τα προβλή-

ματα συγκέντρωσης του πλούτου και της καλύτερης κατανομής των εισοδημάτων.

4.6. Αυτό το σύνολο των καθυστερήσεων των οικονομικών και κοινωνικών συνθηκών των λιγότερο εύπορων και περισσότερο πτωχών περιοχών της ΕΚ πρέπει να ξεπεραστεί κυρίως με την ενίσχυση της σύγκλισης των οικονομικών πολιτικών και την εξωτερική αξιοποίηση του ενδογενούς δυναμικού.

Η ΟΚΕ εξάλλου υπογραμμίζει ότι η αναμενόμενη συμβολή της Επιτροπής όσον αφορά την κοινωνική συνοχή θα πρέπει να προβλέπει τη συνεργασία των διάφορων κοινωνικών εταιριών, με τρόπο άμεσο και συνεχή. Ενδεχόμενες εξελίξεις όσον αφορά τις συνθήκες εργασίας και κοινωνικής προστασίας, ασφάλειας, διαβούλευσης και ενημέρωσης, θα πρέπει να τείνουν στη βαθμιαία προσέγγιση των διάφορων εθνικών συνθηκών, και να αποτρέπονται καταστάσεις κοινωνικού ντάμπινγκ και/ή ενδεχόμενων μετατοπίσεων παραγωγικών μονάδων.

Κατά τη γνώμη της ΟΚΕ περιφερειακές παραγωγικές μονάδες που λειτουργούν με πραγματικούς μισθούς χαμηλότερους και κοινωνικά πρότυπα λιγότερο αυστηρά δεν θεωρούν τα πλεονεκτήματα αυτά συγκριτικά αλλά σαν γεγονότα μεταβατικά κατά τη φάση της ολοκλήρωσης της εσωτερικής αγοράς.

Σε μια βαθμιαία προς τα άνω διαδικασία σύγκλισης των κοινωνικών συνθηκών, οι φάσεις του κοινωνικού διαλόγου θα πρέπει να απεικονίζουν το περιεχόμενο ενδεχόμενων συμφωνιών και συμβάσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

4.7. Όσον αφορά την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς και των δυνατοτήτων της, η ΟΚΕ θα κάνει δική της δήλωση. Προς το παρόν η ΟΚΕ υπογραμμίζει ότι είναι δυνατό να διακριθεί στο μεγαλύτερο δυναμισμό της ευρωπαϊκής οικονομίας που ευνοήθηκε και από ενδογενείς παράγοντες — ένα στοιχείο που απορρέει από τις αναμενόμενες εξελίξεις στην ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς.

Υπάρχουν ωστόσο επιφυλάξεις και ανησυχίες στην ΟΚΕ έναντι του Συμβουλίου, το οποίο αν και ενέκρινε ήδη το ένα τρίτο των προτάσεων της Επιτροπής δυσκολεύεται να επιτύχει τις απαραίτητες συγκλίσεις για ορισμένες από τις σημαντικότερες πτυχές της διαδικασίας εναρμόνισης αν και έχουν πραγματοποιηθεί σημαντικά ποιοτικά βήματα στη θεσμική διαδικασία.

4.8 Η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να φροντίσουν ώστε μέχρι το 1989 να υπάρχει μεγαλύτερη αντιστοιχία μεταξύ των πιστώσεων και των πολιτικών που θεωρούνται ότι έχουν προτεραιότητα λόγω των επιπτώσεών τους στην ανάπτυξη και την απασχόληση.

Υπογραμμίζεται σχετικά ότι από το συνολικό ύψος των κονδυλίων θα εξαρτηθούν:

— ο ρόλος των προσδοκιών στις αποφάσεις επενδύσεων,

- τα αναμενόμενα αποτελέσματα από τα συνοδευτικά μέτρα,
- η εξέλιξη των εμπορικών πολιτικών έναντι των τρίτων χωρών,
- οι δυνατότητες υλοποίησης της εσωτερικής αγοράς, με μεγάλο βαθμό οικονομικής και κοινωνικής συνοχής.

5. Διαδικασία και δομή για μια αποτελεσματικότερη ετήσια οικονομική έκθεση

5.1. Για να διευκολυνθεί περισσότερο η οικονομική συνεργασία και για να εξασφαλιστεί περισσότερο η συνοχή της κοινοτικής διάστασης, η ΟΚΕ εκτιμά ότι όσο αφορά τις οικονομικές πολιτικές των κρατών μελών, η Επιτροπή και το Συμβούλιο θα πρέπει να προσαρμόσουν την εμβέλεια των προσανατολισμών και των κατευθύνσεων που περιέχονται στην ετήσια οικονομική έκθεση, όπως επίσης και τις διαδικασίες επαλήθευσης.

5.2. Πριν απ' όλα μια πρώτη επαλήθευση για το κατά πόσο είναι συνεκτικές και συμβιβάζονται μεταξύ τους οι διάφορες κατευθύνσεις της οικονομικής πολιτικής θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί αν τα κράτη μέλη αποφάσιζαν μέχρι το 1992 την υιοθέτηση όμοιων χρονοδιαγραμμάτων παρουσίασης των σχεδίων του προϋπολογισμού και των κατευθύνσεων της δημοσιονομικής και φορολογικής πολιτικής.

Μια σχετική δράση πρόβλεψης και προσανατολισμού από τα Δώδεκα κράτη μέλη, σε συνδυασμό με την ταυτόχρονη έγκριση της ετήσιας οικονομικής έκθεσης της Επιτροπής, θα διευκόλυνε τη σύγκριση των αποτελεσμάτων που έχουν επιτευχθεί στα πλαίσια του συγκυριακού κύκλου και κατά το ίδιο χρονικό διάστημα.

5.3. Κατά δεύτερο λόγο, η ΟΚΕ εφιστά την προσοχή στην ανάγκη αναθεώρησης της διαδικασίας οικονομικής διαβούλευσης που θεσπίστηκε το 1974 με την απόφαση του Συμβουλίου της 18ης Φεβρουαρίου, αριθ. 74/120/ΕΟΚ. Η αναθεώρηση αυτή θα έπρεπε να ανταποκρίνεται περισσότερο στις ανάγκες της Κοινότητας των Δώδεκα να εναρμονίζεται περισσότερο με τις διαδικασίες και τους στόχους της Ενιαίας Πράξης και, τέλος, θα έπρεπε να παρέχει ορισμένες εξουσίες στην Επιτροπή όσον αφορά τον έλεγχο του συντονισμού των οικονομικών και νομισματικών πολιτικών.

5.4. Η Επιτροπή, από την πλευρά της, μπορεί να δώσει μεγαλύτερη δυναμικότητα στους προσανατολισμούς που περιέχονται στην ετήσια οικονομική έκθεση και να τους πλαισιώσει με ειδικούς «Μαύρους Πίνακες» που θα φωτίζουν τις υπάρχουσες διαφορές μεταξύ των κατευθύνσεων που τέθηκαν και των αποτελεσμάτων που επιτεύχθηκαν. Αυτό θα μπορούσε να συμβάλει περισσότερο στην αποσαφήνιση του συνόλου των υποθέσεων που αναφέρονται στις τάσεις των κρατών μελών και, χωρίς να προβαίνει σε πολιτικές κρίσεις, θα μπορούσε να προωθήσει την έρευνα κοινών διορθωτικών μέτρων που θα διευκόλυναν τον καλύτερο έλεγχο των κύριων μικροοικονομικών μεταβλητών, με τήρηση των προτεραιοτήτων σε ολόκληρη την Κοινότητα.

5.5. Τέλος, λαμβάνοντας υπόψη την άποψη της ΟΚΕ ότι ο πρωταρχικός στόχος που πρέπει να επιδιωχθεί είναι το μέγιστο δυνατό επίπεδο απασχόλησης σε ένα πλαίσιο σταθερής μεγέθυνσης και ισόρροπης ανάπτυξης, θα ήταν σκόπιμο να συμπληρώσει η Επιτροπή την έκθεση για «Το κόστος της μη-Ευρώπης» με ένα ανάλογο πλαίσιο προβλέψεων για το μέλλον της απασχόλησης.

Οι ανάγκες για μεγαλύτερη διαφάνεια κατά τη μεταβατική περίοδο και κατά την περίοδο ολοκλήρωσης της εσωτερικής αγοράς θα μπορούσαν να ικανοποιηθούν με την ανάπτυξη ενός δυναμικού υποδείγματος εισροών-εκροών που θα είναι ικανό να εκτιμά, με διάφορες τεχνολογικές εναλλακτικές εκδοχές, την εισροή και τη διάρθρωση της απασχόλησης, τους συντελεστές απασχόλησης στις περιοχές, όπως επίσης και τις αναγκαίες τεχνολογικές μεταβολές στην εκπαίδευση και κατάρτιση.

Βρυξέλλες, 23 Νοεμβρίου 1988.

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Alberto MASPRONE

Γνωμοδότηση για την πρόταση για ψήφισμα του Συμβουλίου σχετικά με τον αγώνα κατά του ρατσισμού και της ξενοφοβίας⁽¹⁾

(89/C 23/12)

Στις 11 Ιουλίου 1988, και σύμφωνα με το άρθρο 198 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα κοινωνικών, οικογενειακών, εκπαιδευτικών και πολιτιστικών θεμάτων, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 10 Νοεμβρίου 1988 με βάση εισηγητική έκθεση της κ. Flather.

Κατά τη 260ή σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 23ης Νοεμβρίου 1988), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 105 ψήφους υπέρ, και 3 αποχές, την παρακάτω γνωμοδότηση.

1. Γενικές παρατηρήσεις

1.1. Η σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιδέα γεννήθηκε μέσα από τη μάχη κατά της τυραννίας του εθνικισμού, της ξενοφοβίας και του ρατσισμού. Είναι συνεπώς σωστό και δίκαιο, όπως η Ευρωπαϊκή Κοινότητα λαμβάνει ενεργό μέρος στη μάχη εναντίον οποιασδήποτε αναζωπύρωσης του ρατσισμού ανάμεσά μας. Η ΟΚΕ, συνεπής προς προηγούμενες συναφείς γνωμοδοτήσεις της⁽²⁾, επικροτεί την πρωτοβουλία της Επιτροπής· εκφράζει όμως βαθειά απογοήτευση γιατί η Επιτροπή αντί να παρουσιάσει μίαν αποτελεσματική πολιτική δέσμευση για την καταπολέμηση του ρατσισμού, υποβάλλει απλώς μια πρόταση για έκδοση ψηφίσματος του Συμβουλίου.

1.2. Αποτελεί ειρωνεία και είναι ταυτοχρόνως θλιβερό το γεγονός ότι, τη στιγμή που σημειώνεται ταχεία πρόοδος στην πορεία προς το «1992» και στην κατάργηση των εμπορικών συνόρων μεταξύ των κρατών μελών, αντιμετωπίζουμε ακόμη διαχωριστικού φραγμούς μεταξύ ανθρώπων και τάσεις φυλετικών διακρίσεων. Η ΟΚΕ υποστηρίζει σταθερά ότι όλοι οι υπήκοοι της κοινοτικής Ευρώπης, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων οι οποίοι ανήκουν σε εθνικές μειονότητες, δικαιούνται να συμμετέχουν στο μέλλον της Ευρώπης των Πολιτών, και ότι τα δικαιώματα διαμονής, ελευθέρης κυκλοφορίας και εργασίας και η αμοιβαία αναγνώριση πτυχίων και άλλων τίτλων πρέπει να τύχουν γενικής εφαρμογής.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 214 της 16. 8. 1988, σ. 32.

⁽²⁾ Γνωμοδοτήσεις της ΟΚΕ: Εργαζόμενοι μετανάστες, ΕΕ αριθ. C 343 της 24. 12. 1988 και Κατευθύνσεις για μια κοινοτική μεταναστευτική πολιτική, ΕΕ αριθ. C 186 της 26. 7. 1985.

1.2.1. Η Επιτροπή σωστά εστιάζει το ενδιαφέρον της στην καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας και στην ανάγκη για διαφύλαξη των θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπως

τονίζεται στην Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη. Με την έννοια αυτή, πρέπει να καταστεί σαφές ότι οποιοδήποτε ενδεχόμενο θύμα εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας έχει ανάγκη προστασίας, είτε πρόκειται για διακινούμενους εργαζόμενους από κοινοτικές ή άλλες χώρες, είτε για μετανάστες από τρίτες χώρες, είτε για οποιαδήποτε άλλα άτομα ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνικής καταγωγής. Στόχος πρέπει να είναι μια Ευρωπαϊκή Κοινότητα στην οποία η εθνική και πολιτιστική ποικιλομορφία θα είναι παραδεκτή, η συμμετοχή όλων η μέγιστη δυνατή και η αξιοπρέπεια του ατόμου σεβαστή.

1.3. Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει την αναγνώριση της σημασίας των διεθνών συμφωνιών και πιέζει για την επικύρωση και εφαρμογή τους. Όλα τα κράτη μέλη πρέπει να αποδεχθούν ότι τα δικαιώματα των ατόμων εφαρμόζονται σύμφωνα με τις συμβάσεις στις οποίες γίνεται αναφορά.

1.4. Η ΟΚΕ πιστεύει ότι οι νόμοι που αποσκοπούν σε πρόληψη ή τιμωρία διακρίσεων ή εκδηλώσεων που εμπνέονται από φυλετισμό και ξενοφοβία πρέπει να ενισχύονται, να θεσπίζονται και να εφαρμόζονται αυστηρά. Αναγνωρίζει όμως ότι οι νόμοι τροποποιούν τη συμπεριφορά βραχυπρόθεσμα αλλά μπορεί να επηρεάσουν την ανθρώπινη νοοτροπία μόνο μακροπρόθεσμα.

1.5. Κατά συνέπεια, η ΟΚΕ τονίζει τη σημασία όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας, και εκφράζει την άποψη ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει, μέσω της προσχολικής και σχολικής εκπαίδευσης, να καλλιεργήσουν ένα ομαδικό ήθος βασιζόμενο στις παρακάτω αρχές:

- την αξία κάθε παιδιού ως ατόμου, ανεξάρτητα από την καταγωγή του,
- την ανάγκη να μάθουν όλα τα παιδιά να εκτιμούν την πολιτιστική ιδιαιτερότητα όχι μόνο καθεμιάς από τις κοινοτικές χώρες αλλά και των χωρών προέλευσης των μεταναστών καθώς και να σέβονται την αξιοπρέπεια, τις πεποιθήσεις και τα δικαιώματα όλων,
- την ανάγκη λήψης μέτρων για την εξουδετέρωση τυχόν εκπαιδευτικών μειονεκτημάτων αντικείμενο των οποίων μπορεί να είναι διάφορες μειονοτικές ομάδες, έτσι ώστε όλα τα παιδιά να είναι σε θέση να αξιοποιήσουν πλήρως όλες τις δυνατότητές τους,
- δεν θα πρέπει να υπάρχει φυλετικός διαχωρισμός ούτε χωριστά σχολεία· θα πρέπει αντίθετα να αναγνωρισθεί, όπως οφείλεται, η διδασκαλία της γλώσσας και της πολιτιστικής παιδείας καταγωγής,
- την ανάγκη εκπαίδευσης και πρόσληψης του διδακτικού προσωπικού με βάση τις αρχές της μη διάκρισης.

1.6. Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει την αναγνώριση και σημασία μιας ενημερωτικής πολιτικής και συνιστά ιδιαίτερα να προω-

θηθεί από τα κράτη μέλη η καθιέρωση συνήθων συστημάτων βασισμένων στα κατάλληλα δεδομένα για την παρακολούθηση των διάφορων βαθμών άσκησης φυλετικών διακρίσεων, παρενοχλήσεων και άλλων αρνητικών διακρίσεων, ώστε να υιοθετηθούν αποτελεσματικά μέτρα.

1.6.1. Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει ομοίως την πρόταση όπως καλούνται τα κράτη μέλη να υποβάλλουν έκθεση κάθε τρία χρόνια στην οποία να γίνεται συνολική εκτίμηση της κατάστασης και εκφράζει την άποψη ότι οι εκθέσεις αυτές θα πρέπει να προσβλέπουν στο μέλλον και να καθορίζουν προγράμματα δράσης για κάθε μεταγενέστερη τριετία.

1.6.2. Η ΟΚΕ υποστηρίζει εξ ολοκλήρου την πρόταση για συγκριτική αξιολόγηση των νομικών θεσπισμάτων που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη εναντίον κάθε μορφής διακρίσεων, ρατσισμού, ξενοφοβίας και παρότρυνσης προς το μίσος και τη ρατσιστική βία. Κατά την άποψη της ΟΚΕ, η αξιολόγηση είναι ανάγκη να λαμβάνει υπόψη οποιοσδήποτε προτάσεις που αποσκοπούν σε βελτίωση της νομοθεσίας των κρατών μελών, καθώς επίσης και να καλύπτει τη χρήση οιοσδήποτε νομικών μεθόδων πειθούς όπως είναι οι εθιμικοί κανόνες.

1.6.3. Η ΟΚΕ είναι της γνώμης ότι η ευθύνη στο χώρο της ενημέρωσης σχετικά με την εξάλειψη των φυλετικών προκαταλήψεων και την καλλιέργεια αρμονικών σχέσεων ανήκει στην κεντρική και στην τοπική διοίκηση, στα πολιτικά κόμματα, στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, στις οργανώσεις εργοδοτών και εργαζομένων, στις εκκλησιαστικές οργανώσεις, στις οργανώσεις νεολαίας και στους δημόσιους οργανισμούς. Τα κράτη μέλη πρέπει και να αναλάβουν ηγετικό ρόλο και να ενθαρρύνουν όλους τους παραπάνω φορείς να διαδραματίσουν πλήρως τον ρόλο τους.

1.7. Η ΟΚΕ παροτρύνει για την υιοθέτηση νόμου (ανάλογου προς το άρθρο 14 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών) ο οποίος να διασφαλίζει τα ισχύοντα στην κοινοτική νομοθεσία δικαιώματα χωρίς διακρίσεις φυλής, χρώματος, εθνικής προέλευσης ή καταγωγής. Μια τέτοια νομοθεσία θα χρησιμεύσει για την προάσπιση των «θεμελιωδών δικαιωμάτων» που είναι ήδη κατακτημένα και για την «προστασία της προσωπικότητας κάθε μέλους της κοινωνίας», και θα συμφωνεί επομένως πλήρως με τον στόχο της Επιτροπής το συναφή με τους σκοπούς αυτούς.

1.7.1. Ταυτόχρονα πολλοί απόδημοι εργαζόμενοι δεν έχουν την υπηκοότητα ενός κράτους μέλους. Η ΟΚΕ τονίζει ότι η διαφυλετική ανοχή και η κοινωνική ενσωμάτωση μπορούν να βελτιωθούν μόνο μέσω αυξημένης πρόσβασης στις δημοκρατικές διαδικασίες και με συνειδητοποίηση εκ μέρους των αποδήμων ότι έχουν ένα ρόλο στην κοινωνία.

2. Ειδικές παρατηρήσεις

2.1. Πέμπτη «Αιτιολογική σκέψη»

Στο σχέδιο ψηφίσματος αναφέρεται ότι οποιαδήποτε μορφή «διακρίσεων εναντίον αλλοδαπών» είναι απορριπτέα. Δεν εξηγείται όμως σε ποιες μορφές διακρίσεων αναφέρεται η

Επιτροπή, αλλά ούτε και προτείνεται απ'αυτήν οιαδήποτε ειδική μελέτη ή ειδική μορφή θεραπείας.

Η ΟΚΕ τονίζει ότι, ενώ η εσκεμμένη άσκηση διακρίσεων εναντίον των αλλοδαπών αποτελεί καθαρή αδικία, η de facto άσκηση διακρίσεων μπορεί επίσης να υποδαυλίσει τον ρατσισμό και τη ξενοφοβία.

2.2. Άρθρο 2

Η ΟΚΕ πιστεύει ότι τα μέτρα που προβλέπονται στο άρθρο 2 πρέπει να καλύπτουν τόσο τις άμεσες όσο και τις έμμεσες μορφές διακρίσεων και κυρίως να προλαμβάνουν την υποδαύλιση φυλετικού μίσους και να ενεργούν αποτελεσματικά στους τομείς της απασχόλησης, της εκπαίδευσης, της στέγασης, της παροχής αγαθών, διευκολύνσεων και υπηρεσιών. Θα πρέπει επίσης να προστατεύουν τον διαμαρτυρόμενο από τυχόν ταιλαιπωρίες που προκύπτουν επειδή επωφελείται τέτοιων μέτρων.

Η ΟΚΕ παρατηρεί ακόμη ότι, ενώ οι προτεινόμενες διαδικασίες συνδιαλλαγής ενδέχεται να διαδραματίσουν ορισμένο ρόλο, υπάρχει αναπότρεπτη ανάγκη να αντιμετωπισθούν ο ρατσισμός και η ξενοφοβία μέσα από τις δέουσες νομικές διαδικασίες. Ο νόμος θα πρέπει επίσης να λαμβάνει δεόντως υπόψη τις εγγενείς αποδεικτικές δυσκολίες, και να προσφέρει αποτελεσματικές λύσεις.

Βρυξέλλες, 23 Νοεμβρίου 1988.

2.3. Άρθρο 3

Η ΟΚΕ συμφωνεί με τις προτεινόμενες στη γενική εισαγωγή πρωτοβουλίες κατάρτισης των δημόσιων λειτουργών. Αυτό θα πρέπει να τονισθεί ιδιαίτερα στο άρθρο 3. Τα μέλη μειονοτικών ομάδων θα πρέπει να ενθαρρύνονται να αναλαμβάνουν από μόνα τους παρόμοια κατάρτιση. Οι κυβερνήσεις επιβάλλεται επίσης να παροτρύνονται σε παρακολούθηση των συνήθων διοικητικών διαδικασιών οι οποίες δεν ανταποκρίνονται στις μεταβαλλόμενες περιστάσεις, και οι οποίες μπορεί εξ αμελείας να βλάψουν τα συμφέροντα των μειονοτήτων.

Η ΟΚΕ περιμένει από την Επιτροπή να της κοινοποιήσει επισήμως τις εκθέσεις που προβλέπονται από το άρθρο 3. Παρόμοιες εκθέσεις για την πρόοδο που συντελείται στον τομέα θα πρέπει σαφώς να εξετάζονται από αρμόδιο Επίτροπο.

3. Συμπεράσματα

Η ΟΚΕ τονίζει ότι η Ευρωπαϊκή Κοινότητα βρίσκεται σε μοναδική θέση να δημιουργήσει μια κοινωνία πλούσια στην πολιτιστική της ποικιλομορφία και ενωμένη μέσα από την προσήλωσή της στις δημοκρατικές αξίες, την κοινωνική συναίνεση και την τόλμη.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Alberto MASPRONE

**Γνωμοδότηση για το Μνημόνιο της Επιτροπής: Εσωτερική αγορά και βιομηχανική συνεργασία —
Ευρωπαϊκή Εταιρία — Λευκό Βιβλίο για την εσωτερική αγορά, σημείο 136**

(89/C 23/13)

Το Συμβούλιο αποφάσισε στις 20 Ιουλίου 1988 σύμφωνα με το άρθρο 198 της Συνθήκης ΕΟΚ, να ζητήσει από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να γνωμοδοτήσει για το Μνημόνιο της Επιτροπής.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 9 Νοεμβρίου 1988, βάσει της εισηγητικής έκθεσης του κ. Petersen.

Το τμήμα κοινωνικών, οικογενειακών, εκπαιδευτικών και πολιτιστικών υποθέσεων επιφορτίστηκε με την επεξεργασία συμπληρωματικής γνωμοδότησης. Εισηγητής ήταν ο κ. Beretta. Οι προτάσεις που περιέχονται στη συμπληρωματική γνωμοδότηση έτυχαν περαιτέρω επεξεργασίας στην παρούσα γνωμοδότηση.

Η ΟΚΕ εξέδωσε κατά την 260ή σύνοδο της ολομέλειας (συνεδρίαση της 24ης Νοεμβρίου 1988) με 96 ψήφους υπέρ, 25 κατά και 21 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση (ονομαστική ψηφοφορία).

1. Εισαγωγή

1.1. Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, που ισχύει από την 1η Ιουλίου 1987, έδωσε σημαντική ώθηση στη διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Οι προοπτικές διαγράφονται ευνοϊκές, όσο ποτέ ίσως άλλοτε, για την αντιμετώπιση της μακροχρόνιας πολιτικής στασιμότητας και τον έρποντα μαρασμό της ευρωπαϊκής ιδέας. Κατά τη γνώμη της ΟΚΕ η πολιτική οφείλει να εκμεταλλευθεί με συνέπεια τις ευκαιρίες αυτές, εφόσον επιδιώκεται ο φιλόδοξος στόχος της υλοποίησης μέχρι τέλους του 1992 μιας ευρωπαϊκής εσωτερικής αγοράς χωρίς σύνορα για αγαθά, υπηρεσίες, κεφάλαια και πρόσωπα.

1.2. Προς τούτο είναι απαραίτητο αφενός να μπορούν οι επιχειρήσεις να αναπτύξουν ανεμπόδιστα διασυνοριακή δραστηριότητα και αφετέρου να επικρατούν στα κράτη μέλη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων συγκρίσιμες νομικές συνθήκες. Αναμφισβήτητα θα χρειασθεί να θεσπισθεί κατά τα επόμενα χρόνια μια δέσμη διάφορων μέτρων, κυρίως στον τομέα του δικαίου των εταιριών.

Η απαιτούμενη έκταση μιας εναρμόνισης του εταιρικού δικαίου είναι δυνατόν να εκτιμάται διαφορετικά. Θα πρέπει όμως να υπάρχει ομοφωνία στο γεγονός ότι μια προσέγγιση των εθνικών εταιρικών δικαίων σε ορισμένο επίπεδο είναι αναπόφευκτη για την κοινή εσωτερική αγορά. Εκτός αυτού πρέπει να διατίθενται και υπερεθνικές νομικές οργανώσεις — όπως η Ευρωπαϊκή Οικονομική Ένωση Συμφερόντων (EWIN) — που θα βασίζονται σε αυτόνομο ευρωπαϊκό δίκαιο.

1.3. Η ΟΚΕ, στην τελευταία της γνωμοδότηση για την τροποποιημένη πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου σχετικά με τον έλεγχο των συγχωνεύσεων επιχειρήσεων⁽¹⁾, κάλεσε με έμφαση το Συμβούλιο και την Επιτροπή «να επισπεύσουν την καθυστερούμενη εργασία τους σχετικά με το εταιρικό δίκαιο και να την ρυθμίσουν ικανοποιητικά».

1.4. Βάσει των σκέψεων αυτών η ΟΚΕ χαιρετά το γεγονός ότι η Επιτροπή αναλαμβάνει και πάλι την προσπάθεια αναβίωσης των διαβουλεύσεων που έχουν διακοπεί από χρόνια για ένα καταστατικό για τις ευρωπαϊκές εταιρίες (Societas Europaea = SE)!

1.5. Την πρώτη προσπάθεια για ένα καταστατικό της ευρωπαϊκής ανώνυμης εταιρίας ανέλαβε η Επιτροπή πριν είκοσι σχεδόν χρόνια. Μετά από εντατικές προεργασίες υπέβαλε το 1970 πρόταση κανονισμού, για την οποία γνωμοδότησαν η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το 1972 και 1974 αντίστοιχα. Το 1975 η Επιτροπή παρουσίασε μια τροποποιημένη πρόταση κανονισμού. Η ομάδα εργασίας από κυβερνητικούς εμπειρογνώμονες που συνέστησε το Συμβούλιο άρχισε τις συζητήσεις της το 1976· το 1982 διακόπηκαν χωρίς έκτοτε να επαναληφθούν.

1.6. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή στη γνωμοδότησή της της 25ης Οκτωβρίου 1972 — υιοθέτησε επιμέρους αποκλίνουσες γνώμες — έλαβε μια συνολικά θετική στάση έναντι του καταστατικού μιας ευρωπαϊκής ανώνυμης εταιρίας. Η ΟΚΕ διαπίστωνε στο σχέδιο που υπέβαλε η Επιτροπή μια προοπτική για την κατάργηση των ενδοκοινοτικών συνόρων στον οικονομικό, κοινωνικό και εταιρικό τομέα. Οι επιχειρηματίες χρειάζονταν, κατά τη γνώμη της ΟΚΕ, μεγαλύτερα περιθώρια ενεργειών και περισσότερη ελευθερία κινήσεων για να αντιμετωπίσουν, όσο το δυνατό χωρίς τριβές, αναπότρεπτες διαρθρωτικές διαδικασίες προσαρμογής σε κοινοτικό επίπεδο. Μόνον έτσι θα ήταν δυνατό να επιτευχθεί η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων, η επιτυχής αντιμετώπιση της αυξανόμενης πίεσης των διεθνών επιχειρήσεων από τρίτες χώρες και η διαρκής διασφάλιση θέσεων απασχόλησης.

1.7. Αξίζει να σημειωθεί ότι η ΟΚΕ⁽²⁾ συμφώνησε καταρχήν με τον στόχο που επιδιώκει η Επιτροπή, δηλαδή να

⁽¹⁾ Βλ. ΕΕ αριθ. C 208 της 8. 8. 1988, σ. 11.

⁽²⁾ Γνωμοδότηση της ΟΚΕ για το Πράσινο Βιβλίο: Δίκαιο συμμετοχής των εργαζομένων, ΕΕ αριθ. C 94 της 10. 4. 1979, σ. 3.

καταστεί δυνατή, σε όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, κοινή εκπροσώπηση των εργαζομένων στις επιχειρήσεις και η συμμετοχή των εκπροσώπων αυτών στη λήψη ορισμένων επιχειρησιακών αποφάσεων, χωρίς να μειώνεται η ευθύνη και η αποτελεσματικότητα της διεύθυνσης της επιχείρησης. Σχετικά όμως με την συγκεκριμένη μορφή της όλης ιδέας εκφράστηκαν αντιφατικές απόψεις.

Εξάλλου η ΟΚΕ τόνισε ότι ένα καταστατικό για τις ευρωπαϊκές εταιρίες, που στηρίζεται σε κοινοτικές νομικές πηγές και σε ίδιες περί αξιών αντιλήψεις, θα μπορούσε να επηρεάσει και την περαιτέρω εξέλιξη των νομικών διατάξεων των επιμέρους κρατών.

2. Το υπόμνημα της Επιτροπής

2.1. Το Υπόμνημα της Επιτροπής προήλθε από σχετική επιθυμία που εξέφρασε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου 1987 (Βρυξέλλες) και λαμβάνει υπόψη τα συμπεράσματα της διάσκεψης κορυφής στο Αννόβερο. Η Επιτροπή καθορίζει στο υπόμνημα αυτό τις προϋποθέσεις που βάσει των σχετικών εμπειριών της πρέπει να πληρούνται για να προωθηθεί σύντομα η δημιουργία της εταιρίας «ευρωπαϊκού δικαίου».

2.2. Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει τον δρόμο που επέλεξε η Επιτροπή, δηλαδή την εξάλειψη, σε μια πρώτη φάση, των κυριότερων δυσκολιών πολιτικής φύσης που εμποδίζουν έως τώρα τη θέσπιση του καταστατικού της ευρωπαϊκής εταιρίας. Οι συζητήσεις σχετικά με τις επιμέρους διατάξεις δεν θα πρέπει να συνεχισθούν, κατά τη γνώμη της ΟΚΕ, εάν δεν έχουν βρεθεί προηγουμένως ρεαλιστικές λύσεις για τα βασικά θέματα.

2.3. Τούτο ισχύει ιδίως για τη συμμετοχή των εργαζομένων στη διαδικασία λήψης αποφάσεων των επιχειρήσεων διότι λόγω του προβλήματος αυτού το πολιτικό μέλλον διάφορων προτάσεων της Επιτροπής, παρά τις μακροχρόνιες διαβουλεύσεις, είναι αβέβαιο. Υπενθυμίζεται η πέμπτη οδηγία για το εταιρικό δίκαιο, η ένατη οδηγία για το εταιρικό δίκαιο, η δέκατη οδηγία για το εταιρικό δίκαιο και — ακόμη — το καταστατικό μιας ευρωπαϊκής ανώνυμης εταιρίας. Έτσι το δικαίωμα της συμμετοχής των εργαζομένων αποδεικνύεται ως ουσιαστικό εμπόδιο στην εναρμόνιση του εταιρικού δικαίου. Μόνον αν επιτευχθεί, στο δύσκολο αυτό θέμα, η εξεύρεση μιας ικανοποιητικής συμβιβαστικής διατύπωσης θα ήταν δυνατό να ανοίξει ο δρόμος προς ταχείες διαβουλεύσεις για το καταστατικό μιας ευρωπαϊκής ανώνυμης εταιρίας.

2.4. Η ΟΚΕ κρίνει ότι το καταστατικό της ευρωπαϊκής εταιρίας δύναται να συμβάλει στη βελτίωση της διασυνοριακής συνεργασίας των επιχειρήσεων και στην προώθηση της οικονομικής ολοκλήρωσης της Κοινότητας. Συνεπώς, η ΟΚΕ επικροτεί το γεγονός ότι η ίδρυση μιας ευρωπαϊκής εταιρίας πρέπει να επιφυλαχθεί στις εταιρίες που έχουν ιδρυθεί σύμφωνα με το δίκαιο των κρατών μελών. Επομένως οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις επωφελούνται σαφώς από τα πλεονεκτήματα που προσφέρει το καταστατικό της ευρωπαϊκής εταιρίας. Ωστόσο η ΟΚΕ αναμένει ότι η ευρωπαϊκή εταιρία θα προσφέρει τη δυνατότητα και στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) να χρησιμοποιήσουν το καταστατικό της.

2.5. Όσον αφορά ορισμένους ειδικούς τύπους εταιρίας όπως είναι οι συνεταιρισμοί, οι αλληλοβοηθούμενοι οργανισμοί, οι αυτοδιαχειριζόμενες επιχειρήσεις, η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να μελετήσει νέες προτάσεις που θα επιτρέψουν σ'αυτές τις επιχειρήσεις να προσαρμοστούν στις απαιτήσεις της μεγάλης εσωτερικής αγοράς. Για το σκοπό αυτό χρειάζεται να προβλεφθεί ένα ειδικό καθεστώς γι'αυτές τις επιχειρήσεις, δεδομένου ότι παρουσιάζουν πολύ σημαντικά ιδιαίτερα στοιχεία τα οποία θα πρέπει να προστατευθούν και στα οποία δεν παρέχεται η κατάλληλη νομική κάλυψη από το υπό εξέταση σχέδιο.

Η ΟΚΕ διερωτάται μήπως θα πρέπει να αξιολογηθεί επίσης η περίπτωση ενός ειδικού καθεστώτος ευρωπαϊκού δικαίου ικανού να εφαρμόζεται, βάσει τυπικής άδειας της Επιτροπής, σε οργανισμούς των οποίων η δημιουργία θα αναγνωρισθεί ως ειδικότερα σημαντική για την επίτευξη καθορισμένων κοινοτικών στόχων. Αυτή η λύση δεν θα πρέπει να θεωρηθεί ως εναλλακτική στο σχέδιο για εταιρία ευρωπαϊκού δικαίου γενικότερης εφαρμογής, αλλά ως συμπληρωματική διατύπωση που προορίζεται για ειδικές πρωτοβουλίες και έχει ενδεχομένως ξεχωριστή νομική ρύθμιση.

2.6. Ωστόσο δεν θα πρέπει να υπάρχουν υπερβολικές προσδοκίες ως προς το καταστατικό αυτό. Το τμήμα επισημαίνει στη γνωμοδότησή του όρια και προϋποθέσεις που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την επεξεργασία της πρότασης οδηγίας.

2.7. Η ΟΚΕ διαπιστώνει ότι μια γενική αξιολόγηση όλων των προβλημάτων που σχετίζονται με το υπόμνημα είναι σήμερα αδύνατη. Εντούτοις η ΟΚΕ ήδη από τώρα πιστεύει ότι το καταστατικό μπορεί να προσφέρει μια πραγματική συμβολή για την υλοποίηση της ευρωπαϊκής εσωτερικής αγοράς.

Η γενικότερη όμως εκτίμηση του καταστατικού είναι δυνατή μόνον, εφόσον ολοκληρωθεί η αναθεωρημένη πρόταση κανονισμού. Επομένως η ΟΚΕ αναμένει ότι θα ζητηθεί η γνωμοδότησή του και για την επίσημη πρόταση σχετικά με τη θέσπιση του καταστατικού της ανώνυμης ευρωπαϊκής εταιρίας, πρόταση που όπως έχει ανακοινωθεί πρόκειται να κατατεθεί στις αρχές του 1989.

Εξάλλου το υπόμνημα δεν περιέχει καμία αναφορά σχετικά με την νομική βάση του κανονισμού. Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι, δεδομένης της κοινωνικής πολιτικής, επιχειρηματικής και φορολογικής σημασίας του κανονισμού αυτού αλλά και με βάση το άρθρο 100 Α παράγραφος 2 της Συνθήκης ΕΟΚ (το οποίο θεσπίστηκε με την Ενιαία Πράξη), απαιτείται ομοφωνία για την υιοθέτηση του κανονισμού. Για τον λόγο αυτό χρειάζεται να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην στάση των κοινωνικών εταίρων στα κράτη μέλη, διότι μόνο κατ'αυτόν τον τρόπο θα ληφθούν με ικανοποιητικό τρόπο υπόψη διαφορετικοί τρόποι συμπεριφοράς και διαφορετικές παραδόσεις.

Υπό την επιφύλαξη αυτή, η ΟΚΕ λαμβάνει θέση για τρία βασικά θέματα του Υπομνήματος και εκφράζει με την ευκαιρία αυτή τη γνώμη της και σχετικά με άλλα σημαντικά προβλήματα.

2.8. Βασική αρχή ενός προαιρετικού καταστατικού

2.8.1. Σύμφωνα με τη βασική αρχή του προαιρετικού καταστατικού η ευρωπαϊκή ανώνυμη εταιρία αποτελεί μια πρόσθετη μορφή εταιρικού δικαίου παράλληλα με τις εταιρικές μορφές που εξακολουθούν να υφίστανται σύμφωνα με τις νομικές διατάξεις των διάφορων κρατών μελών.

2.8.2. Η ΟΚΕ θεωρεί την αρχή του προαιρετικού χαρακτήρα του καταστατικού ορθή και αναγκαία. Πρέπει να αφηθεί στη διάκριση των επιχειρήσεων αν θα κάμουν χρήση της δυνατότητας που παρέχει το καταστατικό της ΕΕ ή θα χρησιμοποιήσουν περαιτέρω τις οργανωτικές δυνατότητες των εθνικών εταιρικών δικαίων.

2.8.3. Η αυξανόμενη πολυπλοκότητα των οικονομικών και πολιτικών διαδικασιών, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο, οπωσδήποτε δυσχεραίνει την επίλυση επιχειρησιακών προβλημάτων. Απαιτείται επομένως η ύπαρξη ελαστικότητας και η ετοιμότητα για ανάληψη κινδύνων. Αυτό σημαίνει ότι οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις θα έχουν τη δυνατότητα επιλογής μεταξύ ποικίλων και διαφορετικών εταιρικών μορφών. Δεν πρέπει να θίγεται η δυνατότητα ανεπηρέαστης απόφασης των επιχειρήσεων να επιλέξουν την κατάλληλη νομική μορφή ανάλογα με τα εκάστοτε οικονομικά δεδομένα.

2.9. Ανεξαρτησία του καταστατικού έναντι του κρατικού δικαίου

2.9.1. Με τη βασική αυτή αρχή η Επιτροπή θέλει να τονίσει ότι το καταστατικό μιας ευρωπαϊκής ανώνυμης εταιρίας αποτελεί κλειστό νομικό σύστημα βασιζόμενο σε ευρωπαϊκό δίκαιο, που είναι ανεξάρτητο από τα εταιρικά δίκαια των κρατών μελών.

2.9.2. Η ΟΚΕ συμφωνεί με το στόχο του υπονήματος, να δημιουργηθεί δηλ. με το καταστατικό της ΕΕ ένα κατά το δυνατόν ενιαίο και ανεξάρτητο από το εθνικό εταιρικό δίκαιο. Η ίδρυση μιας εταιρίας ευρωπαϊκού δικαίου αποκτά νόημα μόνον αν οι νομικές συνθήκες που διέπουν μια ευρωπαϊκή ανώνυμη εταιρία ανεξαρτήτως του τόπου έδρας της είναι κατά το δυνατό παντού ίδιες.

2.9.3. Η ΟΚΕ δεν παραγνωρίζει τις δυσχέρειες που θα προέκυπταν κατά την υλοποίηση του ιδεώδους αυτού στόχου. Οι κοινωνικές και νομικές συνθήκες στα κράτη μέλη είναι σήμερα ακόμη πολύ διαφορετικές για να επιτευχθεί από τώρα ήδη η βασικά επιθυμητή ενότητα.

2.9.4. Η ΟΚΕ κατανοεί συνεπώς τις συστάσεις της Επιτροπής όπως μερικοί νομικοί τομείς μη ρυθμιστούν καταρχή καθόλου και όπως άλλοι μη ρυθμισθούν με ενιαίο τρόπο στο καταστατικό της ΕΕ. Ως απώτερος όμως στόχος πρέπει να διατηρηθεί η αρχή της ενότητας, αμέσως μόλις το επιτρέψουν οι πολιτικές και κοινωνικές εξελίξεις στα κράτη μέλη.

2.9.5. Ταυτόχρονα όμως η ΟΚΕ επισημαίνει και τα όρια του στόχου αυτού. Η ευρωπαϊκή ανώνυμη εταιρία οφείλει να εντάσσεται στο εκάστοτε εθνικό νομικό και κοινωνικό σύστημα παντού όπου αναπτύσσει οικονομική δραστηριότητα. Η αρχή της ανεξαρτησίας από το εθνικό δίκαιο ισχύει

μόνο από πλευράς οργανωτικού δικαίου και μόνο στο βαθμό που το καταστατικό περιέχει ρητές ρυθμίσεις. Η ΟΚΕ θεωρεί πολύ πιθανό να προκύψουν σε ορισμένες περιπτώσεις δυσκολίες κατά την εφαρμογή του καταστατικού της ευρωπαϊκής εταιρίας ακριβώς επειδή ακόμη δεν έχει διευκρινισθεί η σχέση μεταξύ του εθνικού δικαίου και του κανονισμού που πρόκειται να εκδοθεί.

2.10. Αποδοχή τριών προτύπων για τη συμμετοχή των εργαζομένων στη λήψη αποφάσεων

2.10.1. Κατ'αρχήν η ΟΚΕ συμφωνεί με την Επιτροπή ότι η συμμετοχή των εργαζομένων στη λήψη αποφάσεων πρέπει να ρυθμισθεί στα πλαίσια ενός καταστατικού της ευρωπαϊκής εταιρίας. Στον χαρακτήρα ενός τέτοιου νομικού θεσμού θα ανταποκρίνονταν περισσότερο ένα ενιαίο σύστημα εκπροσώπησης των εργαζομένων σε επίπεδο επιχειρήσεων — όπως υπογράμμισε ήδη η ΟΚΕ στη γνωμοδότησή της το έτος 1992.

2.10.2. Εν γνώσει του γεγονότος ότι οι υφιστάμενες διαφορές όσον αφορά το δικαίωμα συμμετοχής μέσα στην Κοινότητα είναι σημαντικές, φαίνεται προς το παρόν μάλλον εξωπραγματικό να προβλεφθεί ένα σύστημα συμμετοχής για μια ευρωπαϊκή ανώνυμη εταιρία, το οποίο θα αναγνωρίζεται από όλες τις χώρες μέλη. Αυτό ισχύει προπάντων, για το πρότυπο συμμετοχής που συμπεριλήφθηκε το 1975 στην τροποποιημένη πρόταση ενός καταστατικού ΕΕ. Αυτό θα δημιουργούσε ακόμη και στις χώρες που έχουν θεσπίσει εκτεταμένα δικαιώματα συμμετοχής, βάσει διάφορων προτύπων, οξύτατες αντιδικίες. Από την άποψη αυτή ο δρόμος που χάραξε η Επιτροπή για την ελαστική διαμόρφωση της συμμετοχής, μπορεί να αυξήσει τη διάθεση αποδοχής της συμμετοχής των εργαζομένων και την πολιτική βούληση για την υλοποίησή της.

2.10.3. Λύσεις που βελτιώνουν την πολιτική βούληση για την υλοποίηση του θεσμού έχουν βεβαίως αξία. Αλλά παραμένει αποφασιστικό όπως ο επιδιωκόμενος στην πράξη νομικός τύπος επιτευχθεί. Κατά τη γνώμη της ΟΚΕ υπάρχει κίνδυνος οι προσφερόμενες επιλογές στο θέμα της συμμετοχής των εργαζομένων να οδηγήσουν στην επικράτηση στα κράτη μέλη όσον αφορά την ευρωπαϊκή ανώνυμη εταιρία πρότυπων συμμετοχής με σημαντική απόκλιση μεταξύ τους και συνεπώς να θέσουν σε κίνδυνο το στόχο ενός ενιαίου νομικού θεσμού.

2.10.4. Συγχρόνως η ΟΚΕ, γνωρίζοντας την πολυμορφία των συστημάτων και των πρακτικών εμπειριών και έχοντας υπόψη τους λόγους που καθιστούν αναγκαία την ταχεία θέσπιση σχετικών κοινοτικών διατάξεων, επικροτεί την βασική πρόθεση της Επιτροπής να μην συμπεριλάβει στο καταστατικό της ΕΕ ένα υποχρεωτικά ενιαίο τύπο συμμετοχής των εργαζομένων στη λήψη αποφάσεων.

Η ΟΚΕ κρίνει ότι είναι αναγκαίο να αποφευχθεί η δημιουργία υποχρεωτικών και ανελαστικών διαρθρώσεων διότι αυτό μπορεί αφενός να αναχαιτίσει την ευρύτερη διάδοση της συμμετοχής των εργαζομένων και αφετέρου να εμποδίσει τις επιχειρήσεις να επωφεληθούν από τα πλεονεκτήματα του καταστατικού της ευρωπαϊκής εταιρίας.

2.10.5. Ωστόσο η ΟΚΕ τονίζει ότι η επιλογή μεταξύ των διάφορων μορφών συμμετοχής των εργαζομένων θα πρέπει να γίνεται διαμέσου διαβουλεύσεων της διοίκησης της ενδια-

φερόμενης επιχείρησης με τις συνδικαλιστικές οργανώσεις ή τους εκπροσώπους τους στην ίδια την επιχείρηση (εργοστασιακή επιτροπή) με σκοπό να επιτευχθεί σχετική συνεννόηση.

2.10.6. Ανεξάρτητα από τον τύπο συμμετοχής που θα επιλεγεί, η ΟΚΕ κρίνει ότι έχει σημασία να προσδιορισθεί επακριβώς το περιεχόμενο του τύπου αυτού ώστε να διασφαλισθεί η επιδιωκόμενη ισοτιμία μεταξύ των ελάχιστων ορίων συμμετοχής. Πρέπει να είναι απόλυτα σαφές ποιες πτυχές διοίκησης της επιχείρησης υπόκεινται στην έγκριση των εργαζομένων, ποιου είδους ενημέρωση μπορούν να ζητούν οι εργαζόμενοι, ποιες υποχρεώσεις ανακοίνωσης έχει η διοίκηση της επιχείρησης. Σε αυτό το πλαίσιο είναι αναγκαίο να προβλεφθεί σύμφωνα με τις εθνικές διατάξεις και τις συλλογικές συμβάσεις — η ενημέρωση των εργαζομένων και η προηγούμενη διαβούλευση με αυτούς όταν πρόκειται για επιχειρησιακές αποφάσεις που έχουν σαν αντικείμενο την παύση μιας δραστηριότητας, ή την μεταφορά της έδρας της επιχείρησης, τη συγχώνευση με άλλες εταιρίες ή την αγορά εταιριών, την αλλαγή της παραγωγής ή τη σημαντική οργανωτική αναδιάρθρωση της εργασίας, αποφάσεις που υπόκεινται στην τήρηση του απορρήτου.

2.10.7. Σχετικά με τη δυνατότητα καθιέρωσης δικαιωμάτων συμμετοχής μέσω συλλογικών συμβάσεων χρειάζεται, κατά τη γνώμη της ΟΚΕ, να καθορισθεί με σαφήνεια ότι η επιλογή αυτή θα πρέπει να έχει σαν προσανατολισμό τις λύσεις που προτείνονται στο υπόμνημα της Επιτροπής (Τύπος 1 και Τύπος 2). Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι η θέσπιση μιας ρύθμισης για τη συμμετοχή των εργαζομένων σε ευρωπαϊκές εταιρίες μέσω των συλλογικών συμβάσεων ενδέχεται να προκαλέσει προβλήματα στα κράτη μέλη στα οποία η ρύθμιση της συμμετοχής αυτής υπόκειται αποκλειστικά στον νομοθέτη. Συνεπώς, επιφυλάσσεται να λάβει θέση σχετικά με το θέμα αυτό αφού υποβληθεί η συγκεκριμένη πρόταση για το καταστατικό της ευρωπαϊκής εταιρίας.

2.10.8. Η γενική παραπομπή από το υπόμνημα της Επιτροπής στο «γερμανικό πρότυπο» χρειάζεται διευκρίνιση, επειδή το γερμανικό σύστημα συμμετοχής των εργαζομένων στη λήψη αποφάσεων των επιχειρήσεων εμφανίζεται με διάφορες μορφές που προσανατολίζονται σε μια σειρά κριτηρίων (αριθμός εργαζομένων, νομικός τύπος) κλπ. Συνεπώς μια γενικευμένη συσχέτιση πρέπει, ακόμη και στη χώρα, της οποίας το σύστημα συμμετοχής προσφέρεται ως εναλλακτική δυνατότητα να οδηγήσει σε νομικές αβεβαιότητες. Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι η Επιτροπή δεν έχει εκφραστεί όσον αφορά το θέμα της τελικής ένδικης προσφυγής των μετόχων. Αναμένει στην αναγγελθείσα πρόταση μια διευκρίνιση η οποία θα λαμβάνει υπόψη την αναγκαία ικανότητα απόφασης της επιχείρησης και τα δικαιώματα των μετόχων.

2.10.9. Η ΟΚΕ λαμβάνει γνώση της πρόθεσης της Επιτροπής να μην συμπεριλάβει στο καταστατικό της ΕΕ ρυθμίσεις για τη συμμετοχή σε επίπεδο επιχείρησης. Διαφορετικά, λόγω των πολύπτυχων προβλημάτων που θα προκύψουν δεν θα ήταν δυνατή η ταχεία υλοποίηση του καταστατικού. Το τμήμα συμμερίζεται τη γνώμη της Επιτροπής ότι είναι επιθυμητή η επαρκής πληροφόρηση των εργαζομένων σε μια ευρωπαϊκή ανώνυμη εταιρία.

2.10.10. Η ΟΚΕ επιφυλάσσεται να αποφανθεί μόλις υποβάλλει η Επιτροπή σχετικές προτάσεις και για ειδικότε-

ρες πτυχές του θέματος, οι οποίες ενδέχεται να είναι σημαντικές, όπως π.χ. το όριο από το οποίο θα ισχύει το δικαίωμα της συμμετοχής, τις παραμέτρους για τη θέσπιση του ορίου αυτού καθώς και τις διαδικασίες που απαιτούνται για την εξασφάλιση της κατάλληλης συμμετοχής όλων των εργαζομένων κατά το διορισμό των εκπροσώπων τους στα σχετικά όργανα.

2.11. Το δίκαιο των ενώσεων επιχειρήσεων — (κοντσέρν)

2.11.1. Σχετικά με τα προβλήματα των ενώσεων επιχειρήσεων (κοντσέρν) η Επιτροπή θεωρεί προβληματικό αν το καταστατικό αποτελεί το κατάλληλο μέσο για τη δημιουργία ενός ρυθμιστικού μηχανισμού για το δίκαιο των επιχειρήσεων αυτών. Με αυτόν τον τρόπο καθιστά σαφές ότι θεωρεί περιττές τις ειδικές ρυθμίσεις για το δίκαιο των κοντσέρν στο καταστατικό της ΕΕ.

2.11.2. Η ΟΚΕ συμερίζεται την άποψη της Επιτροπής ότι το πρόβλημα μιας ένωσης επιχειρήσεων (κοντσέρν) καθιστά αναγκαία τη διαβούλευση με τους εργαζόμενους, ιδιαίτερα σε επίπεδο ευρωπαϊκής ανώνυμης εταιρίας, στην οποία λαμβάνονται οι αποφάσεις στρατηγικής σημασίας που αφορούν το σύνολο της επιχείρησης.

2.11.3. Η ΟΚΕ πιστεύει βέβαια — όπως και η Επιτροπή — ότι μια ανεξάρτητη ρύθμιση των περιπτώσεων κοντσέρν θα πρέπει να επιδιωχθεί ιδίως με συνεκτίμηση της ανάγκης προστασίας των μετόχων της μειοψηφίας, των πιστωτών και των εργαζομένων.

Η συζήτηση σχετικά με το συντονισμό του δικαίου περί κοντσέρν στα διάφορα κράτη δείχνει ότι οι προοπτικές επίτευξης μιας συναίνεσης για τη θέσπιση ευρωπαϊκού δικαίου περί κοντσέρν είναι μηδαμινές. Η νομική παράδοση των κρατών μελών συνέβαλε στην ανάπτυξη πολύ διαφορετικών νομικών συστημάτων που διασφαλίζουν τη δυνατότητα λειτουργίας των κοντσέρν.

Συνεπώς η ΟΚΕ είναι της γνώμης ότι η συζήτηση για ένα ανεξάρτητο δίκαιο κοντσέρν στο καταστατικό της ΕΕ — τουλάχιστον προσωρινά — θα πρέπει να αναβληθεί.

2.11.4. Οι εξελίξεις που διαγράφονται στα πλαίσια των διεθνών διαδικασιών ολοκλήρωσης καθιστούν σαφές το πρόβλημα της πληροφόρησης των εργαζομένων και της διαβούλευσης με αυτούς σε επιχειρήσεις που ανήκουν σε πολυεθνικά συγκροτήματα και των οποίων το κέντρο λήψης αποφάσεων δεν βρίσκεται στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Η ΟΚΕ καλεί γι' αυτό την Επιτροπή να μελετήσει, φυσικά όχι μόνο σε συνάρτηση με το καταστατικό της ευρωπαϊκής εταιρίας, την ανάγκη να προβλέπεται διαβούλευση με τους εργαζόμενους σε εκείνα τα επίπεδα στα οποία λαμβάνονται αποφάσεις σχετικά με την κατανομή της παραγωγής και της εργασίας, αποφάσεις που ενδέχεται να επηρεάσουν τις συνθήκες απασχόλησης των εργαζομένων στις ευρωπαϊκές θυγατρικές εταιρίες.

2.12. Φορολογία

2.12.1. Η Επιτροπή δίκαια υπογραμμίζει τις δυσχέρειες που προκύπτουν από τις διαφορετικές εθνικές φορολογικές διατάξεις για τη διασυνοριακή συνεργασία ευρωπαϊκών επιχειρήσεων. Όπως και η Επιτροπή, η ΟΚΕ θεωρεί απαραίτητη μια κατά το δυνατό ταχύτερη νήφηση των επιμέρους προτάσεων που αναφέρει η Επιτροπή για την φορολογική μεταχείριση των συγχωνεύσεων και σχετικών ενεργειών, για

την φορολογική μεταχείριση μητρικών και θυγατρικών εταιριών καθώς και για τη διαδικασία που αφορά την αποφυγή της διπλής φορολογίας.

Χωρίς ικανοποιητική επίλυση των φορολογικών προβλημάτων το καταστατικό της ΕΕ θα έμενε νεκρό γράμμα, διότι η νομική μορφή που προσφέρεται τίθεται σε εφαρμογή μόνον όταν δεν υφίστανται φορολογικά εμπόδια.

2.12.2. Σύμφωνα με τα ισχύοντα φορολογικά δίκαια των κρατών μελών η ίδρυση της ευρωπαϊκής ανώνυμης εταιρίας θα καθίστατο ήδη στην ουσία ανέφικτη, διότι θα συνδέονταν με μια αποκάλυψη και φορολογία των αφανών αποθεματικών. Με τη διπλή φορολογία των μερισμάτων των θυγατρικών εταιρειών στις μητρικές εταιρίες θα προέκυπταν σοβαρά εμπόδια και για τη διασυνοριακή συνεργασία.

2.12.3. Επίσης θα πρέπει να λυθεί και το πρόβλημα των εσωτερικών πρότυπων τιμών συμψηφισμού στα διεθνή κοντσερν καθώς και της διπλής φορολογίας των κερδών συνεπεία μιας έλλειψης συνεννόησης των δημοσιονομικών διοικήσεων.

2.12.4. Η ΟΚΕ συμφωνεί με την πρόταση της Επιτροπής για την αναγνώριση των ζημιών αλλοδαπών επιχειρήσεων ή θυγατρικών εταιριών, ταυτόχρονα όμως υπογραμμίζει ότι και τα υπόλοιπα φορολογικά εμπόδια πρέπει να εξαιρεθούν.

2.12.5. Θα ήταν ωστόσο λανθασμένο να διαμορφωθούν τα φορολογικά κίνητρα έτσι ώστε να προκύπτουν φορολογικές στρεβλώσεις από πλευράς ανταγωνισμού για τις άλλες επιχειρήσεις οι οποίες δεν είναι οργανωμένες ως εταιρίες ευρωπαϊκού δικαίου.

3. Συμπερασματικές παρατηρήσεις

Η ΟΚΕ διατυπώνει ακόμη μια φορά την κατανόησή του για την απόφαση της Επιτροπής, να διαμορφωθεί με ελαστικότητα το καταστατικό μιας ευρωπαϊκής ανώνυμης εταιρίας, για να αυξηθεί η δυνατότητα αποδοχής του. Επισημαίνει όμως τον κίνδυνο ότι το καταστατικό θα μπορούσε να απομακρυνθεί υπερβολικά από την αρχή της ομοιομορφίας. Συνέπεια τούτου θα ήταν μια ελάχιστα πλέον ελεγχόμενη ταυτόχρονη ύπαρξη διαφορετικών εθνικών ρυθμίσεων και οργανωτικών μορφών που δεν θα ήταν συγκρίσιμες.

Βρυξέλλες, 24 Νοεμβρίου 1988.

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Alberto MASPRONE

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

της γνωμοδότησης της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Οι ακόλουθοι σύμβουλοι, που ήταν παρόντες ή εκπροσωπήθηκαν, ψήφισαν υπέρ της γνωμοδότησης:

Amato, Arets, Aspinall, Beretta, Berger, Bleser, Boddy, Boisseree, Bos, Briganti, Broicher, Burnel, Lobo Brandão R. Cal., Calvet Chambon, Carroll, Cavazzuti, Ceballo Herrero, Christie, Cortois, Van Dam, Von der Decken, Delhomenie, Della Croce, Dodd, Donck, Dos Santos, Drilleaud, Elstner, Ety, Eulen, Flum, Frandi, Fresi, Gayetot, Geuenich, Giacomelli, Glesener, Gomez-Martinez, Haas, Hilken, Horsken, Houhuys, Hovgaard-Jakobsen, Jenkins, Καζάζης, Kelly, Kirchfeld, Κίτσιος, Kröger, Landaburu, Larsen, Liverani, Lojewski, Low, Maddocks, Margot, Matteoli, Meyer-Horn, Morselli, Muhr, Müller, Murphy, Neto da Silva, Nielsen B., Nielsen P., Nierhaus, Nieuwenhuize, Orsi, Pardon, Petersen, Proença, Pronk, Proumens, Ramaekers, Rangoni-Machiavelli, Rea, Rolão Gonçalves, Saïu, Salmon, Santillan Cabeza, Schmitz, Schnieders, Schöpges, Silva, Smith A., Smith L., Spijkers, Städelin, Telles, Tukker, Vallejo Calderon, Vanden Broucke, Velasco-Mancebo, Vidal, Wick, Zufiaur-Narvaiza.

Οι ακόλουθοι σύμβουλοι, που ήταν παρόντες ή εκπροσωπήθηκαν, ψήφισαν κατά της γνωμοδότησης:

Aparicio Bravo, Corell Ayora, Coyle, Dunet, Gardner, Green, Hancock, Kaaris, Kenna, Moreland, De Normann, Panizo Arcos, Pearson, Pelletier, Perrin-Pelletier, Poëton, Riera Marsa, Robinson, Schade-Poulsen, Spiers, Storie-Pugh, Tamlin, Termes Carrero, Tixier, Whitworth.

Οι ακόλουθοι σύμβουλοι, που ήταν παρόντες ή εκπροσωπήθηκαν, απέσχον της ψηφοφορίας:

Bagliano, Beltrami, Berns, Μπρέδημα-Σαββοπούλου, Campbell, Ceyrac, Collas, De Tavernier, Drago, Jaschick, Laur, Mainetti, Noordwal, Nugeyre, Πετρόπουλος, Ribière, Romoli, Solari, Wagner, Williams, Yverneau.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

της γνωμοδότησης της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Τροπολογίες που απορρίφθηκαν

Οι ακόλουθες τροπολογίες, που κατατέθηκαν σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό απορρίφθηκαν από την ΟΚΕ κατά την πορεία των συζητήσεων:

Σελίδα 3 — σημείο 2.5

Να αντικατασταθεί η δεύτερη πρόταση του σημείου 2.5 από το εξής κείμενο:

«Κρίνει, ωστόσο, ότι οι επιχειρήσεις δεν θα προτιμήσουν την Ευρωπαϊκή Εταιρία παρά μόνο στο βαθμό που το καταστατικό της ανταποκρίνεται στις ανάγκες τους.»

Αιτιολογία

Πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Εταιρία έχει προαιρετικό χαρακτήρα για τις επιχειρήσεις. Επομένως, το καταστατικό της Ευρωπαϊκής Εταιρίας ανταγωνίζεται το εθνικό εταιρικό δίκαιο. Οι επιχειρήσεις θα προτιμήσουν την Ευρωπαϊκή Εταιρία μόνο αν αυτή τους προσφέρει περισσότερα πλεονεκτήματα από το εθνικό δίκαιο, δηλαδή, αν συμβάλλει στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους.

Αυτό πρέπει να αναφέρει σαφώς η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή στη γνώμη της, ώστε να μην υπάρχει κίνδυνος σπατάλης σημαντικών ανθρώπινων και οικονομικών πόρων για την εκπόνηση και έγκριση ενός καταστατικού που θα παραμείνει άχρηστο.

Αποτέλεσμα ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 32, ψήφοι κατά: 77, αποχές: 11.

Σελίδα 5 — σημείο 2.8.1

Να αντικατασταθεί η πρώτη πρόταση του σημείου 2.8.1 από την ακόλουθη:

«Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή είναι της γνώμης ότι το καταστατικό της Ευρωπαϊκής Εταιρίας πρέπει να θίγει το θέμα της συμμετοχής των εργαζόμενων.»

Αιτιολογία

Οι τρεις δυνατότητες επιλογής που προτείνονται στο Μνημόνιο της Επιτροπής σχετικά με τη συμμετοχή των εργαζόμενων δεν έχουν αποτελέσει ακόμη αντικείμενο εμπεριστατωμένης μελέτης και, επομένως, δεν είναι δυνατό να ληφθεί σχετική θέση με πλήρη επίγνωση του θέματος. Για το λόγο αυτό, δεν πρέπει, προς το παρόν, να αποκλεισθεί καμία άλλη δυνατότητα επιλογής παρά εκείνες που πρότείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Συνεπώς, δεν θα πρέπει να αποκλεισθεί εκ των προτέρων μια επιστροφή στο καθεστώς του κράτους μέλους όπου αναγνωρίζεται η Ευρωπαϊκή Εταιρία. Επιπλέον, κατά το παράδειγμα των κρατών μελών που έχουν θεσπίσει διατάξεις για τη συμμετοχή των εργαζόμενων, οι ΜΜΕ πρέπει να είναι σε θέση να κάνουν χρήση του καταστατικού της Ευρωπαϊκής Εταιρίας χωρίς να είναι υποχρεωμένες να εφαρμόζουν ένα τύπο συμμετοχής των εργαζόμενων.

Αποτέλεσμα ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 34, ψήφοι κατά: 75, αποχές: 13.

Σελίδα 5 — σημείο 2.8.1

Το σημείο αυτό να αντικατασταθεί από τα εξής:

«Η ΟΚΕ είναι της γνώμης ότι ενώ το καταστατικό της Ευρωπαϊκής Εταιρίας πρέπει να θίγει το θέμα της συμμετοχής των εργαζόμενων, ωστόσο θα πρέπει να αφήσει την επίλυση του προβλήματος αυτού, στα πλαίσια της εθνικής νομοθεσίας των κρατών μελών.»

Αιτιολογία

Οι διάφορες λύσεις σχετικά με τη συμμετοχή των εργαζόμενων δεν πρέπει να αποκλείουν την εφαρμογή της νομοθεσίας των κρατών μελών, ιδιαίτερα όταν η συμμετοχή σε εθνικό επίπεδο δεν είναι υποχρεωτική.

Αποτέλεσμα ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 35, ψήφοι κατά: 68, αποχές: 14.

Σελίδα 8 — σημείο 3

Να προστεθεί η εξής φράση στο τέλος της γνωμοδότησης:

«Εν πάσει περιπτώσει, η ΟΚΕ επιθυμεί να τονίσει ότι η υιοθέτηση ενός καταστατικού Ευρωπαϊκής Εταιρίας δεν είναι απαραίτητη για την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς.»

Αποτέλεσμα ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 40, ψήφοι κατά: 76, αποχές: 14.

**Πρόσθετη γνωμοδότηση για τις διαμετακομιστικές κοινοτικές μεταφορές στις εξω-κοινοτικές χώρες:
Ελβετία, Αυστρία και Γιουγκοσλαβία⁽¹⁾**

(89/C 23/14)

Το Προεδρείο της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής αποφάσισε στις 27 Σεπτεμβρίου 1988, σύμφωνα με το άρθρο 20, εδάφιο 3 του εσωτερικού κανονισμού, να καταρτίσει πρόσθετη γνωμοδότηση για τις διαμετακομιστικές κοινοτικές μεταφορές στις εξω-κοινοτικές χώρες: Ελβετία, Αυστρία και Γιουγκοσλαβία.

Το τμήμα μεταφορών και επικοινωνιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών ενέκρινε τη γνωμοδότηση στις 9 Νοεμβρίου 1988 (εισηγητής: ο κ. Cavazzuti).

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα στις 24 Νοεμβρίου 1988 στη διάρκεια της 260ής συνόδου ολομέλειας την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς και η ανάπτυξη της κοινής πολιτικής μεταφορών απαιτούν την εξεύρεση μιας διαρκούς λύσης στα προβλήματα των κοινοτικών διαμετακομιστικών μεταφορών στην Ελβετία, την Αυστρία και τη Γιουγκοσλαβία. Τα εμπόδια που οι χώρες αυτές προβάλλουν στις οδικές, κυρίως, διαμετακομιστικές μεταφορές που γίνονται στην επικράτειά τους, δυσχεραίνουν σε μεγάλο βαθμό τις ενδοκοινοτικές μεταφορές και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών στον τομέα των μεταφορών.

Η εξάλειψη αυτών των εμποδίων, έστω και σε διαδοχικά στάδια, αποκτά έτσι σημασία για όλα τα κράτη μέλη της Κοινότητας και, συνεπώς, αποτελεί ένα καθαρά κοινοτικό πρόβλημα, και γι' αυτό βρίσκεται στη βάση των διμερών διαπραγματεύσεων μεταξύ της Κοινότητας και των τριών χωρών διέλευσης. Πρόκειται για πρόβλημα με αποφασιστική σημασία σε τέτοιο σημείο που μπορεί κανείς να διαπιστώσει ότι αν δεν δοθούν δικαίες και ισορροπημένες λύσεις σ' αυτό το πρόβλημα κινδυνεύει η πραγματοποίηση της ενοποιημένης αγοράς το 1992.

1.2. Το Συμβούλιο έδωσε την έγκρισή του, στις 7 Δεκεμβρίου 1987, στην Επιτροπή ν' αρχίσει μια πρώτη φάση διαπραγματεύσεων με την Αυστρία, την Ελβετία και τη Γιουγκοσλαβία. Αυτή η πρώτη φάση αποσκοπούσε κυρίως στην εξακρίβωση των υπάρχοντων προβλημάτων και των ενδεχόμενων λύσεων, και στην προετοιμασία των πραγματικών διαπραγματεύσεων για τα πιο σημαντικά σημεία.

2. Παρατηρήσεις της ΟΚΕ

2.1. Στη γνωμοδότηση πρωτοβουλίας που κατήρτισε στις 23 Μαρτίου 1988⁽¹⁾ (εισηγητής: ο κ. Cavazzuti) η ΟΚΕ είχε εκφράσει την άποψή της γι' αυτό το θέμα. Μολονότι δεν έθετε σε αμφισβήτηση την κυριαρχία της κάθε χώρας στο έδαφός της σύμφωνα με τις διαδικασίες που τη χαρακτηρίζουν, η ΟΚΕ επεσήμανε ότι «με τις διαπραγματεύσεις — και όχι με άλλες μεθόδους — θα πρέπει να υπάρξει διακανονισμός σ' αυτό το πεδίο, αποκαθιστώντας θεμελιώδεις συνθήκες ισότητας και έλλειψης διακρίσεων για τις μεταφορές και τα κοινοτικά εμπορεύματα που διέρχονται μέσω του εδάφους αυτών των τριών χωρών».

Η ΟΚΕ επιβεβαιώνει σημείο προς σημείο την προσέγγιση και την φιλοσοφία αυτής της γνωμοδότησης όπως επίσης τις ειδικές παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν.

2.2. Αυτή την περίοδο η Επιτροπή περατώνει τη διερευνητική φάση των διαπραγματεύσεων για τη διέλευση και συνιστά στο Συμβούλιο να της αναθέσει νέα εντολή για την έναρξη και περάτωση πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 1989, της δεύτερης φάσης των διαπραγματεύσεων με την Αυστρία, την Ελβετία και τη Γιουγκοσλαβία.

2.3. Το τμήμα μεταφορών και επικοινωνιών ενημερώθηκε πλήρως για τα αποτελέσματα της πρώτης φάσης των εν λόγω διαπραγματεύσεων στη συνεδρίασή του στις 12 Οκτωβρίου 1988. Με αυτή την ευκαιρία η Επιτροπή κατήρτισε έναν εξαντλητικό πίνακα της κοινοτικής συνολικής προσέγγισης και θέσης έναντι των προβλημάτων που συνδέονται με τη διέλευση, όπως επίσης των συγκεκριμένων προτάσεων που η Επιτροπή είναι διατεθειμένη να υποβάλει στη δεύτερη φάση των διαπραγματεύσεων με την κάθε μία από τις τρεις χώρες διέλευσης με σκοπό την αναζήτηση δίκαιας λύσης σ' αυτά τα προβλήματα.

2.4. Η ΟΚΕ διαπιστώνει με μεγάλη ικανοποίηση ότι η γραμμή που ακολουθείται από την Επιτροπή ανταποκρίνεται απόλυτα στη γενική φιλοσοφία της προαναφερθείσας γνωμοδότησής της και στις επιθυμίες που εκφράζονται σ' αυτή. Η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της κυρίως για το ότι η Κοινότητα υιοθέτησε μια αποφασιστική και στέρεα διαπραγματευτική στάση δείχνοντας παράλληλα πνεύμα κατανόησης και συγκεκριμένης συνεργασίας.

2.5. Η ΟΚΕ διαπιστώνει ότι τα προβλήματα που υπάρχουν στα θέματα των κοινοτικών διαμετακομιστικών μεταφορών μέσω Αυστρίας, Ελβετίας και Γιουγκοσλαβίας είναι σημαντικά, τόσο για τις χώρες αυτές, όσο και για την Κοινότητα. Η απαίτηση όμως να γίνει σεβαστή η διαπραγματευτική αυτονομία της κάθε μιας χώρας και να αποφευχθεί κάθε αμφιβολία για την εμπέδεια των επιθυμητών θετικών καταλήξεων, καθώς επίσης τα ειδικά χαρακτηριστικά των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η κάθε μία από αυτές τις χώρες — έστω και μέσα σε ένα ανάλογο πλαίσιο και αλληλοεξαρτούμενο από ορισμένες σκοπιές — συνεπάγονται ξεχωριστές αλλά συντονισμένες, και ως ένα βαθμό ταυτόχρονες διαπραγματεύσεις με τις τρεις ενδιαφερόμενες χώρες.

2.6. Η ΟΚΕ έλαβε γνώση της ευχής που διατυπώθηκε από τους εκπροσώπους της Συμβουλευτικής Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελευθέρων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ) με την ευκαιρία της συνεδρίασης του Βερολίνου στις 13/14 Οκτωβρίου, να διεξαχθούν οι διαπραγματεύσεις για τις κοινοτικές διαμε-

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 134 της 24. 5. 1988.

τακομιστικές μεταφορές από την άποψη της αρμοδιότητας σε στρογγυλή τράπεζα ΕΟΚ-ΕΖΕΣ, αλλά σημειώνεται ότι δεν υπάρχουν οι απαραίτητες πολιτικές και νομικές προϋποθέσεις για να μπορέσει η ΕΖΕΣ να αποτελέσει συνομιλήτη με πλήρη εξουσιοδότηση για διαπραγματεύσεις.

2.7. Τα θεμελιώδη προβλήματα που εξακριβώθηκαν στην πρώτη φάση των διαπραγματεύσεων με τις εν λόγω τρεις χώρες μπορούν να συνοψισθούν ως εξής:

2.8. Γιουγκοσλαβία

2.8.1. Η ΟΚΕ λαμβάνει γνώση με ικανοποίηση του γεγονότος ότι σε γενικές γραμμές η Γιουγκοσλαβία δείχνει ότι είναι απόλυτα διατεθειμένη να διασφαλίσει τη λειτουργία της ως χώρα διέλευσης και να αναζητήσει δικαίες λύσεις για τα προβλήματα που απορρέουν απ' αυτό. Σημειώνει ωστόσο ότι αυτή η χώρα θεωρεί πως τα προβλήματα αυτά δεν είναι πρωταρχικά και συνεπώς ότι πρέπει να ενταχθούν στο γενικό πλαίσιο των σχέσεων μεταξύ της Κοινότητας και της Γιουγκοσλαβίας ως προς τις μεταφορές.

2.8.2. Η ιδέα συνολικών διαπραγματεύσεων είναι βεβαίως ενδιαφέρουσα, συνεπάγεται όμως τον κίνδυνο να καταλήξει σε πολύ γενικά συμπεράσματα και να μην δώσει ικανοποιητικές λύσεις στα πιο επίκαιρα και πραγματικά προβλήματα. Η ΟΚΕ επιμένει στο γεγονός ότι ο βραχυπρόθεσμος στόχος τον οποίο η Κοινότητα θα πρέπει να επιδιώξει στη διάρκεια της δεύτερης φάσης των διαπραγματεύσεων με τη Γιουγκοσλαβία έγκειται στην επίλυση των ειδικών προβλημάτων που συνδέονται με τις διαμετακομιστικές μεταφορές: η προοδευτική ενσωμάτωση του συστήματος και της πολιτικής των Γιουγκοσλαβικών μεταφορών στο σύστημα και στην πολιτική των κοινοτικών μεταφορών, χωρίς να παραμεληθεί σ' αυτό το στάδιο θα έπρεπε να αντιμετωπισθεί και να εξετασθεί ως πιο μακροπρόθεσμη προοπτική.

2.8.3. Η ΟΚΕ αναγνωρίζει ότι η βασική προτεραιότητα της Γιουγκοσλαβίας στο πεδίο των μεταφορών σχετίζεται με την ανάπτυξη της υποδομής (οδικής και σιδηροδρομικής). Στο μέτρο που αυτή η ανάπτυξη αποκτά ενδιαφέρον για τις κοινοτικές διαμετακομιστικές μεταφορές, θα ήταν σκόπιμο να προβλέψει η Κοινότητα όλους τους δυνατούς τρόπους για μια κοινοτική χρηματοδοτική συμμετοχή στην υλοποίηση αυτών των υποδομών, και αυτό σε πιο ευέλικτες συνθήκες σε σχέση με τις σημερινές.

2.8.4. Επιπλέον, η ΟΚΕ κρίνει ότι στο μέλλον οι δύο πλευρές θα πρέπει να ασχοληθούν περισσότερο με τους νομικούς μηχανισμούς που υπάρχουν ή προετοιμάζονται και οι οποίοι θα επιτρέψουν τη δημιουργία μικτών εταιριών, επιφορτισμένων με την κατασκευή και τη διαχείριση ορισμένων τμημάτων της υποδομής μεταφορών στη Γιουγκοσλαβία.

2.9. Αυστρία

2.9.1. Όσον αφορά την Αυστρία, υπάρχει πλήρης διαθεσιμότητα αυτής της χώρας για διαπραγματεύσεις και ενεργό συμμετοχή στη διαδικασία υλοποίησης της κοινοτικής εσωτερικής αγοράς.

2.9.2. Η ΟΚΕ αναγνωρίζει ότι μέσω αυτής της χώρας πραγματοποιείται ένα μεγάλο μέρος των κοινοτικών οδικών διαμετακομιστικών μεταφορών που σήμερα παρακάμπτουν την Ελβετία λόγω των μέτρων που λήφθηκαν από αυτή τη χώρα και ότι οι μεταφορές αυτές που πραγματοποιούνται κυρίως

στον άξονα Βορρά-Νότου (Μπρένερο), δεν θα πρέπει να αυξηθούν πέρα από τα επίπεδα που έχουν ήδη επιτευχθεί κατά τη στιγμή των διαπραγματεύσεων.

2.9.3. Η ΟΚΕ θεωρεί σχετικά ότι ο σεβασμός του «Standstill», όσον αφορά τις τιμές που σημειώθηκαν την περίοδο 1987/1988 θα μπορούσε να αποτελέσει χρήσιμο σημείο αναφοράς για τις διαπραγματεύσεις: το «Standstill» θα πρέπει, φυσικά, να γίνει σεβαστό και από την Κοινότητα, κυρίως όσον αφορά ορισμένες θεμελιώδεις πτυχές όπως είναι τα βάρη και οι διαστάσεις που αποτελούν, αντιθέτως αντικείμενα προτάσεων ή προπαρασκευαστικών εργασιών που προσανατολίζονται στην αντίθετη κατεύθυνση.

2.9.4. Η καλύτερη χρήση της υπάρχουσας χωρητικότητας στα θέματα συνδυασμένων μεταφορών — που σήμερα υποχρησιμοποιείται (κυρίως στην Ελβετία) — θα αποτελούσε επίσης μια κατάλληλη δυνατότητα να περιορισθεί στο μέλλον η ροή της κυκλοφορίας διέλευσης μέσω της Αυστρίας.

2.10. Ελβετία

2.10.1. Όσον αφορά την Ελβετία, βάσει την συγκεκριμένων και λεπτομερών πληροφοριών που έχουν ληφθεί σχετικά, η ΟΚΕ εκφράζει την έντονη ανησυχία της για τη σημερινή κατάσταση, τη δυνατή εξέλιξη της και τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει η κατάσταση αυτή στις ενδοκοινοτικές ανταλλαγές.

2.10.2. Για την επίλυση του αρχικού προβλήματος των οδικών διαμετακομιστικών μεταφορών η Επιτροπή υποδεικνύει τη δημιουργία οδικού διαμετακομιστικού διαδρόμου ανοιχτού μέσα σε ορισμένα όρια στα φορτηγά 40 τόννων. Η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να επιβεβαιώσει και να υποστηρίξει αυτή την υπόδειξη.

2.10.3. Οι υποθέσεις για την επίλυση των άλλων προβλημάτων, όπως το πρόβλημα των υποδομών, των διελεύσεων στα σύνορα, της προστασίας του περιβάλλοντος, της πρόσβασης στην αγορά και της χρήσης των συνδυασμένων μεταφορών (οι οποίες υποχρησιμοποιούνται) δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν κατάλληλα ελλείψει συγκεκριμένων προτάσεων εκ μέρους των σιδηροδρόμων και της Ελβετίας, ιδιαίτερα στον τομέα των συνδυασμένων μεταφορών για τον οποίο είναι απαραίτητες.

3. Συμπέρασμα

3.1. Η ΟΚΕ συμφωνεί με τις κύριες κατευθύνσεις με τις οποίες η Κοινότητα επιχειρεί να αντιμετωπίσει τη δεύτερη φάση των διαπραγματεύσεων, εκφράζει την επιθυμία να τηρηθεί ενήμερη για την ανάπτυξή τους, και εύχεται να καταλήξουν επιτυχώς το συντομότερο δυνατόν, δεδομένου ότι έχουν ζωτική σημασία για την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς.

3.2. Ειδικότερα γίνεται δεκτή με τη μεγαλύτερη αποφασιστικότητα η δυνατότητα, σε περίπτωση μεγάλων δυσκολιών στις διαπραγματεύσεις με τη μία ή την άλλη χώρα διαμετακόμισης, να προβλεφθούν μέτρα «αμοιβαιότητας» και σ' αυτή την περίπτωση να συμπεριληφθούν τα μέτρα αυτά στο ευρύτερο πλαίσιο των γενικών σχέσεων της Κοινότητας με τις εν λόγω χώρες.

4. Έχοντας εξετάσει τα προβλήματα βάθους που και οι διαπραγματεύσεις έχουν ήδη φέρει στο φως, η ΟΚΕ διερωτάται μήπως έχει έλθει η στιγμή να επιχειρηθεί μία

εμπεριστατωμένη εξέταση της κοινοτικής πολιτικής για τις μεταφορές, λαμβάνοντας υπόψη τα όχι τόσο λαμπρά πάντοτε αποτελέσματα στα οποία οδήγησε η σημερινή πολιτική.

Βρυξέλλες, 24 Νοεμβρίου 1988.

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Alberto MASPRONE

Γνωμοδότηση για

- την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την περιορισμένη χρήση γενετικά τροποποιημένων μικροοργανισμών και
- την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την εκούσια ελευθέρωση γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών στο περιβάλλον⁽¹⁾

(89/C 23/15)

Στις 30 Μαΐου 1988, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 100α της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για τις παραπάνω προτάσεις.

Το τμήμα περιβάλλοντος, δημόσιας υγείας και κατανάλωσης, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 8 Νοεμβρίου 1988 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. von der Decken.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε κατά τη 260ή σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 24ης Νοεμβρίου 1988) ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

Μολονότι είναι προφανές ότι οι δύο αυτές προτάσεις συνδέονται μεταξύ τους, ωστόσο διαφέρουν ως προς το εύρος τους και θίγουν διαφορετικά προβλήματα. Συνεπώς θα εξεταστούν χωριστά η μια κατόπιν της άλλης.

1. Η πρόταση για την περιορισμένη χρήση

1.1. Γενικές παρατηρήσεις

1.1.1. Η πρόταση ανταποκρίνεται στην ανάγκη εναρμόνισης των διάφορων διατάξεων που ισχύουν στα κράτη μέλη. Η ΟΚΕ υποστηρίζει την πρόταση αυτή, με την επιφύλαξη των παρακάτω παρατηρήσεων.

1.1.2. Από το 1972, ο «ανασυνδυασμός in-vitro» των γονιδίων ή αυτό που σήμερα αποκαλούμε «γενετική μηχανική» έχει εδραιωθεί στη βιολογική, βιοχημική και ιατρική έρευνα. Η τεχνολογία αυτή χρησιμοποιείται επίσης για βιομηχανικούς και γεωργικούς σκοπούς.

Αρχικά, η ανάπτυξη της παρεμποδίστηκε από τη θέσπιση πολύ περιοριστικών κατευθυντήριων γραμμών, τις οποίες είχαν προτείνει και οριστικοποιήσει οι επιστήμονες που συμμετείχαν στις έρευνες αυτές. Με τη συσσώρευση, όμως, των εμπειριών, οι κατευθυντήριες γραμμές προσαρμόστηκαν στις νέες γνώσεις που αποκτήθηκαν. Σε γενικές γραμμές τούτο σήμαινε χαλάρωση των περιορισμών.

1.1.3. Πρωταρχικό στόχος αυτών των κατευθυντήριων γραμμών, που υφίστανται σε όλες τις χώρες που μετέχουν στην έρευνα, ήταν, αφενός μεν, η προστασία όσων συμμετέχουν άμεσα στα πειράματα ή στις βιομηχανικές χρήσεις, αφετέρου δε, η προστασία του περιβάλλοντος από ενδεχόμενους κινδύνους

Προκειμένου να εξασφαλιστεί η μέγιστη ασφάλεια συνδυάστηκαν δύο μέτρα.

- a) Ο ανασυνδυασμός in-vitro των γονιδίων και η εργασία με γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς πρέπει να διενεργούνται κάτω από συνθήκες που έχουν εκ των προτέρων αποδειχτεί ότι παρέχουν πλήρη ασφάλεια για την εκτέλεση εργασιών με μικροοργανισμούς και ιδιαίτερα με παθογόνους μικροοργανισμούς. Μεγάλος πλούτος πείρας υφίσταται όσον αφορά τις εργασίες κατά τις οποίες γίνε-

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 198 της 28. 7. 1988, σ. 9-19.

ται χρήση ακόμα και υψηλότετου βαθμού παθογόνων ουσιών τόσο στα εργαστήρια όσο και σε βιομηχανική κλίμακα όπως π.χ. για την παρασκευή εμβολίων. Οι τεχνικές του είδους αυτού χαρακτηρίζονται σήμερα ως «περιορισμένες» και εν γένει είναι τυποποιημένες. Οι παθογόνοι οργανισμοί, σύμφωνα με τους κινδύνους που ενέχουν κατατάσσονται σε διάφορες κατηγορίες ανάλογα με τη σοβαρότητα της ασθένειας που προκαλούν και τον τρόπο μόλυνσης και μετάδοσης. Για τις κατηγορίες αυτές έχουν προβλεφθεί ειδικώς διαβαθμισμένα μέτρα προστασίας.

β) Παράλληλα με αυτά τα «φυσικά» μέτρα προστασίας, καθιερώθηκαν για πρώτη φορά και βιολογικά μέτρα προστασίας στα πλαίσια της γενετικής μηχανικής. Σύμφωνα με την έννοια αυτή, σε περίπτωση επικίνδυνων εργασιών η γενετική μηχανική θα πρέπει αποκλειστικά να χρησιμοποιεί και να τροποποιεί ξενιστές οι οποίοι δεν είναι πλέον σε θέση να εγκατασταθούν μόνιμα στο περιβάλλον αφ'εαυτών. Για τον σκοπό αυτό, πολλά «ασφαλής» γένη αναπτύχθηκαν, ελέγχθηκαν και διατέθηκαν για χρήση. Εκτός τούτων, άλλα βιολογικά μέτρα προστασίας είναι 1) η απαίτηση τα παρασκευάσματα της γενετικής μηχανικής να μην μπορούν να μετακινηθούν, να μη μεταφέρονται δηλαδή σε άλλους οργανισμούς του περιβάλλοντος και 2) η απαγόρευση χρησιμοποίησης ορισμένων δεικτών αντίστασης για την επιλογή γενετικά τροποποιημένων οργανισμών.

1.1.4. Στα πλαίσια αυτών των κατευθυντήριων γραμμών, η γενετική μηχανική έλαβε τέτοια ανάπτυξη μέσα σε 15 χρόνια ώστε να καταστεί σημαντική μέθοδος για την ανάλυση ιδιαίτερα της δομής και της λειτουργίας του γενετικού συστήματος. Από πολύ νωρίς επίσης η γενετική μηχανική χρησιμοποιήθηκε για την παρασκευή ορισμένων βιολογικών προϊόντων. Για παράδειγμα, είναι δυνατή η παρασκευή μεγάλων ποσοτήτων αντιγόνων του ιού HIV χωρίς τον παραμικρότερο κίνδυνο. Τα αντιγόνα αυτά χρησιμοποιούνται για την εξέταση του αίματος που προέρχεται από αιμοδοσία — εφαρμογή η οποία είναι σημαντική για το κοινό. Άλλο παράδειγμα είναι η παραγωγή αντιγόνων για το εμβόλιο της ηπατίτιδας Β, που δεν θα μπορούσε να θεθεί στη διάθεση του μεγαλύτερου μέρους του πληθυσμού χωρίς τη γενετική μηχανική, δεδομένου ότι το κόστος παραγωγής με άλλη μέθοδο θα ήταν υψηλότατο.

1.1.5. Η παρούσα πρόταση θεσπίζει τη λήψη ρυθμιστικών μέτρων για τη γενετική μηχανική με βάση την πείρα που υφίσταται σήμερα. Η πρόταση αντλεί ευρύτατα από την έκθεση του Οργανισμού οικονομικής συνεργασίας και ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) που εκπονήθηκε από κοινού με κράτη μέλη του εν λόγω οργανισμού. Λαμβάνει υπόψη τα συμπερόντα του τομέα της έρευνας και των βιομηχανιών που κάνουν χρήση βιοτεχνολογίας χωρίς όμως να παραβλέπει την προστασία του ανθρώπου και του περιβάλλοντος.

1.1.6. Η πείρα που αποκτήθηκε από εκατοντάδες χιλιάδες πειράματα στον τομέα της γενετικής μηχανικής τα οποία διενεργήθηκαν χωρίς κίνδυνο κατά τα τελευταία 15 χρόνια παρέχει μια ικανοποιητική βάση για να εκτιμηθούν οι κατευθυντήριες αυτές γραμμές.

1.2. Ειδικές παρατηρήσεις

Η ΟΚΕ επιθυμεί να διατυπώσει τις ακόλουθες παρατηρήσεις και να θέσει τα εξής ερωτήματα σχετικά με τα διάφορα άρθρα:

1.2.1. Άρθρο 1

περίπτωση β) Χρησιμοποιείται εδώ ο όρος «οργανισμός» αντί του όρου «μικροοργανισμός», και έτσι διευρύνεται το πεδίο της οδηγίας. Η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να διευκρινίσει το σημείο αυτό.

περίπτωση ζ) Στην παρούσα διατύπωση υπάρχει αντίφαση μεταξύ της περίπτωσης ζ) και του άρθρου 12. Προτείνεται η ακόλουθη διατύπωση: «Ατύχημα» σημαίνει κάθε περιστατικό που συνεπάγεται σημαντική και ακούσια απελευθέρωση γενετικά τροποποιημένων οργανισμών κατά τη διάρκεια της περιορισμένης χρήσης και το οποίο εγκυμονεί ή θα μπορούσε να εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους άμεσους ή μακροπρόθεσμους για την ανθρώπινη υγεία και ασφάλεια ή το περιβάλλον.

περίπτωση η) Ο όρος «χρήστης» είναι δυνατόν να παρερμηνευθεί, παρά τη διατύπωση του ορισμού. Θα ήταν προτιμότερο να χρησιμοποιηθεί ένας όρος λιγότερο γενικός.

1.2.2. Άρθρο 2

Είναι ατυχές ότι δεν ορίζεται εδώ η έννοια του όρου «παθογόνος». Η ταξινόμηση των γενετικά τροποποιημένων οργανισμών σε δύο και μόνο ομάδες δεν ανταποκρίνεται στα πράγματα. Το άρθρο αυτό θα έπρεπε να θεσπίζει τουλάχιστον τα κριτήρια για την αξιολόγηση των σημείων που απαριθμούνται στο Παράρτημα II και να καταδεικνύει τις συνέπειες αναφορικά με τη διαβαθμισμένη επιλογή των μέτρων προστασίας του Παραρτήματος III.

1.2.3. Άρθρο 3, παράγραφος 2

Το γεγονός ότι δεν περιλαμβάνεται η μεταφορά δύναται να δημιουργήσει νομικό κενό σε κοινοτικό επίπεδο. Είναι λοιπόν απαραίτητη η λήψη μέτρων για να εξασφαλιστούν οι κατάλληλες απαιτήσεις προστασίας όσον αφορά τη μεταφορά των γενετικά τροποποιημένων οργανισμών. Η Επιτροπή καλείται να λάβει τα αναγκαία μέτρα για την αναθεώρηση των ρυθμίσεων που διέπουν τη μεταφορά, ώστε να καλυφθεί το κενό στον τομέα αυτό.

1.2.4. Άρθρο 4, παράγραφοι 2 και 3

Βλέπε τις παρατηρήσεις για το άρθρο 2.

1.2.5. Άρθρο 7, παράγραφος 2

Η πείρα έχει δείξει ότι υφίστανται αξιολογικές διαφορές όσον αφορά την αξιολόγηση των μικροοργανισμών σύμφωνα με τα κριτήρια του Παραρτήματος I. Η ελεύθερη ερμηνεία π.χ. από πλευράς ενός βιομηχανικού χρήστη είναι δυνατόν να προκαλέσει αδιόρθωτη ζημία εφόσον τα φυσικά και βιολογικά μέτρα προστασίας δεν είναι κατάλληλα. Θα πρέπει κατά συνέπεια να παράσχεται στην αρμόδια αρχή συγκεκριμένη προθεσμία για την υποβολή ενστάσεων όσον αφορά επίσης αυτή την ομάδα εργασιών.

1.2.6. Άρθρο 8, παράγραφος 1

Η προθεσμία 15 ημερών για την υποβολή ενστάσεων είναι υπερβολικά περιορισμένη, όταν ληφθεί υπόψη ο μεγάλος αριθμός κριτηρίων που πρέπει να εξεταστούν. Η προθεσμία αυτή πρέπει να διπλασιαστεί.

1.2.7. Άρθρο 11

Η διατύπωση της δεύτερης περίπτωσης θα πρέπει να τροποποιηθεί κατά τρόπο ώστε να αναφέρεται ότι, παράλληλα με την ενημέρωση όσον αφορά τους κινδύνους, οι πληροφορίες εκτάκτου ανάγκης θα πρέπει να είναι έτοιμες να αντιμετωπίσουν τον ενδεχόμενο κίνδυνο και να διαθέτουν συνεπώς τον κατάλληλο εξοπλισμό.

1.2.8. Άρθρο 15

Λόγω του εξαιρετικά σημαντικού χαρακτήρα του εξεταζόμενου θέματος, θα πρέπει να μελετηθεί σοβαρά με ποιον τρόπο θα καταστεί δυνατή η συμμετοχή τόσο του κοινού γενικά όσο και των κοινωνικών εταίρων και των εμπειρογνομόνων στις διαδικασίες των διαβουλεύσεων. Η προτεινόμενη συμβουλευτική επιτροπή θα πρέπει να είναι ανοικτή απέναντι στις απόψεις των ομάδων αυτών, για παράδειγμα, μέσω προκαταρκτικών διαβουλεύσεων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Η σημαντική αυτή νέα τεχνολογία θα αναπτυχθεί προς όφελος του συνόλου, μόνο όταν δοθεί στο κοινό η δυνατότητα συμμετοχής στις συζητήσεις.

2. Πρόταση για την ελευθέρωση γενετικά τροποποιημένων οργανισμών στο περιβάλλον

2.1. Γενικές παρατηρήσεις

2.1.1. Μολονότι έχει αποκτηθεί πείρα όσον αφορά τη χρήση των γενετικά τροποποιημένων οργανισμών στα πλαίσια περιορισμένων συστημάτων, είναι σήμερα περιορισμένη η διαθέσιμη πείρα σχετικά με τις επιπτώσεις της εκούσιας ελευθέρωσης γενετικά τροποποιημένων οργανισμών στο περιβάλλον. Η ελευθέρωση γενετικά τροποποιημένων οργανισμών στο περιβάλλον έχει ως αναγκαίο αποτέλεσμα τη μη εφαρμογή των μέτρων προστασίας τα οποία έως σήμερα έχουν αποδειχθεί ικανοποιητικά για τη μείωση των κινδύνων της γενετικής μηχανικής, όπως η περιορισμένη χρήση και τα βιολογικά μέτρα προστασίας. Γι' αυτό πρέπει να τονιστεί με τη μεγαλύτερη δυνατή έμφαση η διαφορά που υφίσταται μεταξύ της παρούσας και της προηγούμενης οδηγίας.

2.1.2. Η ΟΚΕ κατανοεί ότι είναι απαραίτητο να υιοθετηθεί μια κοινή προληπτική προσέγγιση όσον αφορά τις σημαντικές νέες τεχνολογικές εξελίξεις που πραγματοποιούνται σε διεθνές και κοινοτικό επίπεδο και οι οποίες διέπονται από διαφορετικές ρυθμίσεις που αρχίζουν από τη γενική απαγόρευση και φθάνουν ως την παντελή απουσία ρυθμίσεων.

2.1.3. Η ΟΚΕ συμφωνεί με τα όσα διατυπώνονται στην αιτιολογική έκθεση, ότι «πρέπει να εξασφαλιστεί στους πολίτες και στο περιβάλλον σε όλη την έκταση της Κοινότητας επαρκής προστασία από οποιοδήποτε πιθανό κίνδυνο που απορρέει από την εφαρμογή της γενετικής μηχανικής», και ότι «από περιβαλλοντική άποψη, καθώς οι οργανισμοί δεν επηρεάζονται από εθνικά σύνορα, τίποτε εκτός από τη νομοθετική ρύθμιση κοινοτικής κλίμακας δεν μπορεί να

προσφέρει την απαραίτητη προστασία για τον άνθρωπο και το περιβάλλον».

2.1.4. Ωστόσο, υπό το φως της περιορισμένης πείρας και των περιορισμένων γνώσεων που διαθέτουμε, η προτεινόμενη οδηγία θα πρέπει να αντιμετωπιστεί μόνο ως ένα πρώτο βήμα για τη θέσπιση των γενικών ελάχιστων απαιτήσεων που θεωρούνται απαραίτητες, και όχι ως πλαίσιο αναφοράς για τη συμπλήρωση και την προσαρμογή των γνώσεων στον τομέα αυτό.

2.1.5. Κατά συνέπεια, η οδηγία θα πρέπει να αξιολογηθεί εκ νέου με μεγάλη προσοχή και να επαναδιατυπωθεί βάσει των παρατηρήσεων που ακολουθούν.

2.1.6. Πολλά άτομα τα οποία συχνά είναι καλά ενημερωμένα εκφράζουν την άποψη ότι η ελευθέρωση γενετικά τροποποιημένων οργανισμών καθιερώνει μια νέα διάσταση στη σχέση του ανθρώπου με το περιβάλλον του. Μπροστά στην κατάσταση αυτή, πρέπει να εξεταστεί με τι τρόπο οι πολίτες της Κοινότητας θα είναι σε θέση να συμμετάσχουν κατά το δέοντα τρόπο στην εκτίμηση της τεχνολογικής αυτής εξέλιξης και της εφαρμογής της στο περιβάλλον. Π.χ., οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να λάβουν μέτρα για την πληροφόρηση του ενδιαφερόμενου κοινού σχετικά με την οποιαδήποτε έγκριση που δίδεται για εκούσια ελευθέρωση, πριν από την ίδια την ελευθέρωση.

2.1.7. Πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι σε πολλά κράτη μέλη δεν υφίστανται αυστηρές ρυθμίσεις, που να προβλέπουν απαγορεύσεις (στα πλαίσια της νομοθεσίας τους για αντιεπιδημικά μέτρα και την προστασία των φυτών) όσον αφορά την εισαγωγή και ελευθέρωση ορισμένων οργανισμών.

Η ελευθέρωση γενετικά τροποποιημένων οργανισμών και οι επιπτώσεις της μπορούν κάλλιστα να συγκριθούν με την εισαγωγή οργανισμών που αποτελούν ξένα σώματα ως προς το συγκεκριμένο περιβάλλον καθώς επίσης και με τις εμπειρίες στην «κλασσική» γενετική έρευνα ή τη χρήση «ζωντανών» εμβολίων.

Δεν είναι σαφές κατά πόσο οι διάφορες αυτές εμπειρίες έχουν ληφθεί υπόψη στην οδηγία και κατά πόσο ζητήθηκε κατά την προετοιμασία της η γνώμη των εμπειρογνομόνων στον τομέα αυτό.

2.1.8. Στην πρόταση αυτή, στόχος της Επιτροπής είναι να θεσπίσει μια διαδικασία που θα ακολουθείται για τη λήψη αποφάσεων όσον αφορά την ελευθέρωση γενετικά τροποποιημένων οργανισμών. Διατυπώνεται ρητά ότι οι αποφάσεις θα πρέπει να λαμβάνονται ανάλογα με τη συγκεκριμένη περίπτωση — με άλλα λόγια δεν καθορίζονται υποχρεωτικά κριτήρια για να προσδιορισθεί πότε οι οργανισμοί μπορούν να ελευθερώνονται και πότε όχι. Αυτή η άποψη πρέπει να επικροτηθεί.

Στηριζόμενη στις συστάσεις του ΟΟΣΑ, η ΟΚΕ προτείνει να τηρηθεί μια σταδιακή διαδικασία που θα ξεκινάει από το εργαστήριο και θα φθάνει ως το θερμοκήπιο, τις δοκιμές σε μικρή κλίμακα και τέλος τις δοκιμές μεγάλης κλίμακας, προκειμένου οι κίνδυνοι να περιορισθούν στα ελάχιστα επίπεδά τους και να εξασφαλιστεί ο κατάλληλος έλεγχος. Στην πρόταση της Επιτροπής δεν διευκρινίζονται οι συνδυαστικοί κριτικοί μεταξύ των διάφορων σταδίων.

2.1.9. Οι οργανισμοί που εξετάζονται στα πλαίσια της ελευθέρωσης ποικίλλουν σε μεγάλο βαθμό. Σ'αυτούς περιλαμβάνονται για παράδειγμα, γενετικά τροποποιημένοι ιοί που προορίζονται για χρησιμοποιηθούν ως εμβόλια, η μαγιά για την παραγωγή μπίρας, φυτά στα οποία έχουν προστεθεί γονίδια για την αζωτοδέσμευση τα οποία προέρχονται από βακτηρίδια και ζώα που έχουν υποστεί κληρονομική αλλαγή. Σήμερα είναι απολύτως αδύνατο να γίνει κατάλληλη εκτίμηση των οργανισμών αυτών.

2.1.10. Το κατά πόσο πρέπει να ελευθερωθεί ένας οργανισμός θα πρέπει να αποφασίζεται ύστερα από διάλογο μεταξύ των αρμόδιων αρχών και του ατόμου ή του φορέα που επιθυμεί να διενεργήσει την ελευθέρωση αυτή. Η αρμόδια αρχή θα πρέπει να συμφωνεί με την πρόταση. Η ευθύνη για τις επιπτώσεις από την ελευθέρωση θα πρέπει να βαρύνει τον αιτούντα. Τούτο φαίνεται ως το πιο ενδεδειγμένο, αρκεί ο διάλογος να συνεχίζεται επίσης και στα μεταγενέστερα στάδια.

Θα πρέπει επίσης να επιδειχθεί προσοχή στο γεγονός ότι οι αρμόδιες αρχές δύνανται να προσεγγίζουν τα προβλήματα κατά τρόπο διαφορετικό στα διάφορα κράτη μέλη.

2.1.11. Στην πρόταση γίνεται διάκριση μεταξύ ελευθερώσεων για λόγους πειραματικών και ελευθερώσεων για λόγους εμπορικούς ως προς το πρώτο είδος ελευθέρωσης, απαιτείται έγκριση της αρμόδιας αρχής του κράτους μέλους, ενώ όσον αφορά το δεύτερο, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη έχουν το δικαίωμα να υποβάλλουν ενστάσεις. Το δικτό αυτό σύστημα δε φαίνεται δικαιολογημένο, δεδομένου ότι όσον αφορά ορισμένους τύπους ελευθερωμένων οργανισμών, η παρεμπόδιση της περαιτέρω εξάπλωσής τους και ιδίως πέραν των συνόρων είναι δυνατή μόνον όταν ελέγχονται αυστηρότατα οι συνθήκες. Στο άρθρο 7 προβλέπεται η συμμετοχή τρίτων χωρών στη διαδικασία έγκρισης των πειραματικών ελευθερώσεων αλλά στο σύνολό τους οι διατάξεις αυτές παραμένουν ασαφείς. Οι τρίτες χώρες δεν έχουν τη δυνατότητα παρά μόνο να ζητούν ή να παρέχουν πληροφόρηση.

2.1.12. Στα άρθρα 8-16 θεσπίζεται η διαδικασία για την εμπορία των γενετικά τροποποιημένων οργανισμών. Για τις περιπτώσεις αυτές, προβλέπεται η συνεργασία μεταξύ όλων των κρατών μελών και ενδεχομένως της Επιτροπής. Ωστόσο οι διατάξεις δεν εφαρμόζονται για τους οργανισμούς που προέρχονται από ομάδες προϊόντων που έχουν ήδη καλυφθεί από την κοινοτική νομοθεσία. Τούτο συνεπάγεται ότι οι αρχές που είναι υπεύθυνες για τις συγκεκριμένες ομάδες προϊόντων πρέπει να διαθέτουν την απαραίτητη εμπειρογνομοσύνη όσον αφορά τις ελευθερώσεις. Είναι όμως εξαιρετικά αμφισβητήσιμο κατά πόσο είναι αιτιολογημένη η βεβαιότητα αυτή. Για να εξασφαλισθεί η διενέργεια ομοιόμορφων ελέγχων, τα προϊόντα που απαριθμούνται στο άρθρο 8 θα πρέπει επίσης να συμπεριληφθούν στην οδηγία με μια μορφή που χρειάζεται να προσδιοριστεί. Όπως και να έχει, η ΟΚΕ προτρέπει τις υπηρεσίες της Επιτροπής να υιοθετήσουν μια συντονισμένη προσέγγιση για να εξασφαλισθεί ότι ισχύουν οι αυτές απαιτήσεις ασφάλειας και για τα προϊόντα που αποκλείονται.

2.2. Ειδικές παρατηρήσεις

Εκτός από τις βασικότερες αυτές παρατηρήσεις όσον αφορά το πνεύμα και τη δομή της οδηγίας, η ΟΚΕ επιθυμεί να θίξει και τα ακόλουθα σημεία.

2.2.1. Άρθρο 1

Το γεγονός ότι αποκλείεται η μεταφορά μπορεί να δημιουργήσει νομοθετικό κενό σε κοινοτικό επίπεδο. Κατά συνέπεια είναι απαραίτητο να ληφθούν μέτρα για την εξασφάλιση των κατάλληλων απαιτήσεων ασφάλειας όσον αφορά τη μεταφορά των γενετικά τροποποιημένων οργανισμών. Συνιστάται στην Επιτροπή να λάβει τα απαραίτητα μέτρα για την αναθεώρηση των διατάξεων που αφορούν τη μεταφορά προκειμένου να συμπληρωθεί το κενό στον τομέα αυτό.

2.2.2. Άρθρο 2

Ο ορισμός που δίνεται στο άρθρο 2.2 δεν είναι αρκετά ακριβής και κατά συνέπεια είναι ανεπαρκής. Στην κλασική γενετική έρευνα, η γενετική τροποποίηση διαδραματίζει σημαντικό ρόλο και έχει δοκιμασθεί από δεκαετίες τώρα αν όχι αιώνες. Οι οργανισμοί που έχουν τροποποιηθεί κατά τον τρόπο αυτό θα πρέπει να αποκλεισθούν ρητά από την οδηγία.

Αντιπροτείνεται σχετικά ο ακόλουθος ορισμός:

«Γενετικά τροποποιημένος οργανισμός είναι ο οργανισμός του δημιουργείται με τεχνικές όπως ο ανασυνδυασμός in-vitro του DNA, μικροέγχυση, η μακροέγχυση, η μικροενφυλάκωση, η μεταμόσχευση πυρήνων και οργανιδίων, η γενική τροποποίηση ιών. Δεν περιλαμβάνει τους οργανισμούς που παράγονται με διαδικασίες όπως η απαλοιφή, η βιολογική μετάλλαξη, η σύζευξη, ο ανασχηματισμός, η μορφοτροπία, η γονιμοποίηση in-vitro και οποιαδήποτε άλλη διαδικασία εφόσον διενεργείται υπό κανονικές φυσικές προϋποθέσεις και δεν συνεπάγεται τη χρήση τεχνικών ανασυνδυασμών DNA ή γενετικά τροποποιημένων οργανισμών».

Ο ορισμός που διατυπώνεται στο Παράρτημα I μπορεί κατά συνέπεια να διαγραφεί.

2.2.3. Άρθρο 3

Στην παρούσα διατύπωσή του, το άρθρο 3 δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Η διάταξη σύμφωνα με την οποία πρέπει να λαμβάνονται «όλα τα λογικώς εφικτά μέτρα» προσκρούει στις προθέσεις της οδηγίας. Κανένας οργανισμός δεν πρέπει να ελευθερώνεται εκτός κι αν είναι εφικτή η λήψη των πλέον σύγχρονων και κατάλληλων μέτρων για την αποφυγή των προβλεπόμενων κινδύνων που συνεπάγεται για τον άνθρωπο και το περιβάλλον.

2.2.4. Άρθρο 7.2

Επιβάλλεται να θεσπιστεί διατάξη που θα εξασφαλίζει ότι η διαδικασία αυτή υλοποιείται με τρόπο που εγγυάται το εμπορικό απόρρητο της πληροφόρησης ώστε να προληφθεί η ανεπίτρεπτη διάδοση γνώσεων σε ανταγωνιστές εκτός και εντός της ΕΚ.

2.2.5. Άρθρο 16

Στο άρθρο 16 δεν προβλέπεται η διαβίβαση της έκθεσης σχετικά με τον έλεγχο της χρήσης των προϊόντων στην ΟΚΕ. Η εν λόγω έκθεση θα πρέπει να αποστέλλεται όχι μόνο στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αλλά και στην ΟΚΕ.

2.2.6. Άρθρο 18

Η προσαρμογή των οδηγιών που προβλέπεται στο άρθρο 18 θα πρέπει να διατυπωθεί σαφέστερα.

2.2.7. Άρθρο 19

Λόγω του εξαιρετικά σημαντικού χαρακτήρα του θέματος, θα πρέπει να εξεταστεί σοβαρά με ποιον τρόπο θα συμμετάσχουν στη διαδικασία των διαβουλεύσεων τόσο το κοινό γενικότερα όσο και οι κοινωνικοί εταίροι και οι εμπειρογνώμονες. Η προτεινόμενη συμβουλευτική επιτροπή θα πρέπει να είναι ανοικτή στις απόψεις των ομάδων αυτών, για παράδειγμα μέσω προκαταρκτικών διαβουλεύσεων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Η σημαντική αυτή νέα τεχνολογία θα αναπτυχθεί προς το συμφέρον του ευρύτερου συνόλου μόνο όταν το κοινό γενικότερα έχει τη δυνατότητα συμμετοχής στις συζητήσεις.

2.2.8. Άρθρο 22

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι δεν θα πρέπει να απαιτηθεί από τα κράτη

μέλη να διαθέσουν τους απαιτούμενους οικονομικούς πόρους για την εφαρμογή της οδηγίας.

2.3. Συμπεράσματα

2.3.1. Με την πρόταση αυτή η Επιτροπή επιχειρεί να ρυθμίσει έναν πολύ δύσκολο και αντιφατικό τομέα. Η οδηγία περιλαμβάνει πολλά στοιχεία για την προώθηση του θέματος και μπορεί να αποτελέσει βάση συστηματικής σώρευσης και εκτίμησης εμπειριών που μέχρι σήμερα δεν ήταν διαθέσιμες.

2.3.2. Είναι σχεδόν αδύνατο να γίνει τελική εκτίμηση της πρότασης λόγω έλλειψης σχετικής πείρας. Αν η ελευθέρωση πραγματοποιείται με υπευθυνότητα, αν οι ενδιαφερόμενοι είναι πρόθυμοι να διεξαγάγουν διάλογο χωρίς προκαταλήψεις και αν η ενημέρωση και προσαρμογή των διατάξεων ακολουθεί τον ταχύ ρυθμό με τον οποίο αναπτύσσονται οι νέες γνώσεις, τότε και η οδηγία θα καταστεί γέφυρα χρησιμοποίησης αυτής της εν δυνάμει εξαιρετικά σημαντικής νέας τεχνολογίας.

Βρυξέλλες, 24 Νοεμβρίου 1988.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Alberto MASPRONE

Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, και του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 574/72 περί του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71⁽¹⁾

(89/C 23/16)

Στις 29 Οκτωβρίου 1988, και σύμφωνα με το άρθρο 198 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση κανονισμού.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να ορίσει τον κ. Pearson ως γενικό εισηγητή για την προετοιμασία των εργασιών σχετικά με το θέμα.

Κατά τη 260ή σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 24ης Νοεμβρίου 1988) η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Η ΟΚΕ αναγνωρίζει την ορθότητα της ενέργειας της Επιτροπής να ενημερώσει τον κανονισμό και τους κανονισμούς τροποποίησης σχετικά με την εφαρμογή των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης για τους μισθωτούς, τους μη μισθωτούς και τα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας. Αναπόφευκτα, από την έκδοση του πρώτου κανονισμού έχουν σημειωθεί πολλές αλλαγές

στις παροχές των κρατών μελών, και καθώς ο πληθυσμός της Κοινότητας έχει διπλασιασθεί από τότε, έχει προκύψει μεγάλος αριθμός ανωμαλιών.

2. Η παρούσα πρόταση αποτελεί έγγραφο ενημέρωσης που προβάλλει τον ισχυρισμό ότι προσαρμόζει τις ανωμαλίες ώστε να αντικατοπτρίζεται με ακρίβεια η παρούσα κατάσταση. Η ΟΚΕ εκφράζει την άποψη να ζητηθεί από την Επιτροπή να προτείνει μία τακτική διαδικασία με την οποία

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 292 της 16. 11. 1988, σ. 7.

θα είναι δυνατό να προετοιμάζεται μία ετήσια αναθεώρηση της κατάστασης.

3. Η πρόταση της Επιτροπής είναι κατ'ανάγκη εξαιρετικά λεπτομερής και ασχολείται με:

- την προστασία των λεμβούχων του Ρήνου,
- την προστασία των παροχών των πολιτών που διακινούνται μεταξύ των κρατών μελών,
- τη νομοθεσία σχετικά με τη σύνταξη αναπηρίας στη Γερμανία και το Λουξεμβούργο,
- το κόστος των παροχών σε είδος, και ποιος πληρώνει τι, πότε, πού και σε ποιον, ποιος έχει δικαίωμα σε επιστροφές και ποιος όχι,
- ανακοίνωση και προστασία των στοιχείων προσωπικού χαρακτήρα που μεταβιβάζονται μεταξύ των κρατών μελών με νομικές εγγυήσεις,
- προστασία των εργαζομένων σε περίπτωση κρίσης στην αγορά εργασίας,
- τις μεγάλης κλίμακας αλλαγές στην ιατρική ασφάλιση στην Ολλανδία, τα δικαιώματα ανδρών και γυναικών να αποκτήσουν ατομικό συνταξιοδοτικό δικαίωμα ανεξάρτητα ο ένας από τον άλλο και το δικαίωμα συμπληρωματικών παροχών στην Ολλανδία.

Τα στοιχεία αυτά καθιστούν την πρόταση της Επιτροπής ένα πολύ ενδιαφέρον έγγραφο εργασίας και έρευνας, το σύνολο όμως επηρεάζουν δυσμενώς οι πολλές σελίδες αλλαγών του κειμένου και οι αλλαγές στον τίτλο και τη διεύθυνση των αρμόδιων αρχών σε κάθε κράτος μέλος.

Εντούτοις, θα πρέπει να γίνουν παρατηρήσεις για τα παρακάτω σημεία:

3.1. Σημειώνεται ότι στην εισαγωγή και σε άλλα σημεία γίνεται αναφορά στους διακινούμενους εργαζόμενους. Η ΟΚΕ έχει συχνά επισύρει την προσοχή στο γεγονός ότι διακινούμενοι εργαζόμενοι είναι οι εργαζόμενοι οι οποίοι έχουν εθνικότητα κράτους που δεν αποτελεί μέλος της Κοινότητας: ο κανονισμός τροποποίησης στην ουσία αφορά υπηκόους ενός κράτους μέλους που μετακινούνται σ'ένα άλλο κράτος μέλος. Θα πρέπει να γίνει η σχετική διόρθωση στο έγγραφο της Επιτροπής.

3.2. *Αφορά το Παράρτημα III Τμήμα A.66 ii (β)*

Στην πρώτη γραμμή το κείμενο να διατυπωθεί «Όσον αφορά τους Πορτογάλους εργαζόμενους που απασχολούνται στην επικράτεια του Ηνωμένου Βασιλείου ...» για να αποσαφηνισθεί η κατάσταση.

3.3. *Άρθρο 57 παράγραφος 6*

Η ΟΚΕ κρίνει ότι δεν είναι επιθυμητή η ομοφωνία και ότι θα ήταν πολύ πιο ικανοποιητική η πλειοψηφία η οποία συμφωνεί και με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη.

4. Η ΟΚΕ εκφράζει την απογοήτευσή της για το γεγονός ότι δεν έχουν ληφθεί υπόψη οι παρατηρήσεις της για τις ελλείψεις των προτάσεων της Επιτροπής που διατύπωσε στη γνωμοδότησή της σχετικά με την αρχή της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στα εκ του νόμου και στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης⁽¹⁾. Συνεπώς συνεχίζουν να χρήζουν προσοχής οι παρακάτω προβληματικοί τομείς:

- διάλυση γάμου, ιδίως όταν η σύζυγος δεν συνάπτει νέο γάμο,
- διαζευγμένα άτομα και «άτομα που ανατρέφουν τέκνα»,
- συστήματα ομαδικής ασφάλισης και δυνατότητες λήψης ρευστών από τα συνταξιοδοτικά συστήματα,
- οι συντάξεις χήρου να ευθυγραμμίζονται με τις συντάξεις χήρας.

5. Δεδομένου ότι η κατάσταση είναι ιδιαίτερα πολύπλοκη για να μπορεί να την κατανοήσει ο μέσος πολίτης της Κοινότητας, η ΟΚΕ συνιστά να καταρτισθεί ένα απλό επεξηγηματικό έγγραφο. Η «Σύνοψη των κοινοτικών διατάξεων κοινωνικής ασφάλισης» αποτελεί ένα αξιοθαύμαστο έγγραφο και θα μπορούσε να αποτελέσει τη βάση για μία επεξηγηματική έκδοση.

(1) Γνωμοδότηση της ΟΚΕ, ΕΕ αριθ. C 95 της 11. 4. 1988.

Βρυξέλλες, 24 Νοεμβρίου 1988.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Alberto MASPRONE

Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με ένα πρόγραμμα δράσης για το Ευρωπαϊκό Έτος Τουρισμού (1990)

(89/C 23/17)

Στις 26 Οκτωβρίου 1988, και σύμφωνα με το άρθρο 198 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να ορίσει ως γενικό εισηγητή τον κ. Βασιλάρα για να προετοιμάσει τις σχετικές εργασίες.

Κατά τη 260ή σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 23ης Νοεμβρίου 1988), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την παρακάτω γνωμοδότηση.

1. Η ΟΚΕ αναγνωρίζει τη σημασία του τουρισμού και την ανάγκη προώθησης μιας κοινοτικής πολιτικής για τον τουρισμό στα πλαίσια της εσωτερικής αγοράς του 1992.

Με την έννοια αυτή επομένως, η ΟΚΕ είναι πρόθυμη να δεχτεί την πρόταση για κήρυξη του 1990 ως Ευρωπαϊκού Έτους Τουρισμού, αρκεί οι σχετικές δραστηριότητες κατά το έτος 1990 να μην παραβλέπουν την προστασία του καταναλωτή, τις κοινωνικές πλευρές του τουρισμού και το περιβάλλον.

2. Η ΟΚΕ ωστόσο πιστεύει ότι δεν της έχει δοθεί αρκετός χρόνος για να μελετήσει τα αναλυτικά σχέδια που εκτίθενται στο παράρτημα του προγράμματος και ότι δεν μπορεί επομέ-

ως να εκδώσει εγκαίρως τη γνωμοδότησή της για το συγκεκριμένο σημείο. Η ΟΚΕ επιφυλάσσεται να λάβει θέση με πιο ολοκληρωμένο τρόπο αφού μελετήσει την κατά τις αρχές του 1989 αναμενόμενη πρόταση για περαιτέρω δράση στον τομέα του τουρισμού.

3. Σε ό,τι αφορά τις διατάξεις περί παρακολούθησης των προγραμμάτων, η ΟΚΕ προτείνει να συμμετάσχουν μόνο εθνικές επιτροπές και επαγγελματικές οργανώσεις, αλλά η συμμετοχή να διευρυνθεί με άλλους φορείς και κοινοτικά όργανα σύμφωνα με την τακτική της Επιτροπής σε άλλες ανάλογες περιπτώσεις (Ευρωπαϊκό Έτος Περιβάλλοντος — 1987, Ευρωπαϊκό Έτος Κινηματογράφου και Τηλεόρασης — 1988).

Βρυξέλλες, 23 Νοεμβρίου 1988.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Alberto MASPRONE

ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΑ

Διορθωτικό στη γνωμοδότηση για τις προτάσεις της Επιτροπής προς το Συμβούλιο σχετικά με τον καθορισμό του σχήματος των γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων της Κοινότητας για το 1989

(89/C 23/18)

(Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αριθ. C 318 της 12 Δεκεμβρίου 1988, σ. 21)

Στις 5 Ιουλίου 1988 το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει προαιρετικά τη γνωμοδότηση της ΟΚΕ για:

την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου περί εφαρμογής των γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων κατά το έτος 1989 για ορισμένα βιομηχανικά προϊόντα καταγωγής αναπτυσσόμενων χωρών,

την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου περί εφαρμογής των γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων κατά το έτος 1989 για τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα καταγωγής αναπτυσσόμενων χωρών,

την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου περί εφαρμογής των γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων κατά το έτος 1989 για ορισμένα γεωργικά προϊόντα καταγωγής αναπτυσσόμενων χωρών

το σχέδιο απόφασης των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας άνθρακα και χάλυβα συνελθόντων στο πλαίσιο του Συμβουλίου περί εφαρμογής των γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων κατά το έτος 1989 για ορισμένα σιδηρουργικά προϊόντα καταγωγής αναπτυσσόμενων χωρών.
